

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs XI. Vtrum vnione[m] Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

fit dispositio vel medium forma quo habetur alterum Dei donum; licet autem Dei gratuitam dispositio est ad gratia gratum facientem, & hęc ad gloriam & lumen glorie dispositio est & medium, quo diuina essentia vnitur intellectui Beatorum & sub quo videtur: Quaedam verò ita gratia est formaliter dicta, id est donum Dei gratuitum, vt non sit medium neque dispositio ad aliud donum; quia habet rationem præcipui & vltimi doni, ad quod alia dona siue sint præcedentia siue consequentia, ordinantur; sicut vnio perfecta diuina essentia cum anima beata donum Dei gratuitum est, ad quod ordinantur alia dona, & in proposito vnio diuinae personae cum humana natura Dei donum est, ad quod alia dona vnionem hanc consequentia ordinantur. Et ex his patet tam sufficientia diuisionis, quam veritas & ratio singularum conclusionum D. Th. nec maiori hæc indigent explicatione.

Prænam concl. declarant Medina, Suarez & Vasq.

Sensum & probationem secundæ concl. explicat Cai. Suar. autem *disp. 10. sect. 2.* disputat de veritate conclusionis. Nos Contro. hæc ad proprium eius locum remittimus scilicet ad sextum art. 9. 6.

Tertiam verò concl. explicat Cai. Med. Suar. in Com. & Vasq. in Notationibus. Sed cauendum est à Suar. qui nomen vnionis in tertia conclusione interpretatur de modo substantiali, quem supra constituit in humana Christi natura; sed eius vanitatem iam supra demonstrauimus.

Responsionem ad primum argum. explicant Cai. Med. & Suar. qui etiam declarat responsionem ad secundum. Responsionem autem ad tertium, explicat Vasq. & ante eum Porrecta. Querit Suar. *disp. 10. sect. 1.* quæ sit vel esse possit causa efficiens huius mysterij? quem lege, si placet.

ARTICVLVS XI.

Vtrum vnio Verbi Incarnati aliqua merita præcesserint.

AD vndecimū sic proceditur. Videtur, quod vnio Incarnationis fuerit aliqua merita subsequuta. Quia super illud Psalmi, Fiat misericordia tua super nos, quemadmodum, &c. dicit gloss. Hic insinuat desiderium Prophetæ de Incarnatione, & meritum impletionis. Ergo Incarnatio cadit sub merito.

Præterea: Quicumque meretur aliquid, meretur illud, sine quo illud, haberi non potest. Sed antiqui Patres merebantur vitam eternam, ad quam peruenire non poterant, nisi per Incarnationem. Dicit enim Greg. in lib. 13. mor. Hi, qui ante Christi aduentum in hunc mundum venerunt, quamlibet iustitie virtutem haberent, ex corporibus educti, in sinum caelestis patriæ statim recipi nullo modo poterant: quia nondum ille venerat, qui iustorum animas in per sua sede collocaret. Ergo videtur, quod meruerint Incarnationem.

In offic. illi ad mai.

Præterea: De Beata Virgine cantatur, quod Dominum omnium meruit portare. Quod quidem factum est per Incarnationem. Ergo Incarnatio cadit sub merito.

Cap. 15. tom. 9.

Sed contra est, quod August. dicit in lib. de Prædest. Sancti. Quisquis in capite nostro præcedentia merita singularis illius generationis inuenit, ipse in nobis præcedentia merita multiplicata regenerationis inquirat.

A Sed nulla merita præcesserunt regenerationem nostram: secundum illud Tim. 3. Non ex operibus iustitia, qua fecimus nos, sed secundum misericordiam saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. Ergo nec lam Christi generationem aliqua merita præcesserunt.

Respondet dicendum, quod quantum ad ipsum Christum, manifestum est ex præmissis, quod nulla eius merita potuerunt præcedere vnionem. Non enim ponimus, quod ante fuerit purus homo, & postea per meritum bona vita obtinuerit esse filius Dei, sicut posuit Photinus: sed ponimus, quod a principio suæ conceptionis ille homo verè fuerit filius Dei, vixit non habens aliam hypostasim, quam filij Dei: secundum illud Luc. 1. Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei. Et ideo omnis operatio illius hominis subsequuta est vnionem. Ergo nulla eius operatio potuit esse meritum vnionis.

Sed neque etiam opera alterius cuiuscunque hominis potuerunt esse meritoria huius vnionis ex condigno. Primum quidem: quia opera meritoria hominis proprie ordinantur ad beatitudinem, qua est virtutis præmiū, & consistit in plena Dei fruitione. Vnio autem Incarnationis, cum sit in esse personali, transcendit vnionem beatæ mentis ad Deum, quæ est per actum fruētis. Et ideo non potest cadere sub merito.

Secundo, quia gratia non potest cadere sub merito: quia est merendi principium. Vnde multo minus Incarnatio cadit sub merito, quia est principium Gratiæ: secundum illud Io. 1. Gratia, & veritas per Iesum Christum facta est.

Tertio, quia Incarnatio Christi est reformatiua totius humane nature. Et ideo non cadit sub merito alicuius hominis singularis: quia bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius nature.

Ex congruo tamen meruerunt sancti Patres Incarnationem, desiderando, & petendo: congruum enim erat, vt Deus exaudiret eos, qui ei obediebant, & per hoc patet responsio ad primum.

Ad secundum dicendum, quod hoc est falsum, quod sub merito cadit omne illud, sine quo præmiū esse non potest: quedam enim sunt, quæ non solum requiruntur ad præmiū, sed etiam præexiguntur ad meritum, sicut diuina bonitas & eius gratia, & ipsa hominis natura. Et similiter Incarnationis mysterium est principium merendi quia de plenitudine Christi omnes accipimus, vt dicitur Ioan. 1.

Ad tertium dicendum, quod beata Virgo dicitur meruisse portare Dominum omnium: non quia meruerit ipsum incarnari. Sed quia meruit ex gratia sibi data illum parvum, & sanctum gradum, vt congruè posset esse mater Dei.

Ratio ordinis, & sensus quæsit.

RATIONEM ordinis huius articuli & sensum quæsit declarant optime Cai. & Suar. sumuntur autem hic merita absolute & indifferenter ad quæcunque genera meritorum, & in ordine ad quamcunque personam, siue ea sit Christus ipse, siue alius quilibet Sanctus: Verbum autem præcesserint, non durationis sed causæ moralis prioritatem significat.

Forma Textus.

PRIMA CONCL. nulla Christi merita potuerunt præcedere vnionem. Probatur, quia omnis operatio illius hominis, qui est Christus, subsequuta est vnionem; ergo nulla eius operatio potuit esse meritum vnionis. Consequentia est euidens. Antecedens verò probatur primo ex dis-

differentia inter catholicam fidei doctrinam, & haeresim Photini. vt patet in textu. Secundò ex Verbis Euangelij Luc. 1. cap.

SECUNDA CONCL. Neque etiam opera alterius cuiusque hominis potuerunt esse meritoria huius vnionis ex condigno. Probatur tripliciter, primo; quia vnio Incarnationis transcendit vnionem beatæ mentis ad Deum; ergò non potest cadere sub merito. Antecedens probatur; quia vnio Incarnationis est in esse personali; vnio autem beatæ mentis ad Deum est per actum fruuentis: Consequentia verò probatur; quia operatio meritoria hominis propriè ordinatur ad beatitudinem, quæ est virtutis præmium, & consistit in plena Dei fruitione; ergò. *Secundò* probatur eadem conclusio; quia gratia idèò non potest cadere sub merito; quia est merendi principium; ergò multò minus Incarnatio potest cadere sub merito. Antecedens relinquitur vt notum. Consequentia probatur; quia Incarnatio est principium gratiæ; quod probatur ex diuina scriptura Ioan. 1. gratia & veritas per Iesum Christum facta est. *Tertiò* probatur concl. Quia Incarnatio Christi est reformatiua totius humanæ naturæ; ergò nõ cadit sub merito alicuius hominis singularis. Probatur consequentia; quia bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius naturæ.

TERTIA CONCL. Sancti Patres meruerunt ex congruo Incarnationem desiderando & petendo. Probatur; quia congruum erat vt Deus exaudiret eos qui ei obediebant.

Expositio Textus.

Dvos postremos primæ conclusionis terminos declarat accuratè Porrecta.

Circa discursum, quo probatur prima conclusio, nota vim probationis antecedentis apud Caietanum, optimè declarantem vim primæ suæ consequentiæ: quam etiam ex August. & sexta Synodo declarat Val. Eadem etiã explicat Porrecta, qui etiam tres secundæ conclusionis probationes, & terminos assumptarum propositionum diligenter exponit. Vide etiam apud eum formam responsionis ad tertium argumentum D. Thom.

PRIMA CONTROVERSIA.

An Christus aut eius humanitas meruerit aut mereri potuerit de condigno, aut de congruo vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo, vel continuationem aut eius circumstantias, aut quasi extensionem eius ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eius, qua in resurrectione facta est?

OTRO in inscriptione quaesita continentur. Primum est: An Christus de facto meruerit vnionem humanitatis cum Verbo? Secundum est. An eius humanitas eandem vnionem hypostaticam cum Verbo meruerit? de quibus inter Catholicos Doctores nulla est Controuersia, sed propter alia quatuor vltima necesse fuit hæc duo, velut eorū capita proponere, & ex proprijs ea fundamentis definire, vt ex ijs cæterarum quaestionum annexarum modi faciliè resoluantur: est igitur tertiū quaesitū: An de potentia Dei absoluta Christus mereri potuerit vnionem hypostaticam humanæ naturæ cū Verbi personæ? Quartū est An eandem vnionem mereri potuerit humanitas? Quintum an Christus meruerit,

Naz. in D. Tho. 3. partem

A aut mereri potuerit circumstantias vnionis, seu Incarnationis? Sextum est: An eiusdem vnionis continuationem Christus meruerit, aut mereri potuerit? Septimū est de extensione. Vltimū est de reuisione: & sermo est de merito tam cōdigni quàm congrui. De his igitur ac præsertim quatuor postremis quaestitis variæ sunt Doctorum opiniones.

Prima sententia est Suar. qui disp. 10. sect. 3. ad 2. *Sententia Doctorum* & 4. quaesitum tria respondet. Primum est: anima Christi vel humanitas nec meruit nec mereri potuit prædestinationem seu electionem suam ad hypostaticam vnionem. Secundum est: Anima Christi vel humanitas non meruit suam vnionem seu assumptionem; quod tamen non est omninò certum secundum fidem. Tertium: etiam de potentia absoluta fieri nõ potuit vt humanitas per opera præcedentia mereretur suam Incarnationem: ad primum autem & tertium respondet in eadem disp. sect. 4. tribus dictis: Primum est: Probabilis est multorum opinio dicentium implicare contradictionem Christum meruisse Incarnationem. Secundum est: Valde probabile est Christum potuisse mereri Incarnationem. Tertiū de facto sine vllò dubio dicendum est, Christum dominū non meruisse Incarnationem suam. Ad reliqua tria respōdet in eadem sect. quinq; dictis. Primū est: quauis fortasse non implicet contradictionem gratiæ vnionis solū prout intelligitur coexistere vni instanti gratis dari, & vt perseuerans & durās esse præmium meritorū; tamē id nec videtur consentaneum naturæ eius, cū de se perpetua sit, nec modo cōmunicationis diuinæ gratiæ, cuius dona sunt sine penitentiā: in fine tamē sectionis ait partē affirmantem sibi videri probabiliorē. Secundū nõ oportet ponere meritū vnionis, quo ad illius quasi extēsiōem; sed paulò inferius cōtrariā adheret opinioni. Tertiū dici potest; Christū meruisse resurrectionē suā, atque adeo vnionem animæ ad corpus, non tamē propterea necesse est, vt meruerit aliquam vnionem humanitatis ad Verbum; quia hæc in re ipsa nõ fuit dissoluta, sed mansit in anima & corpore, quæ; licet inter se fuerint separata per mortem; non tamen à Verbo; quæ responsio (inquit) vera est, si nihil addit vnio totius humanitatis ad Verbum, præter vnionem animæ & corporis inter se; si autē aliquid addit, illud sine dubio fuit Christo restitutum propter merita eius; quia non est maior ratio de resurrectione ipsa, quàm de hac vnione, si aliquid addit: Vltimo ait Christū etiam meruisse, vt hæc vnio hypostatica nõ quidem multiplicaretur, sed vt eadem quasi iterum atq; iterum in rerum natura poneretur per mysterium Eucharistiæ.

Secunda sententia est Vasq. disp. 21. Vbi quarto posito respōdens i. 6. ait: Per vnionē hypostaticā talem fuisse gratiā factā humanitati Christi, vt simul tēpore incipies cū ipsa humanitate non potuerit cadere sub vllū meritū: in octauo verò capitulo ad alia posteriora quaesita respondens ait, humanitatē meruisse perpetuitatē vnionis, & resurrectionē ipsius humanitatis iterū reuiedē cū Verbo diuino secundū se totā & non solū secundū partes & oēs circumstantias, nõ solū consequētes sed etiā antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erāt ad ipsam, fuere tamen peculiare beneficium, sub meritū humanitatis cecidisse nõ solum quatenus habuerūt rationem beneficii respectu aliorum, sed etiam respectu ipsius humanitatis.

Tertia sententia est Thomistarum qui primò & secūdo quaesito cū D. Tho. & cōmuni Theologorū sententiā respōdent, neque Christum ne-

R que

que eius humanitatem meruisse vnionem diuini Verbi cum ipsa humanitate; ad tertium verò dicunt Christum per absolutam etiam Dei potentiam non potuisse dictam vnionem seu Incarnationem mereri; ita Cai. & Med. *super hoc articulo*, Astur. *q. sua 5. concl. 2.* & Aluar. *disp. 16.* Ad quartum respondent primò: per absolutam Dei potentiam fieri potuisse vt humanitas Christi & eius anima mereretur Christi Incarnationem, quantum ad eius substantiam: ita Cai. Astur. & Aluar. *locis supra notatis*; Sed hi duo posteriores in vno conueniunt & in altero differunt. Affirmant enim ambo: Si humanitas prius tempore fuisset in supposito sibi proprio & connaturali, potuisse Incarnationem mereri per opera ex gratia & charitate procedentia, accedente etiã speciali Dei promissione & ordine, per quam illa opera refererentur ad Incarnationem tanquam ad primum. Differunt autem; quia Caietanus admittit naturam humanam prius natura & tempore, quam assumeretur à Verbo potuisse per Dei potentiam absolutam habere propriam existentiam & operationem ex gratia procedentem, quam mereretur vnionem. Sed Astur. affirmat in probatione sua tertie conclusionis duobus alijs modis potuisse Christi humanitatem mereri suam vnionem cum Verbo. Primus est si supponamus veram esse sententiam, quæ multis Theologis visa est probabilis, videlicet Christi humanitatem, quatenus per propriam extitit existentiam prius natura, quam assumeretur ad personalitatem Verbi habuisse actionem ex gratia & charitate procedentem, qua suam cum Verbo hypostaticam vnionem mereretur. Hunc itaq; modum affirmat Astur. esse possibilem. Secundus modus est, si per absolutam Dei potentiam prius natura vel tempore humanitas assumpta fuisset ad existentiam Verbi diuinam, quam ad eius substantiam: tunc enim (inquit) facile intelligeremus Christi animam seu totam eius humanitatem per operationes ex gratia habituali, & ex diuina procedentes existentia mereri hypostaticam vnionem Verbi cum humanitate; quem dicendi modum sequitur Rada in sua *3. p. Contr. 12. a. 3. dub. 1.* Aluar. autem *disp. 16.* negat simpliciter vtrumq; dictum: ait enim supposito, quod humanitas non fuerit producta prius tempore, quam vniretur Verbo sicut de facto contigit: docet fides Catholica non potuisse humanitatem per opera præcedentia in priori naturæ vel subsequenter Incarnationem mereri suam cum Verbo vnionem hypostaticam. Ad sextum quæsitum respondet Astur. *concl. 4.* Christum dominum neque meruisse neque mereri potuisse suæ Incarnationis circumstantias, V. g. tēporis loci quod ex tali matre nasceretur &c. Ad septimum respondet *conclus. 5.* Christum neque meruisse neque mereri potuisse, si propriè de merito fiat sermo, ipsam suæ Incarnationis continuationem; sed inferius addit, potuisse Christum mereri Incarnationis continuationem, sed meritum illud (inquit) esse ab extrinseco ex sola Dei acceptatione & promissione; non verò vni meritoriam ex principio intrinseco, videlicet ex gratia vnionis participaret. Ad vltimum respondet negatiuè, pag. 472.

Questio 1.

Q. 2.

Relatiō do-

ctri opinio-

nibus offen-

ditur certa

fide tenēda

esse Christi

De singulis ferè propositæ Contr. partibus distinctè per capita agendum est; quia singulæ prias habent difficultates. Est igitur.

PRIMA QVAESTIO; Num Christus meruerit Incarnationem? idest vnionem suæ humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino, cui connexa est SECUNDA quærens; an humanitas eandem vn-

ionem sibi meruerit? Hæc quæstio est contra Photinum hæreticum asserentem Christum fuisse purum hominem & meruisse Deitatem; & contra Originem qui in *Petriarchon. cap. 6.* docet animam Christi simul cum Angelis & alijs animabus à principio mundi fuisse creatam, & per bona opera sibi vnionem cum Verbo meruisse, vt refert S. D. in *Comm. epist. ad Heb. cap. 1. lect. 4.* Et quamuis summa consensione Patres & Scholastici doceant, Christum aut eius humanitatem vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo non meruisse merito cōdigni aut merito cōgrui; disseruit tamen in assignando gradum certitudinis huic catholice veritati. Nam MED. proposita sua prima conclusione asserente Christum non meruisse vnionem hypostaticam ait, conclusionem hanc sibi videri certam secundum fidem; ad cuius probationem adducit multa diuina scripturæ & D. August. testimonia; quæ VASQ. & post eum SVAR. ait non satis probare conclusionem esse de fide, nec ipsi meliora producant: affirmat tamen Vasq. *disp. 21. cap. 1.* oppositam conclusionem esse errorem in fide, si sermo sit de meritis solius liberi arbitrij. AS TVR. autem ait oppositum quidem dictæ conclusionis esse periculofum & non satis tutum in fide, sed non esse expressum errorem loquendo de merito per opera, quæ Christus post Incarnationem fuit operatus; quamuis (inquit) testimonia, quibus illa conclusio probatur, vt plurimum probent efficaciter, quod non præcesserint aliqua merita in Christo, aut in eius humanitate, quibus suæ mereretur Incarnationem.

ALVAR. duo dicit: Primum est si loquamur de merito condigni, certissimum est humanitatem Christi non meruisse per bona opera etiam ordine naturæ duntaxat antecedentia vnionem hypostaticam, & opposita sententia est periculosa in fide & valde proxima errori. Secundum est etiam de congruo non meruit humanitas Christi vnionem cum Verbo, quæ conclusio (inquit) non est ita certa, sicut præcedens; est tamen valde conformis sacris litteris, & opposita est improbabilis & sacris scripturis parum consentanea.

MIHI verò tria videntur dicenda: PRIMVM EST: si sermo sit de merito simpliciter siue de merito condigni, concl. negantem Christum suam hypostaticam vnionem per opera præcedentia meruisse, esse si dei dogma certissimum. quod argumento, iudicio meo, conuincente sic probatur: Ecclesia in pluribus generalibus Concilijs & præsertim Niceno Constan. primo & Ephes. quæ notat Porrecta, hæresim Photini damnauit asserentis, Christum antea purum hominem fuisse & postea per meritum bonæ vitæ obtinuisse, vt esset filius Dei. At eadem hæresis in substantia est asserere Christum aut eius humanitatem prius natura, quam vniretur Verbo personaliter, hanc sibi vnionem condignè meruisse; ergo prædicta conclusio oppositum huic errori pronuncians est de fide. Minor probatur: Quoniam hæresis Photini in hoc præcipue posita fuit, quod credidit Christum non ex vi suæ conceptionis & natiuitatis supernaturalis fuisse filium Dei, sed ex proprijs meritis diuinitatem suæ Dei filiationem sibi comparasse; at hoc idem assereret, qui diceret Christum aut eius humanitatem priusquam Verbo personaliter vniretur, vnionem illam hypostaticam meruisse; ergo. Probatur hæc minor; quia nec differentia prioritatis tēporis & instans naturæ, nec differentia humanitatis terminatæ propria personalitate, aut sine propria personalitate simplici-

aut eius humanitatem
Incarnationem
condignè
per opera
præcedentia
Deinde probatur etiam
nullo alio
modo eam
meruisse.

citer existentis, antequam Verbo personaliter vniretur, vlla in re praesenti facit in maius, aut in minus erroris varietatem; cum non minus hic, quam haereticis praedicata neget Christum ex vi supernaturalis suae conceptionis esse filium Dei, & asserat illum per merita propria sibi filiationem hanc acquisiuisse. Et confirmatur primò: quia humanitas existens singulariter in rerum natura secundum multorum opinionem est verè suppositum, & Aristot. in 7. Metaph. eam à supposito non distinguit, & secundum veritatem aequiparatur supposito: Quod autem actu propria personalitate terminetur aut non terminetur, hoc impertinens est & merè per accidens in re praesenti: nam siue meritum vnionis tribuatur humanitati simpliciter existenti, siue illi tribuatur propria personalitate terminatè, idem in utraque assertione clauditur error, videlicet Christum non ex vi suae supernaturalis conceptionis sed ex vi propriorum meritorum esse filium Dei. Secundo confirmatur: quoniam uterque dicendi modus aequè repugnat gratiae vnionis, quae omnium gratiarum est maxima: nam vt ait Apostolus Rom. 11. Si gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia non est gratia. Tertio confirmatur: quia gratia, idèd non cadit sub meritum, quia est principium omnis boni operis, vt ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. at gratia vnionis, non solum principium est omnis boni operis, sed etiam ipsius gratiae habitualis, iuxta illud Ioan. 1. Vidimus gloriam eius, quasi vnguenti à Patre plenum gratiae, & veritatis, & Luc. 1. Quod enim certe natus esset sanctum, vocabitur filius Dei. Quod etiam explicat. S. D. in art. sequenti, & latius quaest. 7. artic. 13. & ibidem expolitores. Secundo probatur primum illud dictum ex communi Theologorum consensu dicentium, Christum suam Incarnationem non meruisse. Tertio probatur ex omnibus illis diuinæ scripturae testimonijs, in quibus sacrosanctum Incarnationis mysterium specialissimè Dei gratiae & beneuolentiae tribuitur. Quod cum proprietate fieri minimè potuisset, si Christus hypostaticam vnionem Verbi cum humanitate merito condigni per opera praecedentia meruisset. Loca praecipua sunt. Io. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vnigenitum daret. Luc. 1. Per viscerum misericordiae Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Ad Tit. 2. Apparuit gratia Dei Saluatoris nostri. Et cap. 3. Apparuit humanitas, & benignitas Saluatoris nostri. Ad Rom. 5. Mysterium Incarnationis appellatur gratia. Sicut enim (inquit) vnus delicto multum mortui sumus, multo magis gratia Dei, & donum in gratia vnus hominibus Iesu Christi in plures abundauit. & Io. 1. De plenitudine eius omnes accepimus. Notandum est autem in his duobus vltimis locis Mysterium Incarnationis gratiam & donum simpliciter nuncupari: atque adeò, non solum respectu nostri, sed etiam respectu Christi & eius humanitatis. Quarta prob. ex D. August. multis in locis, quae refert Med. super hoc a. & Astur. de gratia Christi q. 5. conclus. 1. pag. 454. quae perperam interpretatur Suar. vt optimè probat Aluar. disp. 15. concl. 1. Alia D. August. loca refert Vasq. disp. 21. cap. 1. Quinto prob. illud dictum optimis argumentis. Primum est: Antè vnionem naturae humanae cum persona Verbi, Christus non est neque esse potest; ergò neque meruit neque mereri potuit vnionem humanitatis cum Verbo. Antecedens probatur ex supradictis in articulo 4. vbi declarauimus Christi nomine significari compositum ex humanitate & persona Verbi. Sed quia fortasse dici posset, Christum non secundum se totum sed ratione solius humanitatis priusquam

A vniretur Verbo eandem vnionem meruisse. Contra hoc sit secundum argumentum: Nulla natura rationalis aut intellectualis potest mereri, nisi prius existat; sed humana Christi natura non prius fuit existens, quam vniretur Verbo personaliter; ergò non potuit vnionem hanc cum Verbo mereri. Maior probatur: quoniam in qualibet re operari praesupponit esse, nec oppositum est intelligibile. Minor verò probatur primò: quoniam existentia posterior est substantia; quia per hanc fit ipsa natura capax existentiae, vt ostendimus in 1. p. quaest. 50. art. 2. Contr. 3. ergò prius humanitas subsistit, quam existat; non subsistit autem nisi substantia Verbi, quae illi conuenit per vnionem in esse personali; ergò non prius humanitas fuit existens, quam vniretur Verbo personaliter. Tertium Argumentum est: Gratia habitualis est principium omnis meriti, ex condigno; sed gratia habitualis in humana Christi natura non antecedit sed sequitur eius vnionem hypostaticam cum increati Verbi persona; ergò non meruit Christus aut eius humanitas ex condigno vnionem ipsius humanitatis personalem cum Verbo, antequam haec vnio fieret. Quartum argum. est: Principium quo humanitas Christi in illo priori naturae posset mereri, datum est illi intuitu vnionis & ex ea deriuatur; ergò non potest cadere sub merito illius, nec esse principium meriti illius: Consequentia patet: Antecedens probatur: quia gratia vel auxilia, ex quibus deberet meritum illud procedere, sunt ea, quae data sunt Christo, non titulo adoptionis sed titulo vnionis hypostaticae & filiationis naturalis; ergò supponebant illam & nò potuerunt esse principium merendi illam. Vltimum argum. est: Omnis operatio humanitatis Christi elicitata in eo instanti, in quo est vnita Verbo, est infinitae dignitatis; ergò supponit vnionem & nò meretur illam. Antecedens probatur: quia conceptio qua Beata Virgo concepit Christum in eodem instanti fuit completa per assumptionem humanitatis à Verbo, & fuit conceptio Dei; igitur omnis actio elicitata in eo instanti ab humanitate est operatio Verbi; ac per consequens infinitae dignitatis: Conseq. verò probatur; quia praemium subsequitur & non supponitur ad meritum. Alias probationes lege, si placet, apud expolitores, ex quibus Vasq. disp. 21. cap. 5. quasdam Suar. probationes, vt inefficaces nitiuntur confutare; sed non vacat nunc de earum pondere disputare.

SECUNDO DICO Christum aut eius humanitatem non meruisse de congruo vnionem hypostaticam ipsius humanitatis cum Verbo prius natura, quam illam haberet. Probatur hoc dictum eisdem argumentis quibus praecedens: Et confirmatur; quia vnio humanitatis cum Verbo fuit maxima gratia & summum opus misericordiae & prima radix omnis gratiae habitualis & omnium meritorum; ergò maximè gratis fuit à Deo humanae Christi naturae concessa; igitur nullum in humanitate Christi praecessit meritum congrui sicut nec condigni. Antecedens patet ex sacris litteris supra notatis. Prima consequentia sequitur euidenter ex ipsa ratione gratiae addita illa regula topica; Sicut simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis & maximè ad maximè; Constat autem de ratione gratiae esse, vt gratis detur, id est absque merito; igitur maxima gratia nullum omnino meritum patietur.

TERTIO DICO, Christum per opera sequentia mysterium Incarnationis non meruisse ipsam Incarnationem seu hypostaticam vnionem humanitatis cum Verbo. Probatur hoc dictum argumentis secundo, tertio & quarto. Quibus probatum est primum dictum, & eo etiam argumento, quo probatum est secundum dictum; & amplius confirmabitur ex notandis in sequenti parte Controuersia.

QVAESTIO TERTIA. An Christus per Dei potentiam absolutam mereri potuerit vnionem humanitatis personalem cum Verbo?

*Questio 3.
Ex rationibus
meriti
& premij
probatur
Christi Do-
minum, nec
per Dei po-
tentiam abso-
lutam mereri
potuisse per
opera subse-
quentia suae
humanitatis
vnionem cum
Verbo per-
sonalem.*

Pro quaestione huius resolutione considerandum est primo, dubitationem non esse de meritis ordine temporis aut naturae mysterium Incarnationis precedentibus; quia Christus per ipsam vnionem hypostaticam humanitatis cum Verbo constituitur; ac proinde Christus necessariò posterior est Incarnatione, atque ideo nulla potuerunt esse in Christo merita tempore & natura mysterium Incarnationis praecedentia. Difficultas igitur tantum est de meritis incarnationis subsequentibus. Per hanc arbitratu Suar. potuisse Christum secundum absolutam Dei potentiam vnionem sibi intrinsecam humanitatis cum Verbo mereri, cuius oppositum hic satis aperte docet Sanctus Thom. quem omnes eius sequuntur discipuli.

Secundo notandum est, idem secundum eandem rationem non posse esse causam & effectum respectu eiusdem in eodem genere causae; cum igitur meritum in communi loquendo sit causa efficiens moralis premij, & vnio Verbi cum humanitate sit causa efficiens meritorum Christi, non solum Physica sed etiam moralis; quia valorem illis tribuit infinitum, impossibile est eandem vnionem esse premium meritorum Christi. Ex quo sequitur latum esse discrimen inter gratiam Sanctorum Patrum veteris testamenti & gratiam vnionis comparatione meritorum Christi; quia gratiam Sancti Patres habuerunt ex meritis Christi, veluti ex causa finali praconcepta & volita, antequam esset in res at gratiam vnionis non potuit habere Christus ex proprijs meritis, nisi tanquam ex causis eius moraliter efficientibus. Secundo sequitur, exemplum quod affert Suar. de Rege, qui tribuit equum & arma militi in stipendium futuri laboris & militiae, & quasi premium meritorum eodem equo & armis futurorum, non esse simile; quoniam vt ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. ad 3. & scite notat Aluar. meritum militis seu bonus vsus armorum, & equi non est ab equo & armis, vt causis efficientibus, sed à virtute prudentia & arte militis, cuius illa, scilicet equus & arma sunt instrumenta: at vnionis gratia principium est primum efficiens Phys. & morale omnis meriti Saluatoris nostri Iesu Christi; & ideo non potest ex eodem merito, veluti ex causa moraliter efficiente dependere.

Tertio: recolendum est illud axioma à Theologis omnibus approbatum, & ex diuinis litteris acceptum, videlicet principium meriti non cadere sub meritum, cuius vera intelligentia est, nec actu neque potentia principium meriti cadere sub meritum. Et probatur primo; quia principium meriti proximum gratia est habitualis; quam ex operibus suè meritis non posse dependere docet Apost. Rom. 3. 4. & 11. vbi ait: Si autem gratia, iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia: & sermo est de operibus non solum praecedentibus sed etiam sequentibus ipsam gratiam: vt optime probat Vafq. cap. 6. & prima parte,

A diff. 91. c. 6. ex quo sequitur euidenter multo magis impossibile esse gratiam vnionis cadere sub meritum; quoniam haec est maxima gratia, & prima radix est omnis gratiae habitualis tam Christi, quam eorum hominum, qui viuunt sunt Christi membra, &c. Secundo probatur idem principium; quia bonitas meriti non debet ex premio derivari, sed illi praesupponi, & qui meretur, debet eam Deo bonitatem asserre, vt eius intuitu aliquid ei tribuat. Si autem principium meriti, quod tribuit ei valorem, esset ipsum premium, totius meriti valor esset à premiante vt sic, & qui meretur nihil suum afferret pro premio.

B Ex his sequitur Christum Dominum, nec per Dei potentiam absolutam mereri potuisse per opera subsequenta suae humanitatis vnionem cum Verbo personalem. Quod his etiam optimis argumentis probatur primo: Quia meritum non se habet ad premium, vt finis ad medium, qui potest praecedere medium, sed vt via ad terminum, vt causa efficiens ad effectum, vt dispositio ad formam: at via, causa efficiens & dispositio praecedunt terminum, effectum & introductionem formae, & oppositum implicat: ergo. Maior quoque causam efficientem probatur à D. Th. de ver. qu. 29. ar. 6. quia meritum est causa premij. Haec enim causalis est vera: ideo miles praemiatu quia meretur: & non est causa finalis nā hoc modo premium est causa meriti; nec formalis, quia meritum potest esse sine premio; nec materialis, quia licet meritum sit dispositio ad premium; non est tamen dispositio naturalis sed moralis, quae pertinet ad genus causae efficientis; igitur meritum est causa efficiens premij. Secundo probatur idem: Quoniam implicat per opera subsequenta mereri primam gratiam; ergo. Antecedens probatur; quia totus eorum operum valor esset à gratia quae est principium meriti, & ita qui meretur nihil afferret quod esset suum, sed totum esset praemiantis. Sed idem contingeret si Christus Dominus per opera subsequenta suae humanitatis vnionem cum Verbo mereretur; ergo. Confirmatur; quia nullus per opera subsequenta potest mereri suum esse, suā creationem vel quod sit homo, quoniam haec supponuntur ad meritum: ergo neq; Christus potuit mereri suam Incarnationem, per quam factus fuit homo, quod in illo supponitur ad meritum.

Tertio probatur idem: quia nullus potest mereri quod iam habet, vt ostendimus in 1. p. q. 62. a. 4. ergo, &c. Sed ait Suar. Incarnationem vt praedestinatam, esse principium meritorum, & eandem vt in re exhibitam esse premium eorum, & ita non esse idem secundum eandem rationem principium & premium meritorum. Sed contra est consuetudo, primo; quod implicat, principium meritorum Christi esse Incarnationem vt praedestinatam & prauiam & non vt existentem; quia de ratione causae efficientis physicae vel moralis est, vt existat antequam operetur: quia operari supponit esse; ergo Incarnatio vt prauiam & vt non existens non potest esse principium meritorum Christi; quia est principium physicum eliciens illam & morale tribuens eis valorem, cuius existentia supponitur ad operationem. Confirmatur; nam gratia prauiam in Petro non tribuit ratione meritorij suo operi: ergo neq; hic &c. Secundo. Nā proportionabiliter debemus procedere de Incarnatione & meritis; nā merita vt praesentia necessario supponunt Incarnationem, vt praesentia ex parte principij; quia ex se sunt infiniti valoris, quae habere nequeunt sine Incarnatione; & eadem ratione eadem merita, vt prauiam supponunt Incarnatio-

nationem, ut preuisam; ergo merita Christi quocunque modo considerata supponunt, ut principium eorum Incarnationem proportionabiliter sumptam ut suum principium. *Ultimo*: Nihil potest dari propter primum, vel meritum futurum, nisi ipsum meritum exhibitum in re habeat valorem distinctum & non causatum à premio, alioquin daretur omnino gratis, cum merens soluat id, quod prouenit à premio, quod totum habet à premiante; sed merita Christi futura, propter quae dicitur dari Incarnatio; quando exhibentur in re, totum suum valorem habent ab Incarnatione & consequentibus illam; ergo.

QVAESTIO QUARTA. An humanitas Christi per Dei potentiam absolutam mereri potuerit unionem suam cum Verbo personalem?

Quaestio 4. Quaestio haec multiplex est: potest enim primo esse de merito humanitatis per opera ex eius naturali facultate procedentia. *Secundo* potest esse de merito per opera ex gratia habituali, aut supernaturali Dei auxilio procedentia. *Tertio* potest esse de merito congrui, & *quarto* de merito condigni, quod est duplex; alterum de toto rigore iustitiae: alterum vero iustitiam habens, sed minime rigorosam. *Postremo*, de quocunque genere meriti sit quaestio, duplex adhuc eius est membrum: alterum de merito vnionem tempore praecedente; alterum de merito quod sit vnione prius natura tantum.

Si quaestio sit de merito humanitatis per opera ex eius naturalivirtute procedentia, certum est in doctrina D. Tho. naturam humanam non potuisse per ea mereri vnionem suam cum Verbo personalem: Quoniam, ut ait S. D. in 1. 2. q. 114. a. 5. prima gratia, ideo non potest cadere sub merito personae illam non habentis; quia excedit proportionem naturae: at gratia vnionis hypostaticae multo magis excedit proportionem naturae, quam gratia habitualis; ergo non potest cadere sub merito humanitatis: & sermo est de merito tam congrui quam condigni, ut in fine dicti articuli, notat Contr. ex Cap. in 4. dist. 14. Si vero quaestio sit de merito humanitatis per opera ex gratia habituali aut auxilio supernaturali deriuata, quae vnione ipsius humanitatis cum Verbo temporis duratione sint priora, certum est humanitatem meritum aliquod respectu vnionis habere potuisse, quod pluribus modis per absolutam Dei potentiam videtur effici potuisse. *Primo* namque possibile fuit singularem illam humanitatem prius tempore, quam assumeretur à Verbo, propria & naturali sua personalitate terminari, & per gratiam illi diuinitus infusam vnionem sibi cum Verbo hypostaticam promereri, si Deus suae voluntatis decreto & promissione operibus humanitatis sic personatae vnionem cum Verbo personalem veluti primum constituisset dimissa propria illa personalitate consequendum, & de hoc nulla praesertim inter Thomistas est Controversia. *Secundo* probabile est fieri potuisse, ut humanitas prius tempore quam Verbi personalitate terminaretur, propriam haberet existentiam absque vlla personalitate propria vel aliena, & illi gratia & charitas diuinitus infunderetur, quia sibi vnionem cum Verbo personalem diuino praecedente decreto mereretur: hoc enim esse possibile Caietanus & plures ex Thomistis videntur admittere, quod etiam rationi consonum: quia subsistentia siue personalitas, licet secundum ordinem naturae sit necessaria conditio, ut operatio procedat ab agente veluti à principio: non tamen est de ratione intrinseca principij operatiui: neque videtur esse con-

ditio simpliciter necessaria; ita ut implicet contradictionem esse agens, & proprie vel aliene careere subsistentie complemento. *Tertio* satis probabile videtur, possibile fuisse humanam Christi naturam prius tempore assumi ad vnitatem existentiae Verbi, quam eius personali subsistentia terminaretur; quod fieri posse docet Astur. in sepe allegata q. 5. Concl. 3. quo posito certum est humanitatem per gratiam à Deo collatam, aut etiam vnionem illam consequentem posse alteram personalem, scilicet vnionem cum Verbo sibi promereri. *Quarto* fieri potuit, ut humanitas Christi prius tempore vel natura, qua vniretur Verbo, vniretur Patri vel Spiritui sancto aut Deo, secundum eius subsistentiam essentialem tribus personis communem, & ut opera ab ipsa humanitate procedentia in illo priori ordinarentur ad merendum Incarnationem Verbi, si cut etiam opera eiusdem humanitatis vnita Verbo potuerunt ordinari ad merendum de condigno eiusdem humanitatis vnionem cum persona Patris vel Spiritus S. aut cum essentiali subsistentia Dei: Nam actiones humanitatis vnita personae Verbi tantam habent infinitatem personalem & moralem in ratione meriti, quantam habet Incarnatio in ratione praemij. Si autem cogitur humanitas ut tribus prioribus modis vnioni praexistens, haud dubium est, si temporis duratione praexistat, posse per actus ex gratia & charitate procedentes, accedente diuinae voluntatis decreto & ordinatione, non solum ex congruo sed etiam ex condigno vnionem cum Verbo personalem promereri. Nec obstat quod supra diximus, nimirum vnionem hanc esse summam gratiam, & esse principium omnis gratiae & omnis meriti: id enim verum est secundum ordinem praesentem diuinae prouidentiae supernaturalis, secundum quem omnium hominum gratia habitualis ex hypostatica vnione veluti ex primo fonte deriuatur: in praedictis autem casibus alius esset ordo; nam gratia humanitatis tunc ex gratia vnionis minimè dependeret in genere causae efficientis physicae vel moralis, sed in genere tantum causae finalis; quae dependentia meritum de condigno in ordine ad vnionem ex illa gratia dependente non repugnat.

Sed *quartum* Asturicensis: an meritum humanitatis in tertio casu, quo scilicet prius tempore diuinae coniungeretur existentiae quam personalitati, perfectam & exactam haberet iustitiae rationem. Cui quaestio respondet idem author negando, cuius ratio est; quia Verbi existentia humanitati communicata parum aut nihil conferret ad illius meriti valorem; atque adeo totus aut ferè totus meritorius valor ad habitualem gratiam humanitati collatam esset referendus, ac proinde non esset meritum omnino perfectum & rigorosum. Deinde ad infinitum meriti valorem necesse est, ut is qui meretur sit Deus & homo; adeo ut natura humana & diuina persona simul constituent vnum merentem: tunc autem non esset Deus & homo, cui meritum conueniret, sed natura tantum humana mereretur ut quod; existentia vero concurreret ut merita conditio: quo fit ut nulla humanitatis sit meriti merita sufficerent ad perfectè & rigorosè merendum similem alterius creatae naturae vnionem cum existentia Patris aut Spiritus sancti, ut ibidem etiam concludit Asturicensis.

Sed ut libere dicam quod sentio, impossibilem arbitror esse vnionem hanc cum sola existentia Verbi, sicut nec fieri potest cum existentia tribus personis.

R 3 foris

in e. vbi dicitur
posse.

sonis communi. Primò; quia non sunt tres, sed vna tantum diuinarum personarum existentia, quæ non est relatiua sed absoluta, vt ostendimus in 1. p. q. 28. a. 2. in exp. textus ex D. Th. in 1. dist. 53. q. 1. a. 1. ad 1. Secundò; quia ex sua propria ratione formali est vltima rei actualitas: sicut autem repugnat essentia diuinæ: quia purissimus actus est, esse formam alicuius in genere rerum; ita repugnat existentia diuinæ: quia pura actualitas est, esse vltimam rei creatæ actualitatem immediatè. Et confirmatur: quoniam, vt ait S. D. 1. p. q. 8. a. 1. *Esse est illud, quod est magis intimum, & quod profundius omnibus inest, cum sit formale respectu omnium, quæ in re sunt*: Ex quo principio probat idem S. D. in primo, cont. gent. c. 26. quod Deus non est esse formale omnium: sequeretur enim (inquit) illum non esse super omnia, sed intra omnia; imò aliquid omnium. Tertiò probatur idem, videlicet impossibile esse prædictam vnionem Dei, vel diuinæ personæ cum humana natura secundum solam existentiam, & immediatè: Quoniam, vt ostendimus in 1. p. q. 3. a. 4. *Contro. 1. existentia est illa, qua formaliter res existens est ens reale simpliciter in rerum natura: igitur existentia est aliquid rei valde intimum; cum sit ratio formalis constitutiua rei in esse reali simpliciter dicto: hoc autem veluti magna imperfectio diuinitati repugnat; igitur impossibile est Dei, aut diuinæ personæ existentia cuiquam naturæ creatæ immediatè copulari, vt eius esse formale, quo sit existens in rerum natura.*

Denique non placet, quod ait idem Author, nimirum meritum humanitatis sic vnita non fore de condigno: Nam quando meritum procedit ab operante dignitatis simpliciter infinitæ seipsum ei à quo meretur subijciente; non solum est meritum condigni, sed etiam est de toto rigore iustitiæ: at humanitas sic vnita dignitatem haberet simpliciter infinitam ab existentia diuina sibi communicatam; ergò mereretur infinite & de toto rigore iustitiæ.

Nunc de merito ordine tantum naturæ hypostaticam vnionem præcedente dicendum est. Num scilicet per absolutam Dei potentiam inesse potuerit humanitati Christi. Dico itaque primò: Si Christi humanitas propriam habuisset existentiam, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quam ad subsistentiam Verbi, potuisset per gratiam à Deo acceptam vnionem sibi mereri cum eodem Verbo personalem. Probatur; quia natura cum sola existentia per Dei gratiam potest operari opera meritoria, vt antè diximus: at prioritas instantis naturæ sufficit ad veram & propriam meriti rationem in ordine ad aliquid tantquam præmium, quod natura posterius est; ergò. Minor probatur; quoniam in vno temporis instanti plura possunt eidem aduenire, quæ sint ad inuicem ordinata secundum diuersa instantia naturæ, vt patet in igne de nouo genito, cui in eodem instanti adueniunt ordinatè, quantitas, siccitas, leuitas, lux & calor: constat autem operationes intellectus & voluntatis in vno temporis instanti posse produci, & S. Th. quodlib. 8. a. 9. & in 2. dist. 5. q. 7. a. 2. & in Sent. ad Ambal. eadem distinctione, q. & a. docet non esse necessariū meritum præcedere præmium tempore, sed natura tantum, quod etiam nos cum Cai. aduersus recentiores defendimus in p. q. 63. a. 6. *Contr. vnica §. Iam verò superest.*

Secundò dico: Si Christi humanitas non habuit existentiam prius natura quam assumeretur à Verbo, impossibile fuit eam sibi vnionem cum

Verbo personalem prius natura mereri, quam vniretur. Probatur; quoniam ad operandum necessaria simpliciter est existentia ipsius operantis; alioquin essentia rerum agere multa potuissent ab æterno, quod fatuum & ridiculum est cogitare.

QVAESTIO QVINTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit vnionis hypostaticæ continuationem, & perpetuitatem.

Quæstionis huius resolutio quoad vtramque partem ex præcedentium fundamentis & definitione colligitur, præsertim verò ex communi supra posito Theologorum axiomate sic arguendo: Principium alicuius meriti non potest esse præmium eiusdem meriti: sed gratia vnionis & eius continuatio est per se principium primum & radicale omnium meritorum Christi; ergò non potest esse eorum præmium. Maior patet ex prædictis. Minor quo ad eius primam partem est D. Th. locis supra notatis: quo ad secundam verò, scilicet gratiæ continuationem probatur: quia continuatio principij merendi non ponit in numerum cum substantia ipsius principij, sed tantquam vnum cum ipso computatur, sicut etiam conseruatio rerum non ponit in numerum cum earum creatione: nam vt ait S. D. in 1. p. q. 70. a. 1. ad 4. conseruatio rerum non est per aliquam nouam actionem sed per continuationem actionis, quæ dat esse, sicut etiam conseruatio luminis in aere est per continuatum influxum à Sole; Quemadmodum igitur vna & eadem actio secundum re est creatio & conseruatio rei creatæ; ita productio substantialis principij meritorum scilicet vnionis hypostaticæ, & eius continuatio vna & eadem actio realiter est; ac proinde sicut conseruatio creaturæ passiuè sumpta idem est realiter, quod ipsa creatura cum ordine ad Deum conseruantem, ita vnionis continuatio idem est realiter cum ipsa vnione passiuè sumpta, prout ordinem habet ad Deum vnientem. Sicut igitur vnio humanitatis cum Verbo principium est omnium meritorum Christi, sic & eius continuatio; ergò non minus huic, quam illi repugnat esse præmium cuiuscunque meriti. Secundo prob. vtræque pars; quia omne Christi meritum post vnionem pendet ab ipsa vnione conseruata; ergò non potest ipsam vnionis conseruationem mereri: antecedens est per se notum: nam remota conseruatione vnionis, sicut non esset Christus, ita non esset aut esse posset Christi meritum. Conseq. patet ex supradictis; quia idem respectu eiusdem secundum eandem rationem non potest esse causa & effectus in eodem genere causæ: hoc autem esset, si Christus suæ vnionis conseruationem mereretur; quia vnionis conseruatio, non minus quam vnio, causa est omnis meriti, non solum physica sed etiam moralis & meritum causa est moralis efficiens præmij. Tertiò: Nullus potest sibi mereri gratiæ continuationem; ergò neque Christus mereri potuit suæ hypostaticæ vnionis cum Verbo continuationem. Antecedens probatur; quia mereri gratiæ continuationem est mereri perseverantiam: at nullus potest perseverantiam mereri, vt probat S. D. in 1. 2. quæst. 114. art. 9. Conseq. verò prob. quoniam idèd non potest homo iustus continuationem gratiæ sibi mereri; quia continuatio gratiæ est ipsa prima gratia, quæ primum & radicale merendi principium est, cui repugnat, vt sit ipsius meriti terminus & præmium: at vnio personalis humanitatis cum Verbo non minus, sed multo magis primū principij & prima radix

questio 5.
Christi nec
merito con
digni, nec
merito con
grui mereri
posse: di
ne vnionis
continuat
nem & per
petuitatem.

dix est omnium meritorum in Christo, quam prima gratia in homine iusto, igitur Christus nullo modo potuit dictae vnionis mereri continuationem. Et confirmatur à simili: quia potentia naturalis, puta intellectus & voluntas, quamuis se ipsam possit per suas operationes naturales perficere, adeo vt perfectio sit terminus operationum; non tamen potest sui continuationem in esse seu conseruationem causare: sed hoc minus est primæ causæ, quæ potentiam in esse produxit; ergo similiter primum merendi principium & radicalis merendi facultas potest quidem propriam sibi mereri perfectionem, puta augmentum gratiæ, sicut etiam Christus plures suæ incarnationis meruit perfectiones, scilicet immortalitatem, gloriam corporis, & sui nominis exaltationem; at continuationem vnionis suæ substantialis mereri non potuit ob dictam causam; quia scilicet vnionis cõtinuatio idem est realiter cum ipsa vnione, nec cum ea, aut cum eius prima productione ponit in numerum.

Quarto prob. idem: quoniam vnio personalis tribuit operibus Christi totum valorem meritorum, quem possunt habere; sed non tribuit illis, vt actus sint meritoria cõtinuationis Incarnationis; ergo id non potest tribuere. Maior est certa; quia tribuit illis valorem infinitum, quo nullus potest esse maior in eodem subiecto. Minorem fatetur Suar. nobis in hac quæst. contrarius: Is enim disput. 4. sect. 4. §. Dices ait Christum Dominum nunquam ordinasse suum meritum ad primum infinitum: at cõtinuatio Incarnationis, non est minus infinita, quam ipsa Incarnatio; ergo. Sed probatur illa minor: quoniam aliàs gratia vnionis collata Christi humanitati sine meritis solum fuisse pro primo instanti: quod esse falsum ex eo patet, quod illa gratia de se est continua, sicut quælibet gratia Dei est irrevocabilis, vbi non apponitur impedimentum: ibi autem nullum poterat apponi: quia Christus est impeccabilis. Confirmatur; quia alias totum meritum Christi fuisse exhaustum per tale primum, & nihil amplius de condigno meruisset. Probatur hoc; quia cõtinuatio Incarnationis est tantum bonum, quantum est ipsa Incarnatio; & non minus quam ipsum meritum Christi: est enim eius dignitas infinita; ergo si illa redditur in primum meritorum Christi, nihil amplius ex iustitia debetur illis. Vltimò probatur idem: & præmitto primum, quod licet Christus, vt homo fuerit temporis mutationi subiectus, vt ait Aug. lib. 2. de peccatorum meritis & remiss. c. 25. qua ratione S. Lucas recenset eius ætatem per temporum differentias. Si tamen loquamur de vnione Verbi ad eius humanitatem eo modo, quo facta est, illa non tempore, sed æternitate vel æuo mensuratur, vt ostendimus in 1. p. qu. 10. ar. 6. vbi diximus existentiam animæ Christi, quæ diuina est & increata, dupliciter posse considerari: vno modo secundum se, & ita mensurari æternitate & esse ipsam æternitatem incretam: alio modo vt est esse humanæ naturæ & animæ Christi supplens excellenter eius esse naturale: & secundum hanc rationem diximus esse ipsum æuum. Nam, vt ibi latè probauimus, existentia Christi secundum hanc rationem tota conuenit æui diffinitio: quatenus autem hoc esse sic vnitur humanitati, vt eam eleuet ad ordinem diuinum, æternitas est humanitati communicata. Quod non obscure significat S. Thom. infra qu. 50. a. 2. dicens, vnionem hanc ex sui natura esse permanentiorem gratiæ; quam tamen ex Theologis multi docent in suo perfecto statu æternam esse: quod esse verum in-

A dicat eius operatio connaturalis scilicet beata visio, quæ mensuratur æternitate. Et idem S. D. in 3. dist. 21. qu. 1. ar. 1. & in 3. ad Anibaldum ait vnionem vel adhesionem humanitatis ad Verbum esse immutabilem, sicut adhesio beatorum ad Verbum: sed immutabilitas est ratio æternitatis, & adhesio beatorum ad Deum est æterna; ergo etiam hæc vnio. Quod explicat eruditè Caiet. infra qu. 50. ar. 2. dicens: *Quand ex propria ratione permanentis est esse, quam operari, & esse substantiale, quam accidentale, & esse substantiale diuinum hypostaticè, quam esse accidentale diuinum adoptiue; antò permanentis diuina gratia donum est vnio personalis carnis ad Verbum Dei, quam gratia adoptionis filiorum Dei.* Dixi, vnionem illam esse immutabilem eo modo, quo facta est: quoniam, vt patebit infra quæst. 6. ar. 5. facta fuit, vt esset vna in actu, & duæ in potentia, & vt existente humanitate vnio Verbi cum ipsa secundum se perseveraret, ea verò non existente maneret cum eius partibus vnio Verbi, cum anima scilicet & corpore separatis, vt in triduo mortis Christi Domini, quod huius vnionis immutabilitatem non tollit aut minuit, cum hoc non ex ipsius vnionis natura proueniat, sed ex defectu subiecti: sicut etiam esse animæ rationalis de se est immutabile & æternum; quia licet aliquando corpori communicetur & aliquando subtrahatur: hoc tamen non euenit ex ipsius esse defectu, sed ex defectu corporis, quod est ab intrinseco corruptibile. Secundo præmitto ex 1. p. qu. 10. ar. 4. & 5. & qu. 14. ar. 13. æterna & æuiterna habere simul totum suum esse, & in se nullam admittere formalem vnionem vel successione; sed tantum secundum extrinsecam coexistentiam temporali.

Quibus præmissis sic probatur intentum: In æternis vel æuiternis nulla est formalis cõtinuatio; sed Christus non potuit mereri primum instans suæ Incarnationis, vt antè diximus; ergo neque eius cõtinuationem vel conseruationem. Prima propositio probatur: Quoniam in æternis & æuiternis solum reperitur vnum instans formaliter indiuisibile, licet coexistenter ad tempus quandam habeat cõtinuationem & quasi successionem ac diuisibilitatem; ergo in illis secundum se non possunt assignari partes formaliter diuisæ aut diuisibiles: sed eorum tota duratio vnum est instans formaliter indiuisibile. Ex his sequitur, nec per Dei ordinationem & acceptationem opera Christi Domini potuisse mereri cõtinuationem vnionis humanæ naturæ cum Verbo personalem; quoniam huic vnioni repugnat ex intrinseca sui ratione esse terminum ac primum meritorum; eò quod ex sui quidditate principium est primum omnium meritorum secundum duplicem modum efficientis, scilicet physicum & moralem. Quare non video, quomodo ab extrinseco per Dei scilicet ordinationem & acceptationem possibile fuerit, opera Christi vnionis illius cõtinuationem promereri. Nam ad ea, quæ contradictionem impleant, Dei potentia non extenditur; constat autem ex ijs, quæ diximus, implicare contradictionem primum principium gratiæ esse terminum & primum meriti ex eodem principio procedentis. Quamuis autem negandum non sit, hominem iustum mereri de congruo suæ gratiæ conseruationem; non tamen operibus Christi meritum congrui tribuendum est in ordine ad cõtinuationem vnionis hypostaticæ; quia meritum illud congrui, quo iustus homo suæ gratiæ cõtinuationem mereatur, non tam ex ipsa gratia, quam ex operatis voluntate dependet; at vis tota meritorum Christi ex

fi ex ipsa vnionis gratia, veluti prima radice necessario deriuabatur. Iam autem diximus, meritum Christi, quæ ex illa vnione procedebant, virtutem ex illa habere minimè potuisse ad ipsius vnionis continuationem promerendam; sicut neque gratia habitualis actionibus hominis iustitiam potest conferre meritoriam, qua continuationem eius siue perseverantiam mereantur.

QVÆSTIO SEXTA. An Christus meruerit, aut mereri potuerit circumstantias Incarnationis?

Quæstio 6.
Christum
Dominum
circumstan-
tias omnes
precedentes
concomitan-
tes & con-
sequentes
meruisse,
quatenus
sunt homi-
num benefi-
cia, solas
vero conse-
quentes etiã
quatenus
sunt huma-
nitatis as-
sumptæ benefi-
cia meruisse.
se.

Varie sunt Incarnationis Dominicæ circumstantiæ; quædam enim sunt precedentes vt Sanctitas Virginis, Angeli salutatio & Virginis consensu: quædam concomitantes vt tempus, locus, persona Virginis cum omni sua sanctitate & plenitudine gratiæ: quædam consequentes; vt apparitio Stellæ, Pastorum & Magorum adoratio, Fuga ex Iudæa in Aegyptum, &c. Quæ omnes dupliciter considerari possunt: Vno modo, quatenus beneficia sunt hominum & Angelorum: Alio modo, quatenus sunt humanitatis assumptæ beneficia. Et si quidem priori modo considerentur prædictæ circumstantiæ, certum

PRIMO, Christum earum omnium effectum meruisse, scilicet hominum & Angelorum beneficium: meruit. n. Christum vt Incarnationis suæ circumstantiæ in salutem subsequenter hominum; & in gloriam Virginis & Angelorum redundaret: Ex hoc enim, quod per angelum fuit hoc admirabile mysterium Virgini nuntiatum, & per Angelos pastoribus manifestatum, magnum Angeli gaudium accidentale receperunt.

SECUNDO certum est: Christum circumstantiis omnibus Incarnationem consequentes viroque modo consideratis meruisse.

Quæstio verò est de precedentibus & concomitantibus circumstantiis: num eas Christus sibi meruerit aut mereri potuerit? Vsq; enim ad vtramque partem affirmatiue respondet. Sed oppositam sententiam habet Asturicensis in alleg. sæpè qu. 5. concl. 4. Cuius præcipuum fundamentum confutat Vasq. cuius tamen opinio mhi non probatur: nec ea quibus ipse vtitur argumenta conuincunt. Ad euidentiam igitur proposito difficultatis recolendum est illud sæpè repetitum axioma commune, videlicet: Principium meriti non potest esse terminus sue merces illius meriti, cuius est principium: cuius rationem superius esse diximus; quia sequeretur idem respectu eiusdem & secundum eandem rationem posse esse causam & effectum in eodem genere & modo causæ; igitur nullum, quod verè & actu principium est meriti aut se tenet ex parte principij meriti, quatenus actu principium est meriti, potest sub idem meritum cadere; ita vt sit eius terminus & merces: constat autem circumstantias præcedentes & concomitantes mysterium Incarnationis se tenere ex parte ipsius Incarnationis & vnionis hypostaticæ, quatenus principium est omnis meriti; igitur nullius Christi meriti possunt esse merces. Nec obstat, qd mysterium Incarnationis potuisset alias, si Deo placuisset, habere circumstantias locorum, personarum, temporum &c. atque adeo circumstantiæ, quas actualiter habuit, videantur illi conuenire per accidens; hoc inquam non obstat; quoniam hoc ipso quod actu circumstantiæ sunt primi principij merendi, se tenent ex parte eius, & ad ipsum primum meriti principium pertinent, prout actu constituitur in rerum naturâ; atque adeo, quatenus principium est, veluti conditiones sine quibus aut non esset principium hoc i-

Proleptis.

dem numero, aut non hæc eadem numero merita causaret. Quod argumentum, ni fallor, id quod intendimus euidenter ostendit. Et opposita Vasq. fundamenta subuertit. Deinde probatur idem; Quoniam homo, cum iustificatur aut postquam iustificatus est, sicut non meretur neque mereri potest sibi primam gratiam; ita nec circumstantias temporis, loci, personarum, modi &c. pendent enim istæ non minus quàm prima gratia ex diuina liberalitate & misericordia; ergo multò minus Christus quando per gratiam vnionis humanitatis cum persona verbi fuit substantialiter constitutus, meruit aut mereri potuit vnionis circumstantias. Probatur consequentia: quia sicut gratia vnionis humanitatis cum Verbo magis habet rationem gratiæ & principij meritorij, quàm gratia habitualis, ita circumstantiæ se tenentes ex parte gratiæ vnionis magis habet rationem gratuiti doni, & magis accedunt ad rationem principij meritorij, quàm circumstantiæ gratiæ habitualis; ergo magis eis repugnat antè vel post esse terminum meriti, quàm circumstantiæ gratiæ habitualis.

QVÆSTIO SEPTIMA ET OCTAUA. An Christus meruerit aut mereri potuerit quasi extensionem vnionis hypostaticam ad eas materie partes, quas paulatim per mutationem acquirebat, vel quasi restitutionem eiusdem vnionis factam in resurrectione?

DVO sunt quæsitæ, quæ singula duas habent partes. Ad primum responderetur, quod ad vtramque partem affirmatiue. Nam & si probabiliter dici possit extensionem illam vnionis ad partes materie fuisse Christo debitam ex vi primæ vnionis, & ex ea absque alio merito consecutam fuisse; eo quod vnio personalis, qua filius Dei factus est homo integer & perfectus, requirebat vt omnes humanæ naturæ partes vna & eadem Verbi personalitate subsisterent; longè tamen probabilius dici potest, extensionem illam ex eius meritis fuisse Christo debitam, cum maioris sit dignitatis & excellentiæ perfectionem aliquam ex meritis sibi comparare (quando id congruè fieri potest) quàm illam absque meritis ex sola liberalitate donantis accipere; neque absurdum est eandem extensionem Christo fuisse debitam duplici titulo, scilicet quasi naturalis sequelæ ex prima vnione & titulo meritorum: quibus etiam modis Christo debita fuit gloria corporis. Hæc enim meritis & gloriæ animæ, vt ad eam naturaliter consequens, debebatur.

Ad secundum verò dico Christum Dominum resurrectionem suam, quæ quasi restitutio fuit vnionis, sibi meruisse: huic enim non repugnat esse terminum ac præmium meritorum, sed maximè conuenit excellentiæ Christi: Dixi autem Christi resurrectionem fuisse quasi restitutionem vnionis humanæ naturæ cum verbo; quia verè & simpliciter nunquam fuit vnio illa hypostatica resoluta: nam partibus humanitatis, scilicet animæ & corpori semper fuit vnita persona Verbi; sed quia per animæ separationem à corpore humanitas esse desiit: consequenter etiam vnio personalis cum ea cessauit, quæ rursus post triduum humanitate per vnionem animæ & corporis reparata, quasi naturali concomitantia fuit restituta.

PRIMA CONCL. Dicere Christum aut eius humanitatem vnionem hypostaticam ipsius humanitatis dedisse, cum Verbo per opera mysterium Incarnationis præcedentia condigne meruisse est error in fide. Hæc patet ex dictis.

SECVN-

SECUNDA CONCL. Christus aut eius humanitas non meruit de congruo vnionem ipsius humanitatis hypostaticam cum Verbo diuino prius natura, quam illam haberet. Hæc patet ex dictis.

TERTIA CONCL. Christus per opera sequentia mysterium incarnationis non meruit ipsam incarnationem. Hæc patet ex dictis.

QUARTA CONCL. Christus per Dei potentiam absolutam mereri non potuit vnionem humanitatis cum Verbo personalem. Hæc patet ex dictis.

QUINTA CONCL. Per absolutam potentiam fieri potuit, ut humanitas temporis duratione præexistet incarnationi, & per opera ex diuina gratia habituali procedentia, vnionem sibi cum Verbo personalem mereretur. Huius conclusionis sensus, & veritas patet ex dictis.

SEXTA CONCL. Si Christi humanitas prius natura propriam habuisset existentiam cum propria, vel sine propria personalitate, aut prius natura assumpta fuisset ad existentiam, quam ad substantiam Verbi, potuisset in priori instanti natura per gratiam a Deo acceptam vnionem sibi mereri cum ipso diuino Verbo personalem. Hæc patet ex dictis.

SEPTIMA CONCL. Christus nec meruit nec per Dei potentiam absolutam mereri potuit vnionis hypostaticam continuationem & perpetuam.

OCTAVA CONCL. Christus nec meruit nec mereri potuit incarnationis circumstantias.

VLTIMA CONCL. Christus meruit extensionem seu quasi extensionem vnionis hypostaticæ ad eas materiam partes, quas paulatim per nutritionem acquirerebat, & restitutionem seu quasi restitutionem vnionis factam in resurrectione cum humanitate secundum se totam. Hæc conclusio quo ad primam est valde probabilis, ut supra diximus. Quoad secundam verò partem sic probatur: Christus meruit suam resurrectionem; ergo meruit etiam restitutionem seu quasi restitutionem vnionis factam in resurrectione. Antecedens colligitur ex sacris litteris ad Philipp. 2. Vbi de Christo loquens Apostolus, ait: Humiliauit semetipsum factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis; propter quod & Deus exaltauit illum & donauit illi nomen &c. Vbi sanctus Doctor exponens illa verba: propter quod & Deus exaltauit illum, ait: scilicet ut de morte resurgeret. Item de immortalitate ad immortalitatem, &c. Et infra quest. 53. art. 1. ait: necessarium fuisse Christum resurgere, ad commendationem diuinæ iustitiæ, ad quam pertinet exaltare illos, qui se propter Deum humiliant secundum illud Luc. 1. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Et quia Christus propter charitatem & obedientiam Dei se humiliavit vsque ad mortem crucis, oportebat ut exaltaretur à Deo vsque ad gloriosam resurrectionem. Eandem expositionem verbis Apostoli supra notatis tribuunt Glossa, Beda & Augustinus, Dionys. Carthus. Caietanus & alij communiter. Eandem veritatem docet Hieronymus exponens illud Psal. 44. Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem, propterea vnxit te Deus Deus tuus oleo latitiæ præ omnibus tuis. ait enim vnctionem illam fuisse oleum resurrectionis, ascensionis & dominationis &c. quo Christus delibutus fuit in præmium bonarum actionum. Quod etiam significat Christus Luc. 24. cum duobus discipulis euntibus in Emaus, ait: Nonne sic oportuit pati Christum, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam? Consequentia verò probatur; quia nomen resurrectionis Christi complectitur, non solum humanæ Christi naturæ reparationem, sed etiam vnionis eius hypostaticæ cum verbo restitutionem: alioquin resurrectio Christi quatenus est

A Deus & homo non esset; est enim Deus homo non per solam vnionem corporis & animæ seorsum cum Verbo, sed per vnionem totius humanitatis, tam secundum partes quam secundum se totam cum ipsa persona Verbi. Cum itaque per resurrectionem reparata fuerit humana Christi natura, & vnio Verbi cum ea personalis, si Christus meruit suæ humanitatis reparationem: eadem ratione videtur vnionis hypostaticæ cum ea restitutionem mereri potuisse aut etiam actu meruisse.

CONTRA primam & secundam concl. arg. Vsq. diff. 21. ca. 1. Si contra fidem est meritum tam condignum quam congruum Christo concedere ad vnionem, idem etiam cõsendum esset de merito congrui iustorum hominum ad eandem vnionem promerendam: At hoc non admittunt Thom. ergo nec illud ab eis est asserendum. Sequela maioris probatur; quia nulla potest esse maior ratio, ut negent hoc meritum Christo, & concedant illud hominibus iustis; ergo. Probatur assumptum, quia vnio hypostatica tam hominibus quam Christo fuit gratia, quæ sine meritis datur; ergo. Et confirmatur: quoniam ex testimonijs quæ Medina producit, solum constat hominibus esse gratiam; ac proinde illorum meritum excluditur. Secundo tamen obi. 2. meritum congruum, quam condignum cuius intuitu aliquid datur, in eo, quod datur, tollit veram rationem gratiæ & doni respectu accipientis, si meritum sit ex proprijs viribus; si autem sit meritum ex alia priori gratia, non tollit omnino rationem gratiæ & doni; sed efficit, ut id, quod datur sit secunda gratia, quæ dicitur gratia pro gratia; ergo licet Christo concederemus meritum congrui, ex alia tamen priori gratia ipsa vnio etiam gratia foret, non quidem prima sed gratia pro gratia. Tertiò: quia concederet meritum aliquod humanitati Christi, quo obtinuisset suam vnionem cum Verbo, non cogebatur sentire cum Photino; ergo. Probatur assumptum: quoniam hic hæreticus ita dixit humanitatem illam suis meritis promeruisse Deitatem, ut ipsa non meruerit hypostaticam vnionem cum Deo, sed solam vnionem per gratiam adoptionis.

Resp. ad primum falsam esse maioris consequentiam. Ad cuius probationem negatur assumptum: quoniam in Christo vnio hypostatica fuisset efficiens meriti causa tam physica quam moralis, & meritum fuisset præmij causa moralis efficiens; Quod esse impossibile constat ex Philosophia; at non fuit vnio hypostatica villo modo efficiens causam meriti sanctorum Patrum, sed finalis tantum; & ideo potuit vnio illa sub meritum congrui SS. Patrum cadere, & ab eo quodam modo, ut à causa moraliter efficiente dependere. Ad confirmationem dico duo ex testimonijs supra notatis glossam vsq. non admittere, cum absolute loquantur, ut supra dictum est. Ad secundum negatur assumptum, quoad secundam partem, quæ sola ad rem præsentem pertinet: non autem est vera de merito congrui, de quo loquimur respectu vnionis seu incarnationis, à qua veluti à prima gratia & ut à causa finali deriuata est Sanctorum Patrum gratia cum omni eorum merito. Ad tertium negatur antecedens. Ad cuius probationem negatur consequentia; quia licet is, qui meritum illud concederet humanitati Christi, non cogeretur sentire cum Photino in vera Christi Deitate negata: cum eo tamen conueniret in asserendo Christi merito respectu Deitatis: & tantò maior esset eius error, quantò veræ Deitatis acquisitio similitudinis eius acquisitionem excedit. Nam quis non videat maiorem esse absurditatem asserere humanitatem hanc

Argumenta, & Solutiones. Cont. 1. & 2. concl. obi. 1.

Conf.

Obi. 2.

Obiect. 3.

Sol. obi. 1.

Ad conf.

Sol. obi. 2.

Sol. obi. 3.

hanc posse suis meritis veram sibi Deitatem A comparare, quam posse sibi vere Deitatis similitudinem suis actibus promereri? constat autem vtrumque illius hæretici dictum, vt hæresim ab Ecclesia fuisse condemnatum.

Contra easdem concl. sunt argum. quæ referunt & soluunt Medin. super hoc art. Asturic. in allegata q. 5. & Aluarez. disp. 15. & Rada in allegata Controu.

CONTRA tertiam conclusionem sunt arg. quæ referunt & soluunt Medina super hoc ar. Suarez disp. 10. sect. 4. Asturicensis in allegata quest. 5. Vasquez disp. 21. cap. 7. Rada ubi supra. Aluarez disp. 15.

CONTRA quartam conclusionem sunt argum. Suar. in d. sect. 4. quæ refert & soluit Aluar. disp. 16.

CONTRA sextam conclus. argum. Vasq. cap. 6. primò: quia aut opera quæ simul tempore cum vnione inceperunt, erant meritoria vnionis, quatenus digna reddebantur ex ipsa vnione, aut quatenus prius natura considerantur, vt profecta ex solo auxilio gratiæ operantis & cooperantis, & effecta digna ex gratia habituali; at neutrum dici potest; ergò. Probatur primum dici non posse; quia vnio hac ratione esset causa dignitatis operum; ac proinde principium meriti: principium autem meriti non cadit sub meritum, cuius est principium. Secundum autem esse non posse probatur: quia gratia habitualis & quodlibet auxilium gratiæ debet considerari vt posterius quid ipsa vnione hypostatica; ergò neque per talia opera humanitas vnionem mereri potuit. Antecedens probatur primò quo ad gratiam habitualement: quia si gratia habitualis data fuisset Christo non ratione vnionis hypostaticæ & Deificationis naturæ humanæ, sed ex sola voluntate Dei absque dubio daretur ex solo affectu adoptionis; ac proinde Christum hominem filium adoptiuum constitueret: at hoc est absurdum; ergò fatendum est gratiam habitualement necessariò datam fuisse humanitati intuitu gratiæ vnionis; ac proinde neque natura priorem fuisse ipsa vnione. Maior probatur; quia gratia habitualis secundum se constituit Filium Dei, non naturalem sed adoptiuum. Minor probatur: quia adoptio cum vnione hypostatica omninò pugnat, & humanitas vnita verbo adoptari non potuit. Deinde probat antecedens principalis argumenti, quoad alteram eius partem, scilicet nullum auxilium gratiæ dari potuisse humanitati nisi intuitu vnionis: Quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non esset infinitè dignum & meritorium: sed ad hanc infinitam dignitatem, necesse est vt opus nitatur vnione ipsa tanquam principio: vt ita sit opus humanitatis Deificatæ; ergò &c. Prima propositio probatur; quia nullum opus potuit esse in Christo, & non esset infinitè dignum & meritorium. Secunda verò probatur: quia si intelligeretur opus aliquod præcedere vnionem, tanquam dispositio ex parte efficientis, illud non esset opus naturæ Deificatæ; ac proinde neque infinitè dignum. Quemadmodum si opus aliquod ex se non sanctificans animam præcederet ex parte efficientis infusio-nem gratiæ habitualis, illud non esset meritorium vitæ æternæ; quia non esset ab homine iusto. Resp. secundum verum esse, nimirum data hypothefi quòd humanitas prius natura propriam haberet existentiam, quàm vniretur Verbo, opera illa quæ simul tempore cum vnione inceperunt, fore meritoria vnionis, quatenus prius natura considerantur vt profecta ex solo auxilio gratiæ operantis & cooperantis, & effe-

cta digna ex gratia habituali. Ad argum. aduersus hanc partem, negatur antecedens quo ad vtramque partem loquendo de potentia Dei absoluta. Ad probationem minoris partis negatur minor. Ad eius probationem dico adoptionem simultaneam non autem præuiam vnioni hypostaticè repugnare: hæc enim esset veluti dispositio, quæ adueniente vnione cessaret. Ad probationem verò secundæ partis negatur consequentia: quia licet nullum opus fuerit aut esse potuerit in Christo, quod non esset ex se infinitè meritorium; tamen secundum Dei potentiam absolutam operationes omnes humanitatis, quas prius natura quàm vniretur Verbo producere potuisset, finitè tantum essent meritoria.

CONTRA eandem conclus. argum. quidam recentiores viri doctissimi. Primò, quia ordo nature ad existentiam substantialem mediante subsistentia & personalitate est adeò intrinsecus & quasi essentialis, vt non videatur posse à Deo mutari; ergò fieri non potest vt humanitas propriam habeat existentiam sine personalitate. Antecedens probatur; quoniam actus secundus & accidentalis supponunt actum primum substantialem, qui est intrinsecus ordo inter existentiam substantialem, quæ est vltimus actus eius, & subsistentiam vel personalitatem, quæ est actus ratione cuius natura est capax existentie. Confirmatur: quia operatio meritoria non potest esse sine existentia; quia est actus secundus ex natura rei supponens primū, sed etiā subsistentia est actus prior ex natura rei suppositus ad existentiam & per consequens ad operationem; ergò. Resp. falsum esse antec. Ad cuius probationem dico non esse eam connexionem & ordinis necessitatem inter subsistentiam & existentiam, quæ est inter formam & operationem, seu inter actum primum & secundum; quia propriè loquendo existentia non est actus secundus sed vltima actualitas, quàm secundum ordinem rerum naturalem præcedit subsistentia: quem tamen ordinem potest Deus immutare impediendo naturam à proprio complemento, quod est subsistentia, & illi immediatè existentiam substantialem tribuendo, secundum quam res esset ens reale extra causas suas substantialiter existens, sed non actu subsistens, prout subsistere dicit naturæ terminum; quamuis esset subsistens, prout subsistere dicit modum substantiæ proprium distinctiuum eius ab accidente cui conuenit inhærere. Et per hæc satisficit etiam confirmatio.

Secundo: Per Dei omnipotentiam res non existens non potest effectiue operari; ergò per eandem omnipotentiam, quod non existit vt quod, non poterit operari vt quod, & per consequens, licet humanitas posset recipere existentiam sine personalitate; non poterit tamen operari vt quod; nec mereri vt quod; quia hoc est proprium suppositi existentis vt quod, & humanitas sine personalitate non est suppositum existens vt quod. Confirmatur; quoniam, vt innuat Caietan. in q. 4. art. 2. §. simpliciter autem, &c. Suppositalitas est ratio formalis existendi vt quod, & recipiendi alias denominationes: exempli gratia, quod aliquis sit filius, pater, operans &c. ergò sine illa Deus non potest facere, vt humanitas sit existens & operans vt quod. Probatur consequentia: quoniam effectum formalem, etiam secundum non potest Deus dare nisi mediante forma, sicut effectus secundus quantitatis est facere subiectum capax albedinis vel loci commensuratiue; & tamen Deus non potest ista tribuere sine quantitate. Resp. nullam esse consequentiam.

quentiam absolute loquendo : quoniam operari A
ut quod , potest intelligi dupliciter : Vno modo,
prout operans ut quod dicit agens habens debi-
tum naturæ terminum & complementum, quod
est complementum subsistentiæ : Alio modo; qua-
tenus operans ut quod, distinguitur præcisè con-
tra agens, ut quo: Si primo modo sumatur operans
ut quod , admissa consequentia dico in eo casu
humanitatem fuisse operaturam ut quod secun-
do modo: Qui modus operandi sufficit, ut ei tan-
quam agenti principali tribui possit actio meri-
toria.

Ad conf. Ad confirm. dico supposititalitatem esse rationem
propriam & adæquatam existendi ut quod primo
modo, non autem secundo modo; quia talis B
modus potest etiam per Dei potentiam causari
per existentiam immediatè naturam actuan-
tem.

Obiectio 3. Tertiò : Ideò Theologi docent in Deo dari
subsistentiam absolutam præintellectam perso-
nis ; quia Deus præintellectus operatur ut
quod, Verbi gratia creat ; & operatio est actus
subsistentis: at si daretur operatio sine subsisten-
tia, hæc ratio nulla esset; ergò. Confirmatur: nam
ut concedit Vasquez, contra quem etiam pro-
cedunt hæc argumenta , idem est terminus &
principium operationis ; sed humanitas quan-
tumvis existens nequit generari, produci, præ-
destinari, adorari aut esse filia, ut habet D. Tho.
infra q. 24. a. 1. ad 2. & q. 25. a. 5. & q. 35. a. 5. ergò

Conf. neque operari ut quod ; quia subiectum filiationis
est subiectum quod & principium operatio-
nis. Respon. maiorem apud Theologos esse veram
loquendo de Deo operante ut quod , non ut
præcisè distinguitur contra operans ut quo; sed
prout dicit operans habens debitum naturæ ter-
minum & complementum ; hoc enim est subsi-
stentia : quod certum est diuinæ naturæ deesse
non posse , à qua nulla potest abesse perfectio:
non est autem eadem ratio de natura creata. Un-
de ad argumentum concessa maiori de tali ope-
rante negatur minor; licet possit in rebus creatis
per Dei potentiam esse aliud operans ut quod
distinctum præcisè contra operans ut quo , non
tamen in Deo. Ad confirmationem negatur anteceden-
dens de potentia Dei absoluta loquendo: dictum
autem D. Th. intelligendum est de potentia Dei
ordinaria.

Contra 7. concl. argum. Suar. sect. 4. Primò:
quia licet vnio & eius perpetua conseruatio
physicè non distinguantur ; quia per conserua-
tionem nulla res additur rei permanenti & de se
æternæ: tamen moraliter considerata, & in ordi-
ne ad libertatem causæ conseruantis multum di-
stat, ut per se constat; ergò Christus meruit per-
petuam conseruationem, vnionis. Et confirmatur;
quia nulla est ratio cur non potuerit mereri aut
actu non meruerit Christus , ut post mortem E
suam anima & corpus Verbo vnita permane-
rent ; cum sub valore operum eius hoc totum
contineri posset , & non videatur à Deo debi-
tum alijs titulis, & quamvis esset debitum, non
esset propter eam causam negandum meritum.
Secundò Christus meruit ut perpetuò glorifi-
cetur tanquam Deus homo; ergò etiam meruit
ut ea dignitas perpetuò conseruaretur in huma-
nitate sua. Antecedens probatur; quia in hoc sen-
su dicitur dignus diuinitate. Respon. ad primum,
nullam esse consequentiam, quia licet moraliter
differant vnio & conseruatio in ordine ad li-
bertatem causæ conseruantis : hæc tamen diffe-
rentia non sufficit ad rationem meriti respectu
conseruationis : Quoniam ut ante diximus, non

minus vnionis conseruatio quam vnio ipsa prin-
cipium est omnis meriti in Christo , quatenus
homo . Et per hoc diluitur etiam confirmatio;
quia ratio sufficiens ac euidens, cur vnionis con-
tinuatio non possit cadere sub meritum, iam assi-
gnata est; quia scilicet est principium omnis me-
riti. Secundo Respond. quòd data simul vnione
immutabili sine meritis , simul etiam datur sine
meritis tota eius duratio ; quia est æterna & ser-
uato ordine illi connaturali non potest corrumpi
; ac proinde non datur neque dari potest ex
meritis vnionis continuatio . Sed contra prio-

rem respon. est argument. Quia continuatio In-
carnationis pro die crastino non est princi-
pium meriti hodierna die ; ergò potest cadere
sub illo. Antecedens probatur; quia etiam si In-
carnatio Christi non continuaretur pro secun-
do die, posset esse principium merendi in primo
die. Resp. falsum esse antecedens, nam continuatio
non est formalis , sed solum virtualis in tali vnio-
ne & formaliter est tota simul ; & ideò si ip-
sa nunc est principium meriti , etiam ipsa se-
cundum existentiam , qua coexistit tempori fu-
turo, est principium illius: quod autem per Dei
potentiam possit cras non esse , non impedit co-
existentiam illius ad diem crastinum ; cum et-
iam visio beata, quæ formaliter est æterna & in-
diuisibilis, coexistat anno futuro; & tamen ante
illum potest à Deo destrui . Ad secundum negat

ur consequentia; quia glorificatio Christi; qua-
tenus Deus & homo, posterior tempore est vnio-
ne, nec est principium meriti sicut vnio; & ideò
potuit quidem Christus mereri , ut glorificaretur
tanquam Deus & homo; & ut hæc glorifica-
tio perpetuò duraret : non tamen mereri potuit
ipsam materiam seu causam glorificationis, scilicet
hoc quod est esse Deum & hominem. Secundo
resp. Vnionis durationem esse æternam & totam
simul; & ideò &c.

Contra eandem conclus. argument. Vasq. cap. 8. Quia Christus meruit gloriam corporis & re-
surrectionem illius ; ergò etiam perpetuitatem
vnionis. Probatur illatio; quia Christus non me-
ruit gloriam corporis separati à Verbo ; ergò.
Resp. nullam esse consequentiam. Ad cuius proba-
tionem negatur consequentia; quia licet ad glo-
riam corporis requireretur vnio eius cum Ver-
bo; illa tamen erat donum Dei gratuitum & pri-
ma gratia, cui repugnat esse terminum meriti. Sed
dices : Christus meruit ut humanitas per mortem
destructa repararetur per resurrectionem ; ergò
etiam meruit aut mereri potuit , ut eius vnio
cum Verbo restitueretur. Probatur consequen-
tia; quia vtrumque simul desijt & simul vtrumque
fuit reparatum. Respon. hoc argum. probari Chri-
stum mereri potuisse vnionis hypostaticæ quasi
reparationem, non autem vnionem simpliciter;
quia nunquam simpliciter desijt ; cum semper
corpus & anima fuerint in vnitatem personæ con-
iuncta diuinitati , sed cessauit tamen secundum
quid seu secundum quandam eius extensio-
nem & complementum ; prout scilicet prius ad
formam totius , scilicet ad humanitatem ex a-
nima & corpore simul coniunctis resultantem
extendebatur, quæ extensio desijt in morte , &
post triduum fuit gloriosa resurrectione repa-
rata : Quæstio verò nostra est de continuatione
vnionis simpliciter ; non autem de continuatione
aut reparatione , quo ad hanc vel illam eius
rationem, & de conseruatione etiam simpliciter
intelligenda est nostra conclusio, quam probant
efficaciter argumenta supra posita . Quod au-
tem hæc sint rationi consona probatur ; Quia
vnio-

Ad Conf.

Replica.

Sol.

Sol. obi. 2.

Vasq. obi. 2. concl.

Sol.

Inf.

Sol.

vnioni hypostaticæ simpliciter & absolute A sumptæ conuenit per se primò, vt sit prima gratia & fons omnium meritorum; ac proinde illi per se primò & propriè repugnat esse terminum meriti ex eadem persona procedentis: Eidem autem vnioni quatenus ad humanitatem extenditur, vt est ab anima corporeque distincta, veluti forma totius secundariò conuenit ratio primæ gratiæ; & ideo sicut manente vnione hypostatica, tam corporis quam animæ cum persona Verbi potest vnio humanitatis secundum se cum Verbo cessare & de nouo restitui, sic in restitutione iam non habet formaliter loquendo rationem primæ gratiæ, sed materialiter tantum, quatenus vna est vnio secundum rem cum vnione hypostatica corporis & animæ, cuius vnionis hoc est complementum: formaliter autem prout scilicet vnio præcisè est humanitatis illi post definitionem restituta, terminus est meritorum Christi. Supponimus hac responsione diuini Verbi personalitatem prius naturæ corpori & animæ fuisse communicatā, quàm toti humanitati, quod inferius explicabitur cū Cai. q. 6. a. 1. & 6.

Astur alio modo diluit argumentum dicens, reunionem Verbi cum humana naturā secundam se totam non fuisse factam ex vi resurrectionis, sed cum Verbi in triduo mortis esset vnium ipsis naturæ partibus, ad eam pertinebat, vt eius suppositum, ita vt facta naturæ reintegratione, naturaliter consecutum fuerit, vt maneret tali supposito vnita; atque ideo (inquit) formalissimè loquendo hæc reunitio Verbi cum integra humanitate, non tam est tribuenda Deo, vt resurrectionis authori, quàm eidem vt authori Incarnationis. Sed quia naturalis hæc sequela non repugnat rationi meriti, vt patet de gloria corporis Christi, quæ ex animæ gloria naturaliter effluit, & tamen eam Christus passionis humilitate promeruit; ideo prior illa nostra responsio magis arripit.

CONTRA ostenditur conclus. arg. Vasq. volens Dbi. Vasq. cōf. 2. cōf. 1. probare circumstantias omnes, non solum consequentes, sed etiam antecedentes tempore & concomitantes Incarnationem, quæ per se requisitæ non erant ad ipsam, fuere tamen peculiare beneficium, sub meritum humanitatis cecidisse, non solum quatenus habuerunt rationem beneficii respectu aliorum, sed etiam respectu ipsius humanitatis. Sic igitur arguit. Propter merita in tempore futura aliquid interdum datur, vt patet in gratia antiquorum Patrum; quæ data fuit ante meritum Christi; ergo circumstantiæ etiam illæ, quæ fuerunt prius duratione aut simul tempore cum merito Christi, potuerunt cadere sub eius merito. Secundo circumstantiæ Incarnationis vel tempore antecedentes vel concomitantes mysterium non comparabantur cū merito Christi, tanquā principium illius, sicut vnio ipsa comparabatur; ergo potuerunt cadere sub Christi merito, licet vnio cadere non potuerit. Consequenter patet ex supradictis. Antec. verò probatur discurrendo per singulas circumstantias: Nam quod annunciatum fuerit mysterium per angelū, prædictū per Prophetas, factū in ciuitate Nazareth, quod humanitas cōcepta fuerit ex Virgine incorrupta, ipsa etiā consentiente, quod ex Virgine sine peccato, & alia huiusmodi omnino accidentariè se habuerunt cū ipso mysterio & vnione, quæ fuit principium meriti; ergo non se habuerunt per se ex parte principij ad ipsam meritum; ac proinde sub illud cadere potuerunt. Antecedens probatur; quia, si aliqua ex prædictis circumstantijs se habuisset, ex parte

principij, esset circumstantia talis matris; at hæc non se habuit hoc modo; ergo. Probatur hæc minor: Nam quod mater fuerit de stirpe Regum, quod fuerit Virgo sine peccato, quod tam profunda humilitate consensum præbuerit; quæ videntur beneficia aliqua facta humanitati Christi, omnino accidentarium fuit ipsi vnioni; ergo hæ circumstantiæ omnino accidentariè se habuerunt cum principio merendi; ergo non se tenent ex parte principij. Antecedens probatur; quia eadem omnino esset, etiam si hæ circumstantiæ defuissent. Deinde, quod ex hac numero muliere concepta fuerit humanitas, quæ vnita fuit Verbo: fuit etiam circumstantia accidentaria comparata cum ipsa vnione. Tertiò si ab hac matre separemus cetera ornamenta dicta, & puram mulierem consideremus, non fuit beneficium peculiare ipsius humanitatis, quod sub meritum illius caderet. Tertiò principaliter probat Christum de facto circumstantias meruisse per opera posterius tempore facta & primò considerando circumstantias, quatenus fuere beneficia ipsorum hominum, & Angelorum: Quia ea singularis gratia & beneficii meritis Christi ascribi debet, & pro his omnibus gratiæ ipsi Christo agende sunt, vt manifestè patet in dispositione, qua Virgo ad hoc mysterium præparata fuit: hanc enim ex meritis ipsius Christi habuisse dubitare non licet. Et quamuis Angelis non fuerit data gratia bene operandi in via & gratia ex meritis Christi, tamen certum est multa quæ pertinent ad gloriam ipsorum accidentariam, per merita Christi habuisse; qualis fuit annunciatio huius mysterij. Quarto probat idem quo ad circumstantias consideratas, quatenus fuere beneficia ipsius humanitatis Christi: Quia Christus nullum à Deo beneficium accepit sine meritis, quod sub merita ipsius cadere potuit; ergo. Et confirmatur, quia Christus gratias condignas Deo reddidit pro his singulis circumstantijs & beneficijs: at ipsæ circumstantiæ non fuere requisitæ ex parte principij merendi, vt probatum est; ergo ipsæ gratiarum actio pro illis beneficijs, etiam si posterius tempore exhibita fuerit, rationem meriti respectu illorum habere debuit. Resp. ad primum, solutio prior nullam esse consequentiam; quia circumstantiæ Incarnationis se tenent ex parte principij meritorum ipsius Christi; non autem gratia SS. Patrum. Ad secundum negatur consequenter. Ad probationem dico, non solum principium meriti, sed omne quod se tenet ex parte principij meriti, non posse cadere sub meritum. Quamuis autem circumstantiæ illæ non sint principium meriti: se tenent tamen ex parte principij meriti; non tamen omnes, quasi proximè & immediatè ad ipsum pertinentes, sed quædam etiam mediantes persona diuina, vel mediante humanitate; ad quam proximè plures ex eis pertinebant, vel simpliciter quatenus erat hæc numero humanitas, sicut hæc numero mater substantialiter considerata, vel in ordine ad vnionem & eius effectum, scilicet redemptionem: decuit enim humanitatem Verbo diuino personaliter vnientem ex omnibus circumstantijs, non solum vnioni tam excellenti sed etiam vniuersali hominum redemptioni diuinitus aptissimam reddi: quod optimè per illas circumstantias, & alias similes effectum fuisse perspicue patet ex ijs, quæ de singulis illis docuit S. Thom. De circumstantia quidem finis q. 1. a. 2. & 4. de circumstantia verò temporis & Prophetarum in artic. 5. & 6. & q. 35. art. 8. Quæ non ad solam humanitatem; sed etiam ad Dei personam vnientem humanitati; & ad ipsam

ipsam vnionem in ordine ad redemptionem, & A alios effectus pertinent: de circumstantia verò personæ matris, tam secundum eius substantiam, quam secundum eius qualitates agit S. D. infra quæst. 27. 28. 29. & 30. a. 4. De circumstantia verò personæ angelī, per quem annuntiatus est Incarnationis mysterium, agit in quæst. 30. De genitoribus autem Matris agit quæst. 31. Denique de circumstantia actiui principij generationis Christi agit S. D. in quæst. 32. In his enim locis docet vnionis hypostaticæ congruentiam tam ex parte Verbi diuini, quam ex parte humanitatis, & ipsius vnionis secundum se & effectum eius ex dictis omnibus circumstantiis quam maximè dependere, & ideo licet ex eis multa B sint accidentaria respectu vnionis absolute considerata; illi tamen vt congruè fieret fuerit necessaria. Et quoniam vnio principij est meritum, ideo circumstantiæ ad huius vnionis ac principij congruitatem requisitæ dicuntur verè ac propriè se tenere ex parte principij; non quia simul eum eo influant in actus meritorios; sed quoniam illi tribuunt congruentiam tam secundum se, quam ex parte componentium, scilicet Verbi & humanitatis, & in ordine ad redemptionem & alios effectus. His adde circumstantias matris, temporis & loci ad huius indiuiduæ humanitatis generationem fuisse necessarias, nam eis mutatis non eadem, sed alia numero fuisset C humanitas: circumstantia etiam personæ Spiritus sancti, cuius actiua virtute Maria Virgo concepit Dominum Iesum Deum & hominem, fuit simpliciter necessaria; alioquin non Deum & hominem, sed purum hominem genuisset. Igitur hæc circumstantiæ se tenent ex parte principij gratiæ & meritum, scilicet vnionis non solum quo ad eius congruitatem, sed etiam quoad eius substantialem constitutionem; vel ratione humanitatis vt mater, tempus, & locis; vel ratione ipsius vnionis, vt Spiritus sanctus. Cum itaque circumstantiæ omnes de quibus agimus, ex parte principij meritorum se teneant, & ad ipsius principij constitutionem pertineant, impossibile est, vt eorundem meritorum sint præmia: & ex his etiam patet, quid dicendum sit ad antecedens & ad eius probationem. Ad tertium respond. gratiam & dispositionem, quæ beatiss. Virgo præparata fuit ad concipiendum in se Deum & hominem, fuisse ex meritis Christi, tanquam ex causa finali illam autem gratiæ perfectionem, quam ex ipsa conceptione recepit, fuisse ex meritis Christi, non solum vt ex causa finali, sed etiam effectiua: gloria etiam accidentalis quam Angelus habuit ex annunciatione, ex meritis Christi fuit, vt ex causa finali: Alia verò beneficia in omnes angelos ex Incarnationis mysterio redundantia ex merito Christi, vt ex efficienci causa deriuantur. Ad quartum resp. circumstantias illas omnes se tenere ex parte principij merendi, & ideo non potuisse cadere sub meritum gratiarum actionum vel aliorum operum. Implicat enim contradictionem, principium meritorum & ea quæ ad ipsum formaliter principium est in actu primo vel secundo pertinent, esse terminum seu præmium eorundem meritorum.

Obi. 1. conl. vlt. coucl. CONTRA vltimam conclus. quoad secundam eius partem argumentantur quidam recentiores viri doctissimi. Primò: Quia sequeretur Christi meritum, tali præmio sufficienter fuisse præmiatum, & nihil amplius illi deberi de condigno: at consequens est absurdum; ergò. Probatur illatio; quia talis vnio saltem est æqualis

Naz. in D. Tho. 3. partem

in valore cum merito: cum tribuat ei valorem; ergò, si illa datur in præmium meritorum, præmiantur ad æqualitatem. Respond. nullam esse sol. conseq. Ad cuius probationem negatur etiam consequentia; quia merita Christi non ordinabantur per se primò ad iteratam vnionem humanitatis cum Verbo, sed secundariò tantum & consequenter, id est tanquam ad effectum consequentem, ac debitum humanitati per resurrectionem; id est iteratam vnionem animæ & corporis resultanti. Et ideo Christi merita ad reuentionem humanitatis cum Verbo non ordinabantur nisi diminutè & secundum quid, quatenus scilicet ex restituta humanitate consequitur, quæ in ordine ad Deum, vt agens secundum prouidentiam supernaturalem se habet, vt materia summè disposita ad iteratam vnionem cum persona Verbi; ita vt meritum ad resurrectionem id est iteratam vnionem animæ & corporis per se primò simpliciter & immediate fuerit ordinatum, vnionem autem iteratam humanitatis cum Verbo respexerit, quatenus in partibus humanitatis vnitis, quasi radicaliter & virtualiter continebatur, quod est ad eam ordinari secundum quid, ex quo planè colligitur restitutionem hanc vnionis non esse secundum se, neque simpliciter & absolute præmium meritorum Christi, sed tantum secundum quid, & prout in altero præmio principaliter intèto continetur, scilicet in reuentione partium humanitatis ad inuicem ac proinde sequitur, tale præmium sub tali ratione respectum non posse meritis adæquari: implicat enim esse præmium adæquatum, & ad illud merita per se primò non ordinari: quamuis igitur vnio hypostatica secundum se merita Christi posset adæquare: si ad illam vt ad præmium per se primò dirigerentur, non potest tamen illorum esse præmium adæquatum, si veluti contenta secundum quid in altero præmio consideretur.

Secundò: Talis vnio consequitur ad vnionem Obi. 2. factam in Incarnatione, & ad reuentionem partium humanitatis inter se, quæ factæ sunt sine meritis; ergo etiam hæc vnio fuit sine meritis. Antecedens probatur inam ex hoc quod sine meritis assumpta est inamissibiliter humanitas & eius partes, sequitur quod quandocunque ipsa humanitas extiterit sit Verbo vnita: nam humanitas reintegrata in resurrectione debet subsistere per subsistentiam, quam habebat eius anima, quæ est suppositalitas Verbi. Consequentia verò probatur; quia sine meritis datur, quod naturali sequela sequitur ad id, quod gratis concessum est; ergò. Probatur hoc antecedens; quia sine meritis habuit Christus gratiam & beatitudinem & scientiam infusam; quia sequuntur ad vnionem quæ gratis facta fuit. Quod si dicatur Christum gloriam corporis meruisse, quæ sequebatur ad gloriam animæ, quam habuit sine meritis; contra hoc est, quod illa non sequebatur ad gloriam animæ, vt erat beata solum in ordine ad Deum: quo modo solum anima Christi fuit beata ante passionem. Vnde S. Tho. de ver. qu. 29. a. 6. ad 4. ita respondet: Gloria corporis sequitur ex gloria animæ: quoniam anima est omnino glorificata secundum ordinem ad Deum, & secundum ordinem ad corpus: sic autem anima Christi non erat glorificata, sed solum in ordine ad Deum: secundum autem, quod erat forma corporis, passibilis erat. Et per hanc responcionem sustinet ibi S. D. Christum potuisse mereri gloriam corporis. Quod idem etiam explicat in 3. dist. 18. q. 1. a. 4. q. 2.

S

Resp.

Respond. nullam esse consequentiam. Ad cuius probationem negatur antecedens loquendo de eo, quod sequitur ad id, quod gratis concessum est, & per tempus aliquod esse definit, & cum deficiente definit: huius enim restitutio siue reparatio sub eodem merito (quamvis non eodem modo) cadit, sub quo cadit illius reparatio, ad quod quasi naturaliter & necessario sequitur. Vnde ad probationem antecedentis dico non esse simile quod affertur pro simili, quia gratia beatitudo & scientia infusa animæ Christi sequebantur unionem animæ cum Verbo, quæ nunquam esse desijt: & ideo non potuerunt subsequi merita, sicut restitutio dicte unionis, sed priora fuerunt omni merito, sicut & ipsa unio animæ cum Verbo.

SECUNDA CONTROVERSIA.

An antiqui Patres meruerint, aut mereri potuerint condignè, aut congruè diuini Verbi Incarnationem, aut eius accelerationem, vel circumstantias, aut aliquem Incarnationis effectum?

*Secundum que
sunt.*

NOMINE Patrum antiquorum non Sancti solum Mosaiæ legis; sed omnes etiam legis naturæ iusti comprehenduntur; Quibus Incarnationis mysterium explicite vel implicite fuit à Deo reuelatum, ut ait sanctus D. in 2.2. qu. 2. ar. 7. non minus enim hi, quam illi diuini Verbi Incarnationem sanctis suis operibus ad eam à Deo obtinendam ordinatis mereri de congruo potuerunt. Verum ex Theologis plures Controversiam hanc ad solos legis Mosaiæ Patres videntur arctare; non quia legis naturæ iustos excludant; sed quia solis istis promissa fuit Incarnatio Verbi diuini, ut ait Apost. ad Rom. 1.5. c. in hæc verba: Dico enim Iesum Christum ministrum fuisse circumcisionis (id est Iudaici populi) propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones Patrum, gentes autem super misericordia honorare Deum. Et questio propriè est de merito congrui, tam respectu Incarnationis, quam accelerationis & cuiuslibet circumstantiæ. Quid autem nomine accelerationis intelligendum sit, dicemus inferius.

*Sententia
Doctorem.*

IN HAC Controversia quatuor sunt præcipuæ Theologorum sententiæ. Ex quibus vltima quæ est D. Thomæ, quatuor habet dicendi modos. Est igitur PRIMA SENTENTIA dicens, antiquos Patres non meruisse etiam de congruo Incarnationem quoad eius substantiam, sed tantum quo ad eius accelerationem. Hanc sequuntur D. Bonauentura in 3. dist. 3. artic. 2. quest. 2. Marilius eadem distinct. quest. 5. Et Gabriel ibid. q. 1.

SECUNDA SENTENTIA est affirmans antiquos Patres non solum meruisse accelerationem Incarnationis, sed etiam Incarnationem ipsam, non secundum se, sed quo ad vnum tantum eius effectum; non quidem quo ad illum, qui est iustificatio per gratiam, sed quo ad alterum, qui est apertio Regni cælestis. Hanc etiam sequitur D. Bonauentura loco notato, & tribui solet Alensi, sed Vasquez obseruat doctorem hunc non distinguere de merito congrui respectu Incarnationis & accelerationis aut circumstantiarum.

TERTIA SENTENTIA est Vasquezij, dist. 22. c. 4. & 23. c. 5. qui dicit quatuor. Primum est, antiquos Patres non meruisse congruè ipsum mysterium Incarnationis: Ex quo sequitur (inquit) neque meruisse executionem illius, neque prædestinationem. Secundum est, eos congruè

meruisse circumstantias aliquas eiusdem mysterij, & earum prædestinationem. Tercium est, Patres meruisse accelerationem Incarnationis. Vltimum est, antiquos Patres non meruisse singulas Christi actiones, quibus meruit redemptionem, neque tempus peculiare & determinatum illarum. Eandem sententiam, quoad tria prima dicta sequitur Pesantius, dist. 3.

QUARTA SENTENTIA est D. Th. in hoc ar. & in 3. ad Amb. dist. 4. docentis, antiquos Patres de congruo meruisse diuini Verbi Incarnationem secundum eius substantiam, non tamen ex condigno. Cuius sententiæ defensores variè eam interpretantur, aut proponunt.

Est igitur primus dicendi modus Val. punct. 8. qui tria dicit. Primum est, Patres non solum promeritos esse de congruo Incarnationem quoad tempus, in quo Verbum Dei carnem sumpsit, ut scilicet tunc & ex semine Abrahæ fieret sed etiam absolute. Secundum est, ex condigno nullum hominum promeritum fuisse Incarnationem. Tercium est, ex hoc ipso, quod beata Virgo & alij sancti meruerunt ex congruo Incarnationem ipsam, meruisse quoque per eadè opera à Deo præuisa, ut Deus præordinaret & veller Incarnationis mysterium peragere; nam Deus non aliter res prædefiniuit, quam eas exequatur.

Secundus dicendi modus est Suarezij dist. 10. sect. 5. & 6. Vbi octo dictis suam explicat opinionem. Primum est: nullus hominum meruit de condigno Incarnationem filij Dei. Secundum est: nulla pura creatura potuit de condigno propriè & perfectè mereri Incarnationem, etiam si intercederet Dei promissio; quamvis illa posita esset aliqualis ratio meriti aliquam similitudinem habes cum merito de condigno. Tertium est: Posita hac promissione adhuc non esset in illis operibus meritum propriè ac simpliciter de condigno habens seu inducens veram rationem iustitiæ. Quartum: eo modo imperfecto, quo potest vnus homo mereri Incarnationem in alia natura, potest etiam in propria. Quintum: patres non potuerunt mereri de congruo prædestinationem Incarnationis. Sextum est: Non potuerunt antiqui Patres de potentia ordinaria mereri de congruo prædestinationem Incarnationis, quoad circumstantias eius. Septimum est: Antiqui Patres etiam meruerunt de congruo aliquas circumstantias Incarnationis, & aliquo modo dici possunt meruisse eiusdem accelerationem.

Tertius dicendi modus est Asturicensis in rel. de gratia Christi, quest. 5. pag. 478. & seq. vbi suam sententiam explicat quinque conclusionibus. Prima est: Si Patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, ut propter eorum merita Verbum citius in mundum veniret, quam per diuinum consilium fuerat dispositum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita Patrum præiudicaret, improbabiliter diceretur Patres antiquos accelerationem Incarnationis Christi meruisse. Secunda Conclusio est: SS. Patres ita dicantur accelerationem Incarnationis Christi meruisse, ut Deus antequam præiudicaret eorum merita, decreuerit quidem filium suum in mundum mittere; non tamen designauerit certum tempus, in quo illum esset missurus, sed quo ad hoc expectauerit merita Patrum: quibus in sua æternitate præiudicaret determinatum tempus Incarnationis filij sui, cum aliqua probabilitate dici potest antiquos Patres meruisse Incarnationis Christi accelerationem.

Iterationem : sed multò probabilius oppositum
asseritur. Tertia eius concl. est : Improbabi-
liter asseritur Patres antiquos meruisse de con-
digno Incarnationem Christi Domini , quoad
secundum eius effectum, scilicet apertione Regni
coelestis. Quarta eius Concl. est : Patres anti-
quæ legis meruerunt de congruo Incarnatio-
nem Christi Domini , & quo ad subiectum &
quo ad tempus & quoad eius effectus & quo ad
omnes eius circumstantias . Vltima eius Con-
clus. est : Opera antiquorum Patrum non merue-
runt , vt Deus sua dispositione prædefiniret ab
æterno Incarnationem Christi in tempore fu-
turam, sed prius secundum rationem prædefini-
uit Christi Incarnationem , quam prævideret ip-
sa Patrum merita : at Patres antiqui meruerunt
de congruo Christi Incarnationem, quantum ad
temporalem eius executionem ; nam vt sic fuit
posterior eorum meritis . Sententiam hanc se-
quitur Rada in sua 3. p. *Controvers. 12. articul.*
3. in 2. dubio : sed discordat ab ea in vltima parte
quartæ Conclusionis : ait enim antiquos Pa-
tres non potuisse de potentia ordinaria mereri
Incarnationem, quoad omnes eius circum-
stantias.

Vltimus dicendi modus est Medin. qui dicit tria.
Primum est : De potentia Dei absoluta purus
homo in gratia Dei existens potuit mereri de
condigno Incarnationem filij Dei . Secundum
est : De lege, ac potentia ordinaria non potue-
runt puri homines, quantumlibet iusti promere-
ri de condigno Incarnationem. Tertium est : Pa-
tres antiqui meruerunt de congruo Incarnatio-
nem petendo & orando. Sententiam hanc & præ-
cedentem sequitur Aluarez. Sed primum huius
sententiæ dictum non approbat.

Resolutio. QVATUOR sunt huius Controversiæ capita
in inscriptione propolita , circa quæ versantur
omnes Theologorum opiniones supra notatæ,
scilicet ipsa Incarnationis substantia, eius accele-
ratio, reliquæ circumstantiæ, & eiusdem Incar-
nationis effectus, secundum hæc enim sola vel om-
nia vel aliqua videntur posse ad mysterium In-
carnationis sibi & humano generi promeren-
dum merita Patrum extendi. De his igitur sin-
gulis breuiter, ac dilucidè agendum est. Sed præ-
mittenda primò sunt communia quædam his o-
mnibus capitibus fundamenta.

*Distingui-
tur meritum
in condignum
& congruum,
& vtriusque
modificatio
est, condi-
tionet, &
differentia
de naturâ.* Notandum est igitur duplex esse meritum ; al-
terum de condigno ; & alterum de congruo. Me-
ritum de condigno est opus, cui de iustitia debetur
merces. Et quia duplex est iustitia, altera perfe-
cta seu rigorosa ; & altera imperfecta : ideo du-
plex etiam est meritum apud Deum de con-
digno ; alterum perfectum, cui secundum leges
perfectæ & rigorosæ iustitiæ debetur præmium ;
& hoc soli conuenit Christo Dei & hominum
mediatori, de quo merito multa diximus supra
question. 1. articul. 2. *Controvers. 2.* alterum imper-
fectum, quod innititur gratiæ & misericor-
diæ acceptantis, sed tamen est iustum & æquale
simpliciter respectu præmij, scilicet æternæ
mercedis : vt Caietan. aduertit in 1. 2. qu. 114. art. 3.
postulat autem hic posterior modus meriti de
condigno quatuor condiciones, vt magis prin-
cipia, ex quibus omnis eius valor emanat, quæ
proponit & explicat Medina in allegato artic. 3.
& Asturicensis in supra notata quest. 5. Concl. 4.
Sed hic tria tantum assignat . Aluar. autem disp.
17. quatuor enumerat . Rada verò loco superius
allegato vnam ex eis omittit ; quia non placet
Scoto. Est igitur prima conditio, siue merendi ra-
tio gratia & amicitia Dei in operante, vt ait S. D.

in allegata quest. 114. art. 3. Secunda conditio est, vt
operatio meritoria fiat formaliter aut virtualiter
propter Deum summè dilectum ; in quo etiam
includitur libertas actus, vt expresse docet san-
ctus Thomas in eadem quest. artic. 4. Tertia con-
ditio est, vt opus ex inclinatione gratiæ & chari-
tatis dirigatur in præmium, ad quod assequen-
dum ordinatur. Si namque merentis opus ex so-
la operantis libertate dirigeretur in præmium
supernaturale, nec illi nec Deo supernaturalis
præmij redditori esset omnino proportiona-
tum ; ac proinde nec illius esset condignè meri-
torium, vt ait S. D. in d. art. 4. Ad hanc reducitur
alia conditio seu causa meriti, quam assignat ibi
S. Tho. & alijs meriti principijs annumerat Me-
dina, himirum, vt opus fiat ex virtute & motione
Spiritus sancti nos in vitam æternam mouentis ;
iuxta illud Ioan. 4. *Et in eo fons aquæ salientis in
vitam æternam.* Quarta conditio est diuina pro-
missio : quam esse necessariam affirmat S. D. in dicta
q. 1. & ibi Caiet. & probat Med. in eadem qu. 114.
4. 5. Illa verò conditio siue radix merendi, vt
scilicet qui meretur sit membrum Christi, quam
ibi ponit, & ex Scripturis ostendit Medina, non
est ad meritum absolute necessaria : nam, si quis
non ex meritis Christi gratiam haberet à Deo
(quod fieri posse certum est) posset hic sibi per
opera bona mercedem æternæ vitæ promere-
ri.

C Meritum autem ex congruo impropria ac lata
acceptione meritum nuncupatur ; quomodo o-
mnis preparatio ad aliquid habendum meritum
appellatur, vt ait S. Thomas in 3. dist. 4. questione
3. art. 1. Huic autem merito constituendo necessa-
riæ sunt & sufficiunt duæ primæ condiciones :
nam tertia his addita meritum causat ex condi-
gno, vt etiam notat Asturicensis in allegata qu. 5.
Concl. 4. Postulat ergo meritum congrui, vt ope-
ratio meritoria non dirigatur in præmium ex in-
clinatione gratiæ & charitatis, sed ex libera so-
lum operantis voluntate, quæ operationem ex
gratia & charitate procedentem ordinat ad
præmium ; si enim considerata præmium à Deo
meretur non ex condignitate, quæ nulla in ea
est, sed ex congruitate ; quia scilicet congruum

D est, vt opus bonum ab homine procedens in Dei
gratia & amicitia constituto præmiatur à Deo.
Ad cuius euidentiam scito, duplicem esse con-
gruitatem : altera est se tenens ex parte Dei, & e-
ius misericordiæ ; non autem ex parte hominis o-
perantis ; & hæc nullam habet meriti ratio-
nem, sed meta congruitas est. De hac loquitur
S. D. in allegato art. 3. cum ait : *Videtur congruum, vt
homini operanti secundum suam virtutem Deus re-
compenset secundum excellentiam suæ virtutis.* Altera
congruitas est, quam lex constituit amicitia ; &
hæc cum in opus hominis ex gratia & charitate
eidem inhaerente deriuetur, non solum ex parte
Dei, & eius misericordiæ se tenet, aut conside-
ratur ; sed etiam ex parte hominis per gratiam
& charitatem operantis ; congruum enim est, vt
Deus amicos suos & filios sibi obediens exau-
diat, vt hic ait S. D. dicitur etiam meritum de
congruo preparatio seu dispositio ad aliquod
Dei donum recipiendum ; nam, vt ait S. D.
in 4. sent. ad Ambaldum, dist. 27. quest. 1. art. 4. Actus
fidei secundum August. meretur iustificationem,
scilicet de congruo, quatenus est dispositio ad
illam.

E Ex his sequitur vna conuenientia, & duæ diffe-
rentia inter meritum ex condigno & meritum ex
congruo coram Deo. Conuenientia est, quod v-
trumque fundatur in gratia & charitate. Prima
diffe-

differentia est: quod meritum ex condigno rationem habet iustitiæ, licet imperfectæ coram Deo: meritum autem congrui nullam habet iustitiam; sed est tantum amicabile debitum: non enim regulatur per leges iustitiæ, sed per leges amicitiae, secundum quas congruum est, ut amicus amicum & pater filium sibi obedientem exau diat, ut ante diximus. *Secunda differentia* quæ ex prima consequitur est, quod meritum ex condigno infallibilem habet effectum apud Deum; meritum autem de congruo non habet ex sui ratione indeficientem effectum, eo quod lex amicitiae non æquæ stricta est, ut lex iustitiæ, non enim exigit lex amicitiae, ut amicus amico petenti semper & in omnibus morem gerat.

PRIMA CONTROVERSIAE PARS IN TRIA membra subdivisa.

NVNC DE PRIMA *Controversia* parte, scilicet de veterum Patrum merito respectu Incarnationis quo ad eius substantiam, agendum est: cuius tres adhuc sunt partes; una quærens, num actu Patres antiqui condigne meruerint Incarnationem: altera, num per Dei potentiam ordinariam, vel absolutam possibile fuerit eam Patres sibi, & humano generi condigne promereri? Tertia: num saltem merito congrui mereri potuerint, aut actu meruerint;

Primum 1. controversie partis membrum. SS. Patres neque actu meruisse, neque per Dei potentiam absolutam mereri potuisse condigne mysterium Incarnationis, aut eum praedestinatione.

ET DE merito quidem actuali SS. Patrum respectu Incarnationis communis est Theologorum consensus negantium veteres Patres Incarnationem Verbi condigne meruisse. Quod non obscurè significant diuinæ litteræ *Psalm. 88. ab illo vericulo. Si dereliquerint filij eius legem meam, & mandata mea non custodierint, &c.* usque ad illum: *Misericordiam autem meam non dispergam ab eo, &c.* Ioan. 3. *Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Ephes. 2. *Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, contumiscavit nos in Christo: Cuius gratia estis salvati, &c.* Ad Tit. 3. *Cum autem benignitas, & humanitas apparuit Saluatoris nostri Dei, non ex operibus iustitiæ, quæ fecimus nos; sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit, &c.* Si autem Patres ex condigno Verbi Incarnationem meruissent, diceremur nos, id est genus humanum ex operibus iustitiæ saluatorem; ac proinde etiam salutem sibi comparasse. Legenda sunt, quæ scribit Apostolus ad Romanos cap. 3. usque ad septimum. Vbi probat neque Iudæos, neque Gentiles Incarnationem Verbi meruisse: quare periculosum esset asserere, Patres antiquæ legis Incarnationis mysterium humano generi condigne meruisse; quia diuinæ Scripturæ satis aperte loquuntur, nec facile glossam admittunt. Legendus est Medina super hoc artic. Suar. disp. 10. sect. 5. & Porrecta in append.

2. membrum.

AN AVTEM per Dei potentiam ordinariam vel absolutam potuerint Patres Verbi diuini Incarnationem condigne promereri, ex principiis & argumentis, quibus secunda Conclusio probatur in textu, iudicandum est: Et primum quidem argumentum desumptum ex fine & præmio, ad quod ordinatur hominis operatio meritorea, non probat secundam illius conclusionem, nisi quoad Dei potentiam & legem ordinariam. Cum enim ait S. D. operationem hominis meritorem ordinari propriè ad beatitudinem, quæ est unio beatæ mentis ad Deum per actum fruētis, & est virtutis præmium, quam unionem transcendit unio Incarnationis; atque ideo non posse unionem hanc cadere sub meri-

tum, non negat per Dei potentiam absolutam potuisse merita sanctorum Patrum ad unionem hypostaticam Verbi cum humana natura promerendam ordinari; sed tantum explicat, quis sit ordo diuinæ providentiæ supernaturalis circa præmium humanis meritis assignandum. Secundum etiam argumentum non procedit, aut probat, nisi de potentia Dei ordinaria: alioquin destrueret tertiam conclusionem; nam, si Patres per Dei potentiam absolutam diuini Verbi Incarnationem mereri condigne non potuissent ob eam causam, quod Incarnatio sit gratia & meriti principium; eadem ratione neque eorumdem Patrum meritum congrui cadere potuisset, cuius oppositum affirmat ipsa tertia conclusio.

B Quomodo autem possibile fuerit principium gratiæ & meriti cadere sub meritum congrui, dicemus inferius. Superest igitur tertia ratio omnium optima, quæ licet non videatur conclusionem omnino necessariò ac demonstratiuè probare; si tamen eius vis, ut decet, ab intellectu bene disposito, & secundum subiectam materiam consideretur, iuxta præceptum Aristot. in 2. *Metaphys. text. 16. & in 1. Ethic. cap. 3.* sufficiens erit ad efficiendum certum & firmum conclusionis assensum: non quidem Mathematicum, sed morale in materia Theologica & supernaturali. Ratio tertia D. Th. hæc erat: Bonum alicuius puri hominis non potest esse causa boni totius humanæ naturæ; ergo non potest cadere sub meritum alicuius hominis singularis: Cuius argumenti maior sic absolute posita, & intellecta non est vera, nisi de potentia Dei ordinaria. Nam ut ostendimus supra quest. 1. art. 2. in 4. *Controv.* quamvis purus homo per absolutam Dei potentiam non potuerit ex toto rigore iustitiæ pro peccatis totius humani generis Deo satisfacere; potuit tamen pro eis satisfacere ad æqualitatem, non simpliciter, sed ex suppositione diuinæ gratiæ a Deo receptæ, prout gratia se tenet ex parte satisfaciētis, & quatenus tanquam vnum cum eo constitutus actionis principium consideratur: verum si maior illa non de bono totius humani generis secundum se, sed quo ad illius principium, quod est Incarnatio, & unio Verbi diuini cum humana natura intelligatur (in quo sensu hic assumitur ad D. Thoma) verissima est; nam Incarnatio & unio diuinæ personæ cum humanitate, tam ratione termini simplicis, qui est diuina persona, quam ratione termini compositi, qui est Deus homo siue Christus, est infinita simpliciter, ut patet ex his, quæ diximus supra a. 7. *controv. 3.*

E Vis igitur illius tertiæ rationis est: quod cum Incarnatio Verbi diuini sit reformativa totius humani generis, ut eius prima & propria causa, quam oportet esse simpliciter infinitam, non est possibile, etiam per Dei potentiam absolutam, ut ea cadat sub hominis puri meritum de condigno: quia nullum opus puræ creaturæ potest habere condignitatem in ordine ad bonum simpliciter infinitum tanquam præmium: quia finiti ad infinitum nulla potest esse proportio, quæ sufficiat ad æqualitatem verè ac propriè dictæ, licet non rigorosæ iustitiæ constituendam: diximus enim meritum ex condigno necessario postulare, ut opus ex intrinseca & naturali inclinatione gratiæ dirigatur in præmium; gratia verò quia suapte natura semen est gloriæ, naturalem habet ad eam proportionem & inclinationem, & in eam ut in præmium dirigit opera charitatis. Cum igitur Incarnatio & unio hypostatica ratione termini, siue simul

simul cum termino sumpta, qui Christus est De^o A
& homo fit infinita simpliciter, ac proinde al-
tioris ordinis (scilicet increati) quam fit beati-
tudo, nullum opus ex gratia puræ creaturæ pro-
cedens proportionem poterit habere cum ea
naturalis; aut ad eam veluti præmium ex in-
trinfeca & naturali ipsius gratiæ inclinatione na-
turaliter ordinari. Sed scioli quispiam fortas-
se dicet SS. Patres mereri potuisse Incarnatio-
nem præciso termino; sed levis & ridicula est
hæc responsio. primò; quia Incarnatio com-
pleta terminum suum includit totale, qui Chri-
stus est Deus & homo. Secundò; quia eadem est
quæstio de vnione, quam supra art. 8. dixit S. Th.
significari, vt in termino assumptionis, quem di-
ximus esse simpliciter infinitum. Tertiò; quia de
merito loquimur Incarnationis & vnionis,
prout est humani generis redemptiua: quod illi
non conuenit, nisi quatenus vtriusque termini,
scilicet formalis & totalis habet complemen-
tum, ita vt sit idem quærere, num antiqui Patres
mereri potuerint Incarnationem & vnionem di-
uinæ personæ cum humana natura: quod est que-
rere, num mereri potuerint vt Christus nasceretur,
& vt Christus esset in mundo siue vt esset
qui esset Deus homo, sicut affirmat S. Tho. eos-
dem Patres actu merito congrui meruisse Christi
Incarnationem, quam à Deo petebant: constat
autem ex diuinis Scripturis eos Christum Mes-
siam & Saluatorem à Deo postulasse: non autem
solam eius Incarnationem præcisè sumptam
siue prout est in fieri; & nondum sui ter-
mini formalis aut totalis perfectione comple-
ta: eodem igitur modo sumitur à Doctoribus
Incarnatio, cum disputant, an antiqui Patres
potuerint eam suis bonis operibus cōdigne pro-
mereri.

Sed dices: opera SS. Patrum quamquam ex se,
& prout ex habituali gratia procedunt, nullam
habuerint proportionem aut condignitatem ad
incarnationem seu vnionem diuinæ personæ
cum humanitate: ex diuina tamen promissio-
ne fieri potuisse condigna: Verum ex conditio-
ne meriti de condigno supra notata diluitur
hæc obiectio: necesse est enim, vt opus condi-
gne meritorium ex intrinfeca & naturali pro-
portionem & inclinatione gratiæ, à qua proce-
dit; dirigatur in præmium: ex diuina verò pro-
missione Patrum operibus superaddita nulla fit
in eis, aut in eorum radice scilicet gratia, propor-
tio vel inclinatio in ordine ad Incarnationem,
vt præmium per ea veluti merita promeren-
dum: sed extrinfecè tantum & accidentaliter o-
pera respicit, neceorum intrinfecam auget di-
gnitatem: & ideo non nisi secundum quid ac
valde improprie dici possent opera Patrum, ex
tali ordinatione meritoria Incarnationis ex
condigno, vt scitè notat Suarez *disp. 10. sect. 5. & A-*
stus. in sapè alleg. q. 5. pag. 494. Et est doctrina D.
Th. in 1. 2. q. 114. a. 1. & in 2. *dist. 27. q. 1. a. 3.* dicentis;
inter meritū de condigno & præmiū esse necessa-
riam æqualitatem, ita vt præmium de iustitia
pro merito debeatur: implicat autem merito pu-
ri hominis de iustitia, & ad æqualitatem deberi
Incarnationem, quæ est bonum multò sublimi-
us, ergò. Et confirmatur; quoniam idem S. D.
in 4. *dist. 46. q. 1. ar. 2. qu. 1.* docet; non ideo aliquid
esse iustum; quia solum Deus voluit esse iustum
& aequale alteri, sed quia est debitum alicui se-
cundum aliquam eius conditionem: ergò quan-
tumuis Deus ordinasset actiones puri hominis
ad Incarnationem, non ideo ille mereretur ex
cōdigno, & ad æqualitatem Incarnationem, quia

in illis nihil esset æqualis valoris cum Incarna-
tione. Quod etiam probatur; quoniam extrin-
feca promissio & ordinatio, quæ Deus ordinaret
vnionem Verbi & humanitatis efficere propter
ieiunium aut obedientiam Abraham, non tribue-
ret illi maiorem dignitatem aut valorem intrin-
secum, quam secundum se haberet ieiunium il-
lud aut obedientia: sed hæc secundum se non ha-
berent condignitatem & æqualitatem cum In-
carnatione; ergò. Et confirmatur; quia aliàs ope-
ra minus bona possent de condigno mereri ma-
ius præmium, quam alia perfectiora, & opera in-
æqualia possent esse meritoria de condigno æ-
qualis præmij: Consequens autem falsum est,
nam condignitas quia attenditur secundum æ-
qualitatem, consistit in indiuisibili: Conseq. ve-
rò probatur; quia, si Deus proponeret Incarna-
tionem in præmium vni ieiunio vnus vel actui
charitatis alterius, illa opera essent inæqualia;
& tamen essent eiusdem præmij meritoria de
condigno; & similiter si proponeretur Incarna-
tio in præmium humilitatis David, cum hu-
militas B. Virginis quæ fuit excellentior solum
meruerit beatitudinem, minus de condigno
meruisset quam humilitas Regis David, quæ
de condigno meruisset Incarnationem. Quam-
uis ergò potuerit Deus bonis operibus homi-
num promittere Incarnationem in præmium;
ea tamen opera non fuissent eius verè ac proprie
meritoria de condigno, sed ex fidelitate tan-
tum Dei promittentis illis Incarnatio debere-
tur.

Ex quo sequitur, antiquos Patres non meru-
isse de condigno prædestinationem Incarnatio-
nis: hanc enim mereri minimè potuissent, nisi In-
carnationem ipsam promerendo: immo maius a-
liquid est illam, quam hanc mereri; sicut mereri
prædestinationem, maius est quam suam glo-
riam mereri: & ideo suam gloriam merentur ho-
mines; non verò suam prædestinationem: igitur
si Patres Incarnationem Christi ex condigno
mereri non potuerunt, neque illis possibile fuit
prædestinationem Incarnationis condignè pro-
mereri.

D DE MERITO verò congrui respectu Incarnationis, 3. membri
de quo hoc tertio primè cōtrouersie huius par-
tis membro differendum est, variæ sunt Theolo-
gorum opiniones, quas supra retulimus. Et quia
duplex hic est implicita difficultas: altera de me-
rito Incarnationis secundum se: & altera de me-
rito prædestinationis eiusdem Incarnationis.
Prius de Incarnatione, de qua loquitur tertia 3. membri
conclusio, agendum est. Deinde de eius præde-
stinatione differemus.

DOCET AVTEM hic S. D. 3. sua concl. SS. Pa-
tres petendo & desiderando Incarnationem me-
ruisse de congruo, quod etiam probatur ex co-
dem S. D. in 2. 2. qu. 83. ar. 15. dicente, orationes de
necessarijs ad salutem mereri de congruo ipsis
petentibus ea, quæ petunt; quia decet Deum illos
exaudire: sed antiqui petebant Incarnationem;
ergò. Minor probatur *Isai. 45. Rorate celi de super,
& nubes pluant iustum; aperiatur terra, & germinet
Saluatorem.* Secundò probatur; quoniam antiqui
per sancta desideria disponebantur ad recipien-
dum Christum: at talis dispositio secundum D.
Thom. est meritum de congruo: ergò. Et confir-
matur; quia diuinam bonitatem decet non fru-
strare Sanctorum desideria de Incarnatione
Verbi; propter quod vocatur Christus deside-
rium collium æternorum *Genes. 49. Donec veni-
ret desiderium collium æternorum.* Quod etiam si-
gnifi-

gnificat S. D. 3. *sua conclus.* dicens, SS. Patres Incarnationem de congruo meruisse desiderando & petendo; quia congruum erat ut Deus exaudiret eos qui ei obediebant.

Posterior
pars de præ-
destinatione
Incarnatio-
nis.
Prædestina-
tio quid sit.

ALTERA VERO pars quæ de merito querit prædestinationis eiusdem mysterij, paulò difficilior est. Ad cuius euidenciam

Notandum est primò ex D. Augustin. in libr. de dono perseverantiæ, cap. 14. Prædestinationem esse præscientiam & præparationem beneficiorum Dei, quæ certissime liberantur quicumque liberantur; vel ut alibi dicit idem Augustinus & S. Thomas. Prædestinatio est præparatio gratiæ in præsentia, & gloriæ in futuro. Nomine verò gratiæ & beneficiorum Dei intelligitur, tam gratia gratum faciens, quam merita ex ea procedentia, & dona omnia & auxilia supernaturalia interna & externa: quibus veluti medijs & dispositionibus homo perducitur in vitam æternam.

Ordo præde-
stinationis.

Secundo sciendum est, In æterna Dei prædestinatione duplicem ordinem considerari: alterum scilicet secundum intentionem: & alterum secundum executionem. Postquam .n. Deus ante oëm præscientiam bonorum actuum & meritorum Petri elegit ipsum ad gloriam, constituit ad eam adipiscendam Petro dare merita cum perseverantia, ad quæ ordinat gratiam cum auxilijs efficaciter cooperantibus: ad gratiam autem consequendam alia, quæ præuenientia dicuntur, decernit auxilia: & ideo secundum ordinem intentionis loquendo, non solum prædestinatio, ut est præparatio gloriæ in futuro, sed etiam ut est præparatio gratiæ pro præsentia vita, præcedit in signo rationis omnem præscientiam, & prævisionem bonorum operum & meritorum, quibus veluti causis, aut conditionibus, quæ ex parte hominis se teneant, possit homo gratiam aut etiam vitam æternam adipisci, ut ante probauimus & defendimus in 1. p. quæst. 23. artic. 5. *Controuers. 2.* Quod etiam egregie præstat Aluarez libr. 5. de Auxilijs diuinæ gratiæ, disputat. 37. At secundum ordinem executionis prædestinatio Petri præsupponit volitionem, præscientiam & prævisionem omnium meritorum Petri: Præscientia verò meritorum supponit volitionem & præscientiam auxiliorum cooperantium siue præoperantium. Et hæc volitionem & præscientiam gratiæ gratum facientis, quæ præexigit volitionem & præscientiam vocationis, & aliorum auxiliorum, quæ vocabulo gratiæ præuenientis significantur.

Inuenitur autem hic ordo non solum in executione reali prædestinationis, quæ fit in tempore; sed etiam in eadem executione prout est ab æterno à Deo mente præconcepta & volita: statuit enim Deus ab æterno hoc ordine Petri prædestinationem executioni mandare: ut scilicet primò ipsum vocaret & præpararet ad gratiam: Deinde illi gratiam conferret: Tertiò per auxilia efficacia ipsum moueret, & ei cooperaretur ad opera meritoria: Quartò muniret ipsum dono perseverantiæ; & tandem ipsum ad felicissimam essentia diuinæ visionem eleuaret. In quo sensu, nimirum secundum ordinem executionis multi Sanctorum de prædestinatione & electione loquentes, affirmant electionem fuisse factam à Deo secundum præscientiam meritorum, quem ordinem expressè Christus Dominus significauit Matth. 25. referens ea verba, quæ ex æterna Dei præordinatione

ne dicturus est electis in iudicio tremendissimo: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi; esurui enim & destistis mihi manducare, &c. Prædestinationis autem nomen absolute prolaturum æternam Dei præparationem seu dispositionem secundum ordinem intentionis significat: sic enim Patres & Scholastici communiter nomen prædestinationis usurpant. Cum igitur nullius hominis merita sint causa vel occasio suæ prædestinationis vel alienæ sic sumpta, sequitur euidenter antiquos Patres, neque condigne neque congruè prædestinationem Incarnationis Christi meruisse simpliciter, & absolute loquendo. Et contra verò; quia merita, verbi gratia, Petri sunt causa gloriæ, quam illi Deus in tempore propter eadem merita confert, in quo fit executio prædestinationis: ideo Petrus est causa suæ prædestinationis in executione posita, quo ad vltimum eius effectum, qui est adeptio beatitudinis. vel (quod idem est) merita Petri sunt causa suæ electionis in executione posita. Et oratio Stephani fuit de congruo meritoria totius prædestinationis Pauli quo ad executionem: meruit enim illi vocationem & auxilium efficac gratiæ præuenientis, & gratiam ipsum gratum facientem, & merita ex ea prouenientia, & præmijs felicitatis æternæ. Sic igitur in proposito.

DICENDUM est Patres antiquos, prædestinationem Incarnationis Christi secundum ordinem intentionis consideratam mereri etiam de congruo secundum Dei potentiam ordinariam minime potuisse, sed eius executionem seu exhibitionem in tempore factam sanctis ac pijs suis desiderijs orationibus ac præparationibus bonorum operum congruè mereri præuuisse, & eandem per Dei potentiam absolutam secundum intentionis ordinem mereri potuisse de congruo. Et PRIMA quidem Huius DICTI PARS præter rationes omni prædestinationi communes hac etiam ut propria probari potest. Quia prædestinatio Christi est causa prædestinationis & electionis omnium saluandorum efficiens, formalis & finalis: ergo Patres antiqui neque meruerunt neque mereri potuerunt prædestinationem Incarnationis Christi. Consequenter nam alioquin idem respectu eiusdem & secundum eandem rationem esset causa & effectus in eodem ordine genere causæ. Antecedens probatur 1. auctoritate D. Thomæ in 3. dist. 10. quæst. 3. artic. unico, quæst. 3. cuius verba sunt: Prædestinationis nostra causa efficiens est prædestinatio Christi; in quantum ipse est mediator nostra salutis; & formalis, in quantum in filios Dei ad imaginem eius prædestinamur: & finalis, in quantum nostra salus in eius gloriam redundat. Idem, quamuis non ita distinctè docet S. Thom. infra quæst. 24. art. 4. Secundò probatur idem antecedens, quo ad singulas eius partes singulis dictis Apostoli. Nam ad Ephes. 1. dicit: Prædestinauit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum: Sed dictio per denotat causam efficientem; sicut quando dicitur Pater operari per filium: igitur Christi prædestinatio est causa efficiens nostræ prædestinationis: Deinde Christi prædestinationem esse nostræ prædestinationis causam exemplarem affirmat Apostolus ad Roman. 8. cap. dicens: Quos prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui sed imago ad causam pertinet exemplarem; ergo. Denique Christi prædestinationem causam esse nostræ finale docet idem Apost. ad Eph. ab illis verbis: Vnicuique autem nostrum data est

gratia secundum mensuram durationis Christi, usque ad illam: *id non finis paruuli*. Quæ loca notat S. D. in allegata quæstione. 3. Quibus addamus eiusdem Apost. testimonium ex prima ad Cor. 3. 6. *Omnia enim (inquit) vestra sunt, siue Paulus, siue Apollo, siue Cephas, siue mundus, siue vita, siue mors, siue præsentia, siue futura; omnia enim vestra sunt; vos autem Christi: Christus autem Dei*. Quibus verbis significat homines, præsertim electos esse finem rerum omnium corporarum: hominum autem finem esse Christi Dei & hominis gloriam, ipsius autem Christi quatenus homo, finem esse Deum. Quamuis autem S. D. in supra notata q. 3. dicat: Prædestinationem nostram quo ad id quod in ea æternum est, causam non habere, sed quo ad temporalem tantum effectum: prout scilicet eius effectus producitur mediātibz aliquibus caulis creatis; & ita Christi prædestinationem esse nostræ prædestinationis causam efficiētem, quatenus scilicet Christus mediator est nostræ salutis: hoc tamen intelligendum est de vera & propria causa realiter producente; atque adeo ab effectu per eam producto realiter distincta. Cum enim sit vnus actus simplicissimus diuinæ voluntatis & intellectus, quo Deus Christum & alios omnes electos ab æterno prædestinauit, nō potuit actus, quo Deus Christum prædestinauit, illum actum causare, quo cæteri homines à Deo fuere prædestinati. Si verò de causa minus propriè idest de ratione volendi & prædestinandi sermo sit, congruè dici potest, non solū Christi prædestinationem esse causam, idest rationē prædestinationis aliorum, sed etiam actum prædestinationis Christi esse quodammodo causam, id est rationem actus prædestinationis aliorum. Nam, vt diximus in 1. p. q. 19. a. 5. *Contr. 1.* licet vnum bonum creatum non sit propriè & formaliter ratio Deo volendi aliud bonum creatum, vnum tamen bonum creatum potest esse ratio alteri bono creato, vt sit à Deo volitum, vt ibi declarauimus ex Cai. & Ferr. Deinde, sicut etiam ibi dictum est, distinguendo secundum rationem plures in Deo volitiones haud absurdè dici potest Dei volitionem, prout ad vnum volitum terminatur, esse rationem seu causam virtualiter in essendo alterius diuinæ volitionis, prout ad aliud volitum terminatur. Similiter itaque dici potest prædestinationem dupliciter esse causam meritoriam, idest rationem prædestinationis aliorum. Vno modo sumendo prædestinationem, tam Christi quam aliorum passiuè: quem modum significat S. Th. 1. p. q. 23. a. 2. sic enim verum est dispositionem seu præparationem illam secundum quam Christus vt homo, denominatur intrinsecè à Deo prædestinatus, esse rationem passiuè prædestinationis, idest dispositionis & præparationis, secundum quam alij denominantur quasi intrinsecè à Deo prædestinati: Alio modo sumendo vtramque prædestinationem prout actio Dei est prædestinantis: sic enim Christi prædestinatio causa est virtualiter in essendo prædestinationis aliorum hominum saluandorum, quod alij significant alio modo dicentes; Christum meruisse nobis prædestinationem & efficacem electionem ad gloriam; non quidem quantum ad absolutum ipsius actus prædestinantis: sed quantum ad respectuum quod connotat, seu quantum ad terminationem ad aliquas personas, & ad tale vel tale obiectum secundarium. Quem dicendi modum sequitur & tuetur Alu. 1. 5. de auxilijs, diff. 39. *Concl. 3.*

A SECUNDA PARS dicti superius expressi est, Patres antiquæ legis pijs ac Sanctis suis desiderijs, petitionibus ac bonis operationibus executionem dominicæ Incarnationis congruè meruisse. Ad cuius euidentiam considerandum est primo, quod quamuis Incarnatio Christi in executione posita fuerit verè causa meritoria gratiæ iam antea Patribz antiquæ legis collatæ, non tamen gratiam in eis sub ea ratione & modo formali causauit, quo posita fuit in executione; sed sub alia priori & æterna ratione seu modo, quatenus scilicet ab æterno fuit à Deo præuisa & acceptata; & sermo est de Incarnatione Christi non præcisè sed quatenus includit etiam ipsum Christum & eius opera meritoria, ac præsertim passionem & sanguinis effusionem: quibus nos à peccato redemit, & iustis omnibus qui sunt fuerunt & futuri sunt gratiam & gloriam cum omnibus auxilijs & donis ad eam ordinatis condignè promeruit: & idè in Apoc. 13. cap. Christus dicitur: *Agnus occisus ab origine mundi*. Et ex hoc agendi modo supràse videntur occasionē plures Theologi dicendi Christum per modum causæ finalis gratiam Patribz meruisse: proprium enim causæ finalis est, vt ab agente præconcepta & eius intentioni præfixa moueat ipsum ad sui consecutionem. Ita S. D. infra q. 61. a. 3. ad 1. & q. 62. a. 6. & ibi Cai. & Astur. pagina 489. Quoniam itaq; Christi passio Patribz antiquis gratiam meruit & in eis causauit, non quatenus tunc existens, quæ est efficientis conditio, sed vt à Deo præuisa, & per eius voluntatem & intentionem ad humani generis redemptionem ordinata, & vt pretium secundum legem diuinæ iustitiæ sufficiens acceptata, qui modus causandi proprius est causæ finalis, idè dici non incongruè potest, Christi Incarnationem & passionem gratiam antiquis Patribz meruisse per modum causæ finalis, licet eius causalitas non fuerit propriè neque verè finalis sed efficiens moraliter; tunc quidem quasi mediātē, media scilicet diuini intellectus apprehensione & voluntatis ordinatione & acceptatione: postea verò etiam per se ipsam proximè & immèdiātē causando; quando scilicet actu fuit exhibita, veluti pretium redemptionis abundans, & vt meritum gratiæ & gloriæ filiorū Dei. Quod exemplo satis accommodato ac facili declaratur. Est mercator qui merces alicui tribuit, nullum ab eo pretium aut obligationē soluendi recipiens, sed tamen certò sciens eius Patrem aut amicum tunc absentem: atque idè nihil promittentem pro eo soluturum, cum venerit: & tandem Pater vel amicus eius, cui datæ sunt merces, veniens pretium totum liberè soluit mercatori. Sic itaque Deus instar mercatoris præciosas Patribz contulit margaritas, remissionem scilicet peccatorum, gratiam filios Dei constituentem plurimis Spiritus sancti donis associatam, nullo ab eis aut ab alio recepto pretio vel obligatione, sed certò sciens tempore per ipsius infallibilem prouidentiam prædefinito Verbum, quod est secunda in Trinitate persona, humanitati fore secundum hypostasim copulandum & pretium omne pro mercibus spiritualibus, quas antiqui Patres à Deo receperant, & omnes in humano genere iusti fuerant recepturi, plenè atque cumulatè soluturum: quod tandem suscepta nostræ carnis natura, Verbum Dei per passionem ac pœnam Crucis largissimè profuso sanguine veluti

ss. Patres executionē prædestinatæ in æternatione per modum causæ finalis gratiam meruisse, sed Christum sub prioris æternæ ratione per modum causæ finalis gratiam meruisse, & patres per Dei potentiam ab ipsius Incarnationis prædestinatione secundum ordinem intentionis mereri potuisse.

infinito diuitiarum thesauro Deo persoluit. Sed antequam solueretur SS. Patres eius exhibitionem Sanctis suis desiderijs ac pijs operationibus congruè meruerunt.

Ultima deniq; pars dicti affirmans, antiquos Patres per Dei potentiam absolutam Incarnationis prædestinationem secundum ordinem intentionis mereri potuisse, probatur; quia potuisset Deus gratiam patribus conferre sicut Angelis sine merito Christi: tunc autem per opera talis gratiæ in tempore facta, & ab æterno à Deo prædefinita & præuisa mereri potuissent Incarnationis prædestinationem, quo ad substantiam & circumstantias. Probat hoc & explicatur: quia secundum ordinem iam à Deo prædefinitum nullus potest prædestinationem Incarnationis mereri; quia omne meritum est effectus prædestinationis Christi & nostræ; ergo si meritum aliquibus conferretur non causatū ex Christi prædestinatione, posset Christi prædestinatio cadere sub eorum meritum.

Quæ ratione potuerint sancti patres, non autem Christus incarnationem congruè promereri.

Secundò sciendum est, meritum congrui quo quis meretur alteri quodcunque donum à Deo conferendum, nihil ab eo dono tollere aut diminueret, quod ad rationem suè modum pertineat gratuitæ collationis: quoniam vt ante diximus meritum congrui non regulatur per leges iustitiæ, sed per leges amicitiae, quæ ratio est omnis gratuitæ collationis, tantum abest vt eam tollat aut ex aliqua parte diminueat, quare meritum congrui quo Stephanus efficacem Paulo meruit vocationem & gratiam, nõ destruit aut minuit in vocatione rationem gratuitæ, neque in ipsa prima gratia rationem gratiæ, sed magis eam statuit; cum ad eam secundum leges amicitiae conferendam moueat.

Ex quo sequitur primò, peccatorem gratiam à Deo postulantem aut etiam se ipsum ad eam ex diuina motione preparantem non posse illam ex congruo promereri; eo quod amicitiam cum Deo nondum habeat, quæ prima radix est & conditio necessaria ad aliquid merendum coram Deo.

Secundò sequitur, Patres antiquos pijs desiderijs & assiduis precibus Incarnationem Verbi & Christi redemptoris aduentum congruè meruisse; quia congruum erat, vt Deus amicis suis desiderantibus ac piè petentibus desiderata concederet; quia tamen saluis non solum iustitiæ sed etiam amicitiae legibus poterat denegare: atque ideo Patrū meritā nihil de ratione gratuitæ donationis, aut gratiæ, quæ summa est in sacrosancto mysterio Incarnationis, diminueret potuerunt. His adde, meritum hoc Sanctorum Patrū nullam respectu Incarnationis dicere rationem debiti vel iustitiæ, sed dispositionem tantum ad eam recipiendam; & ideo nulla absurditas est, si tale meritum in Patribus admittamus respectu sui principij; quia proprium & connaturale est dispositionibus vltimis ab ea forma causari, ad quam disponunt vt alibi declarauimus, & eadem ratione cum D. Augustino & D. Th. meritum congrui, prout solam dicit dispositionem, admittendum est in ordine ad primam gratiam; nõ autem vt dicit rationem debiti vel iustitiæ. Et quamuis, qui de condigno meretur causam, mereatur etiam id quod naturaliter & per se consequitur ad illam; non tamen qui de congruo tantum meretur causam aliquam liberè operantem, oportet vt eius effectum liberè mereatur: quoniam effectus ille non per se consequitur ad talem causam: sicut si de congruo merearis gratiam Petro, qui per suas actiones liberas mereatur gratia

A Paulo, non inde sequitur, te mereri de congruo gratiam Paulo: quod maxime verum est quando tali effectui libero repugnat cadere sub meritum sicut in proposito. Nam, quia ad Incarnationem redemptiuam, prout actu facta est, consequitur gratia sanatiua totius humanæ naturæ, Patres qui meruerunt Incarnationem eam vt causam gratiæ tantum in communi meruerunt; non autem vt causam huius aut illius gratiæ collatæ Petro vel Ioanni in particulari; quoniam hic effectus non est Incarnationi connaturalis, sed est ei liberè coniunctus: & multò minus primam suam gratiam meruerunt; quoniam illi vt principio meriti repugnat cadere sub meritum: hoc tamen meritum congrui datum fuit à Deo Patribus ex meritis Christi ab æterno præuisis, quibus Christus in tempore congruentem illis ad Incarnationem meruit præparationem.

Tertio sequitur, Christum non eodem modo, scilicet merito congrui meruisse aut mereri potuisse suam Incarnationem; primò, quia omne meritum Christi, cum sit infinitum in ratione meriti est ex perfecta iustitiæ ac proinde non est meritum congrui sed cõdigni: ostendimus autem supra non fuisse possibile Christum vnionem suam hypostaticam scilicet Verbi cum humanitate, condignè mereri. Secundò, quia si Christus suam Incarnationem meruisset, ea ratione illam meruisset qua eiusdem meriti principium esset & causa, quod implicat contradictionem, vt supra diximus: Patres autem antiqui non ea ratione meruerunt Incarnationem, qua fuit principium gratiæ & meriti eorum, sed qua ratione tantum eiusdem gratiæ & meriti fuit complementum & consummatio. Nam, vt scitè notat Asturicensis, non meruerunt Patres aduentum Christi sub ea ratione formali, qua fuit à Deo promissus suè qua ratione fuit promissionis diuinæ completiuus, sicut nec mereri potuerunt, vt eiusdem Saluatoris aduentus illis à Deo promitteretur. Certum est autem Christi Incarnationem ea sola ratione fuisse principium gratiæ & omnis meriti SS. Patrum, qua fuit à Deo promissa & ipsius promissionis completiua: non autem quatenus fuit eiusdem gratiæ & meriti consummatio. Si namque nullum præcessisset in diuina mente decretum aut promissio de Verbi diuini Incarnatione propter humani generis redemptionem, gratia & merita Patrum non fuissent illis à Deo collata ex meritis Christi; & tam eorū gratia & merita per Christi gratia & merita consummari debuissent: & ideo bene potuerunt SS. Patres pijs suis desiderijs & petitionibus Christum de congruo promereri, tanquam eorum gratia & meritorum consummationem absq; hoc, quod ipsum mererentur, prout fuit à Deo promissus aut diuinæ promissionis completiuus, quo solo modo fuit principium gratiæ & meriti Sanctorū Patrum.

Vltimò notandum est: In æterna Dei voluntate & decreto de Incarnatione Verbi, nec explicitè claudi nec exclusi respectum ad merita Sanctorum Patrum, qui tempore fuerunt ipsa Incarnatione priores; sed in eo quasi virtualiter & implicitè claudi; quia nimirum Deus Incarnationem Verbi pro redẽptione generis humani voluit vt sapienter & suauiter exequendam atque ideo voluit etiam implicitè ac virtualiter, vt eam multorum SS. vota & petitiones illius meritoria de congruo præcederent. Consequentia patet ex discursu D. Th. *supra q. 1. a. 5.* Vbi tres affert rationes ad probandum non fuisse conueniens Christum Incarnari ab initio mundi: ex quibus

quibus prima congruentiam affert ex desiderio & petitione remedij per ipsam Incarnationem futuri. Et ex his iam satis elucet, quomodo poterint SS. Patres diuini Verbi Incarnationem mereri de congruo.

Secunda co-
trouerſia
p. 175.
Quo ſenſu
admiri pos-
ſit Sanctos
Patres In-
carnationis
accelerationem
mereri
iſſe, aut me-
ritum potuiſſe

SEQUITUR NUNC SECUNDA CONTRO-
VERSIAE pars inquirens, an SS. Patres Incar-
nationis accelerationem meruerint aut mereri potue-
runt? Quae difficultas breuiter est expedienda.

Notandum est igitur primò, dictum hoc: Patres antiqui meruerunt accelerationem Incarnationis, triplicem sensum habere posse. Primus est, Patres antiquos meruisse vt Verbum Patris aeterni nostram citius naturam assumeret, quam aeterno diuinæ voluntatis decreto fuerat prædefinitum, priusquam nostro intelligendi modo Deus merita Patrum præuidisset. Secundus sensus est, Deum Incarnationem aeterni Verbi decreuisse, antequam præuideret merita Patrum veteris testamenti; sed in eo signo rationis nullam temporis differentiam determinasse, in qua fieret Incarnatio, sed præuisis in posteriori signo rationis Patrum meritis certum illius executioni tempus determinasse: atque ita Patres accelerationem Incarnationis meruisse, quatenus vt in tali tempore fieret meruerunt. Tertius sensus est, Deum Incarnationem Verbi decreuisse cum omnibus circumstantijs, loci, temporis, personarum &c. Patres autem antiquos eius accelerationem meruisse; quia licet Deus in illo priori signo rationis nihil expresse cogitauerit aut decreuerit circa Patrum merita: ea tamen non exclusit, sed quasi implicite ac virtualiter voluit, quasi dispositionis & media ad executionem seu exhibitionem Incarnationis congruentia: & ideo in secundo signo rationis, in quo concepit ac prædefiniuit ordinem, quo decretum Incarnationis esset executioni mandandum, decreuit Patrum merita veluti dispositiones tantò mysterio ab hominibus obtinendo congruentes: Quatenus ergò Patres diuini Verbi Incarnationem cum circumstantijs omnibus, ac præsertim temporis meruerunt, dicuntur eius accelerationem meruisse; quia, scilicet meruerunt vt eo tempore fieret, quod ab aeterno fuerat à Deo prædefinitum, nec longiore tempore tardaretur: Et primus quidè sensus manifestam continet absurditatem & errorem; quia mutationem inuoluit diuinæ voluntatis & prædefinitionis; affirmat enim Deum ante præuisa Patrum merita tempus decreuisse determinatum Incarnationis; sed meritis deinde præuisis in alio signo rationis aliud tempus Incarnationi futuræ constituisse. Falsum etiam esse dictum illud in sensu prædicto perspicue significat Apostolus ad Galat. quarto dicens: Vbi venit plenitudo temporis misit Deus filium suum &c. Plenitudo namque temporis nihil aliud significat, nisi partem illam temporis, in qua Deus ab aeterno determinauit, vt filius humanitati iungeretur in unitate personæ, quæ dicitur temporis plenitudo. Primò propter plenitudinem gratiarum quæ in eo dantur. Secundò propter impletionem figurarum veteris testamenti. Tertiò propter impletionem promissorum. Quartò propter diuinam ordinationem in eo executioni mandatam: ab initio namq; mundi duratio temporis continuò fluens veluti imperfecta ad partem illam tendebat, vt ad totius præteriti temporis complementum, in qua filius Dei in assumpta carne, secundum Dei prædefinitionem erat hominibus exhibendus: non igitur ex meritis præuisis; sed ante omnia merita prædefinitum fuit à Deo tempus Incarnationis. Et quia dictū

A illud: Patres antiqui meruerunt accelerationem Incarnationis, hunc veluti proprium ac planissimum efficit sensum; nimirum Patres meruisse vt Verbum citius carnem assumeret, quam fuerat à Deo prædefinitum: ideo simpliciter & absolute loquendo negandum est Patres meruisse accelerationem Incarnationis Verbi diuini. Petitiones autem Patrum accelerationem Incarnationis sonantes vt Psal. 11. Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum nunc exurgam dicit dominus, & Isaia 4. Vtinam dirumperes Caelos, & descenderes. Et aliae similes accipiendæ sunt, vt significaciones desiderij sanctorum conditionati, nimirum si fieri posset: eorum autem absoluta voluntas erat plenè diuinæ dispositioni cōformis.

Secundus verò sensus, quem approbat Vasq. disp. 23. c. 5. parum vel potius nihil habet probabilitatis, primò quia prædestinatio pars est perfectissima diuinæ prouidentiae, quæ rem quamlibet decreto futuram disponit secundum omnes eius indiuiduas circumstantias loci, temporis, personarum &c. ergò Deus aeterno suo decreto de Christi Incarnatione futura, quod præcessit in signo rationis præscientiam meritorum sanctorum Patrum, disposuit etiam de tempore determinato, in quo futura esset Incarnatio Verbi diuini. Certū est autē, vt ante dixim⁹, decretū diuinæ voluntatis esse penitus immutabile: non ergò poterunt antiqui Patres accelerationem Incarnationis promereri. Secundò probò temporis determinationem non fuisse primò ex meritis Patrum præuisis, ita vt ante nullum esset Incarnationi tempus determinatum; quia secundum fidem asserendum est, merita Sanctorum Patrum à Deo præuisa fuisse, tanquam in Christi meritis fundamentum habentia: at hoc verum esse non potest, si temporis determinatio fuit post merita Patrum à Deo præuisa; ergò. Minor probatur; quia merita Patrum innitebatur meritis Christi, non abstractè vel in communi consideratis, sed secundum earum singularem & indiuiduam existentiam sumptis, prout scilicet Christi passio à Deo futura videbatur tali loco & tempore, & cum alijs singularibus circumstantijs ad eius indiuiduam existentiam pertinentibus, igitur Patrum antiquorum merita præsupponebant Christi merita futura in tali temporis à Deo prædefinita differentia: ac proinde si non præexisteret in Christi meritis certa temporis determinatio, non possent illis inniti merita Patrum.

Solus itaque tertius sensus, quamquàm minus proprius, continet veritatem superius, cū proponeretur, expressam, quam ita explicat Suar. disput. 10. sect. 6. §. Dico quarto. Aluar. disput. 17. & ex parte Vasq. disp. 23. cap. 5.

TERTIA CONT. pars quærit de circumstantijs Incarnationis. Cui breuiter respondens dico, Controuerſia. SS. Patres eisdem pijs desiderijs, precibus ac bonis operibus simul diuini Verbi Incarnationem & eius circumstantias de congruo meruisse. Ad cuius euidentiā recolendum est, quod supra diximus, nimirum Incarnationis vocabulo in præfenti materia comprehendī, non solum vnionē hypostaticam diuinæ personæ cum humana natura, sed etiam operationes omnes Christi meritórias ab ipso Incarnationis exordio, vsq; ad passionem & mortem inclusiue. Nam de Incarnatione quæstio est, quatenus peccatorū satisfactio & humani generis redemptionē & salutē à Deo fuit ordinata. Incarnationē igitur ita cōsideratā, & omnes eius circumstantias Patres antiqui de cōgruo meruerūt: ac proinde singulas Christi

Tertia pars
Controuerſia.
Sanctos Pa-
tres omnes
Incarnationis
circumstan-
tias cō-
gruè meruisse
non quæ-
rit electio-
nem, sed quæ-
rit ad executio-
nem electio-
nis æternæ.

Christi actiones, quibus nostram meruit redemptionem, & earum tempus determinatum cum ceteris circumstantijs, quibus erant futurae & actus postea fuerunt in rerum natura meruerunt: non enim nudam aut abstracte sumptam, & minime operatricem Incarnationem & Verbum ipsum Incarnatum, sed Christum vt redemptorem formaliter & Saluatorem Patres à Deo postulabant: constat autem Christum per omnes actus vitae suae coram Deo infinite meritorios, veluti per vnum integrum meritum redemptionem & satisfactionem in eius passione & morte consummatam nos à peccati & Diaboli seruitute redemisse, Deo reconciliasse & nobis aeternae vitae praemia meruisse. Cum itaque sic sumptam Incarnationem Patres à Deo postularent, tandem etiam hoc modo sumptam suis pijs desiderijs & petitionibus ac sanctis operibus à Deo congrue meruerunt; & quia singulariter existentem Incarnationem & Christum cum eius singularibus actibus à Deo petebant, quae sine proprijs & indiuiduis circumstantijs esse non possunt: ideo singulas etiam horum omnium circumstantias Patres meruisse dicendum est: & de circumstantia quidem temporis certum est ex sacris litteris eam Patres frequenter à Deo postulas; & consequenter etiam à Deo meruisse: personarum etiam circumstantias Patres meruisse diuina scriptura testatur Gen. 22. cum de merito obedientiae Abrahæ loquens ait: *Per memetipsum iuravi dixit Dominus; quia fecisti rem hanc, & non pepercisti filio tuo vnigenito propter me, benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum &c. & benedicentur in semine tuo omnes gentes, quia obedisti voci meae.* Quod autem ait Vasquez in allegato 5. cap. dist. 25. electione, quae Deus elegit, vt Christus nasceretur ex semine Abrahæ fuisse ex meritis Abrahami, & non ex gratuita Dei voluntate & vocatione, & D. Th. in 1. 2. q. 98. a. 4. oppositum asserentem, intelligendum esse de meritis Abrahæ perfectis ex solo libero arbitrio ipsius, non autem de meritis ex gratia perfectis, vt tandem reducat electione semitis Abrahæ in gratiam Dei, qui ita voluit praenire Abrahamum & ipsum talem efficere, vt ex illo congrue Christus nasceretur, falsum est & merum ac futile ipsius Vasquezij commettum; quia meritum congrui, vt ante diximus, fundatur in gratia & amicitia Dei; igitur ex solo libero arbitrio nullum est meritum coram Deo; ergo de merito ex gratia procedente loquitur S. D. Nec particula causalis, quia, denotat causam electionis, vt Christus ex semine Abrahæ nasceretur, sed denotat causam executionis diuini decreti, seu electionis ab aeterno à Deo factae, vt Christus ex semine Abrahæ nasceretur: voluit enim Deus ab aeterno ob suam solam bonitatem & misericordiam in primo signo rationis Christi Incarnationem cum omnibus circumstantijs; atque adeo vt esset ex semine Abrahæ: in secundo verò sine rationis voluit eam executioni mandari mediantibus meritis Abrahæ, & praecedente speciali quadam Iudaici populi sanctificatione, vt ait S. D. in allegato artic. 4. & ita factum est in tempore; quia Christi Domini natiuitatem praecesserunt Abrahæ merita, & specialis Israelitici populi sanctificatio: Betiam Virginem de congruo meruisse, vt esset mater Dei, ostendimus cum D. Th. & alijs in sequenti Concl. Cui etiam addi possunt Simeon & Anna, quos sacer textus indicat Luc. 2. de congruo meruisse videre Christum dominum, quid multò magis dicendum est de Ioseph, qui meruit esse Christi

Vasquezij
dictum con-
futat.

A nutritius & eius custos ac ductor in eius infantia, quando ex Iudaea fugit in Aegyptum, & inde redijt post mortem Herodis. Et quoniam ex dictis satis constat ceteras Incarnationis circumstantias eadem ratione, quia duae praedictae, sub meritum congrui S. S. Patrum cadere debuissent, sufficient ea quae pro huius tertiae partis declaratione dicta sunt.

VSUPEREST postremo QVARTA CONTRO-VERSIA pars de meritis Patrum inquirens circa secundum Incarnationis effectum; An Sancti Patres meruerint Incarnationem, quo ad secundum eius effectum, scilicet aperitionem regni Caelorum? Cui satisfacit Ang. D. in 3. dist. 18. q. 1. a. 6. q. 2. & 3. negatiue respondens; quam etiam partem probat discursus huius articuli: quia meritum puri hominis limitatur ad eius suppositum; sicut gratia adoptionis, à qua tale meritum procedit; alioquin esset gratia capitis in alios influens; at mereri Incarnationem quo ad aperitionem regni caelestis est mereri alijs. Secundo probatur idem: quia Incarnatio, quo ad hunc & alios effectus est altioris ordinis, quam meritum nostrum; quia pertinet ad ordinem hypostaticum, & meritum nostrum ultra condignum praemiatur, si aperta semel ianua regni caelestis conferatur pro illo beatitudo. Confirmatur; quia aliàs eadem ratione mereri potuissent Patres Incarnationem vt dignificatiuam & reformatiuam totius vniuersi Patribus ipsis exceptis, & quatenus est in redemptionem aliorum, & vt per illam illuminantur Angeli; quia vt sic non fuit causa praedictorum meritorum. Tertio probatur idem; quoniam Incarnatio sic considerata tenet se ex parte principij meriti; quia vt sic tollit peccatum: remissio verò peccati ad principium meriti pertinet; ergo non potest cadere sub meritum antiquorum. Alias probationes vide apud S. Thom. loco supra notato, scilicet in 3. dist. 18. q. 1. a. 6. q. 2. & 3.

PRIMA CONCL. S. S. Patres antiqua legis, & illi qui fuerunt sub lege naturae, non meruerunt condignè diuini Verbi Incarnationem secundum se, aut quo ad aperitionem regni caelestis. Haec patet ex dictis, & probant eam Sancti Doct. & eius expositores & Asturicensis loco supra notato multis argumentis.

SECUNDA CONCL. S. S. Patres per Dei potentiam ordinariam, aut etiam absolutam non poterunt Incarnationem Verbi diuini condignè promereri. Haec patet ex dictis, & probat eam Suarez, sect. 5.

TERTIA CONCL. S. S. Patres simpliciter & absolute loquendo Incarnationis praedestinationem aut electionem non meruerunt de congruo. Haec conclusio est contra Vasquezium, & patet ex dictis.

QVARTA CONCL. S. S. Patres pijs suis desiderijs, petitionibus ac bonis operibus de congruo meruerunt executionem, seu exhibitionem praedestinationis ab aeterno Incarnationis. Probatur haec conclusio ex principijs supra positis & explicatis. Nam meritum congrui duabus constituitur conditionibus: Prima est vt operans Dei gratiam habeat & amicitiam: Secunda, vt operetur formaliter aut virtualiter propter Deum summè dilectum: sed vtramque conditionem habebant S. S. Patres antiquae legis; vt patet ex sacris scripturis: ergo.

QVINTA CONCL. S. S. Patres non meruerunt ex condigno accelerationem Incarnationis. Probatur; quia acceleratio Incarnationis est bonum vni-

ultima q.
troua
part.
Respon-
sur quae
negant.

etiam
deducte,
probat.

vniversale, ad quod non se extendit meritum de condigno personæ particularis; ergo. Secundò; quia gratia adoptionis & eius merita præmiantur vitra condignum per beatitudinem; sed, acceleratio Incarnationis est ordinis hypostatice, & materialiter est idem cum ipsa Incarnatione, quæ est aliquid excellentius beatitudine; ergo merita Patrum respectu illius non habent condignitatem.

SEXTA CONCL. SS. Patres absolute loquendo non meruerunt accelerationem Incarnationis. Probat ex dictis; quia mereri absolute Incarnationis accelerationem idem est quod mereri, vt filius Dei antè prædeterminatum tempus à Deo, carnem assumeret; quod est impossibile vt ostendimus.

SEPTIMA CONCL. SS. Patres non meruerunt accelerationem Incarnationis in eo sensu, videlicet, vt Deus in priori signo rationis Incarnationem prædeterminaret absque vlla temporis circumstantia; & deinde in altero signo rationis prædeterminaret merita Patrum, & propterea determinaret tempus Incarnationis. Hæc patet ex dictis.

OCTAVA CONCL. SS. Patres in eo sensu congruè dici possunt Incarnationem Verbi meruisse: quia scilicet prædeterminata per Dei providentiam in primo signo rationis Incarnatione cum omnibus circumstantiis postea in secundo rationis signo prædeterminavit ordinem, quo decretum Incarnationis esset executioni mandandum, & præordinavit Patrum merita veluti dispositiones, vt diuinitas illud mysterium cum omnibus suis effectibus ab infinita Dei bonitate possent homines obtinere cum omnibus eius circumstantiis, ac præcipue cum circumstantia temporis, vt scilicet coram Deo mererentur, vt eo tempore filius Dei nostram naturam assumeret, quod fuerat ab æterno prædeterminatum, nec longius differretur. Hæc patet ex dictis: nulla enim absurditas est id quod Deus ex æterna sua providentia & voluntate gratuita futurum esse decreuerat in primo signo rationis, voluisse in altero signo rationis quandam aliam causam creatam & moralem habere, scilicet merita Patrum; quamquam exigua valde & inæqualia mysterio ac tanto præmio minimè digna.

VLTIMA CONCL. SS. Patres circumstantias omnes Incarnationis cum ipsa congruè meruerunt. Hæc patet ex dictis in vltima parte Controuersie.

CONTRA primam concl. sunt argum. quæ afferunt & soluunt S. D. hic & Med. super hoc 4. dub. 2.

CONTRA tertiam concl. argum. Vsq. Primò Eodem modo philosophandum est de meritis respectu executionis & prædestinationis; ergo si Patres meruerunt de congruo executionem Incarnationis filij Dei; etiam eius prædestinationem meruerunt, & e conuerso si non meruerunt Incarnationem neque meruerunt eius executionem. *Resp. falsum esse antec. cuius falsitatem ostendimus loco supra notato, & vberius Aluar. in allegato disp. 37.*

Secundò: Si mysterium Incarnationis prædeterminatum fuisset gratis, & non intuitu aliquorum meritorum, necessariò deberet in tempore fieri absque vilo intuitu meritorum; ergo. Probat assumpta conditionalis; quia voluntas prædestinandi sine meritis efficax esset; ergo sola sufficeret sine alia causa vt haberet effectum in tempore; ergo.

Resp. falsam esse conditionalem assumptam: ad cuius probationem respondetur, antecedens posse duplicem habere sensum: Primus est, vt voluntas prædestinandi excludat omnia merita,

A tam secundum ordinem intentionis, quam secundum ordinem executionis: & in hoc sensu falsum est illud antecedens; quia licet voluntas prædestinandi non includat volitionem meritorum in primo signo rationis, in quo consideratur solus ordo intentionis: includit tamen eam in secundo signo rationis; in quo attenditur ordo executionis, vt à Deo conceptus & volitus; & licet in primo signo rationis non includatur in prædestinatione volitio meritorum explicitè; non tamen excluditur, vt supra notauimus. **Secundus** sensus est, vt voluntas prædestinandi, quo ad ordinem intentionis sit sine meritis explicitè volitis: & in hoc sensu admissio antecedente negatur illatio; quia voluntas illa pro illo signo rationis, sicut merita non includit ita nec excludit; quæ tamen includit in secundo signo, in quo intelligitur compleri ratio prædestinationis.

Tertio. Si mysterium hoc fuit prædeterminatum non intuitu meritorum, sed ex sola Dei voluntate, fieri non potuit, vt ipsa merita postea in tempore exhibita vim aliquam haberent ad impetrandam Incarnationem; ita vt in executione ex meritis dari diceretur, quia ex priori illa voluntate in tempore fieret. *Resp. antec. huius conditionalis, & totam ipsam conditionalem nõ esse diuersam ab illo antecedente, cuius sensum distinximus in præcedente responsione: & ideo distinguendâ esse eodè modo & in priori sensu negandum est voluntatem prædestinandi esse sine meritis: in secundo verò sensu admissio antecedente, neganda est consequentia.*

Sed contra resp. hanc militat aliud argumentum Vsq. quoniam diuersa est (inquit) ratio mediorum quæ physica dicuntur & moralium: nam physica reali actione conducunt ad consequendum finem constitutum: in intentione autem voluntatis prior est constitutio finis electione mediorum; contra verò in executione & effectione prior est efficacia mediorum quàm consecutio finis; at media moralia, qualia sunt merita, non sunt media physica quæ actione aliqua reali ad consecutionem finis operentur, sicut medicina operatur ad sanitatem, sed solum sunt causa consequendi finem per modum impetrationis relata ad voluntatem eius, qui confert alteri finem; ergo meritum nunquam in tempore potest esse medium, nisi moueat voluntatem aliquid ad conferendum finem; ergo eadem merita debent præcedere in intentione; ergo Deus ita confert finem in tempore propter merita & ex meritis, vt eodem modo in æternitate non nisi ex præscientia illorum dare illum præfiniat.

Prima consequentia patet. Secunda probatur; quia est eadem voluntas dandi in executione & in consultatione, & ab eodem moueri debet. **Ultima verò consequentia probatur:** Nam alioquin non esset eadem voluntas in Deo ab æterno prædestinandi finem & in tempore dandi illi.

Respon. secundum ordinem intentionis loquendo, finem mediorum moralium dupliciter posse considerari: Vno modo secundum se, prout scilicet est quoddam bonum appetibile à voluntate & hoc modo nõ est finis, nisi radicaliter seu fundametaliter; Alio modo, prout exercet actu rationis finis seu prout actu finalizat. Exempli gratia, Regnum à Cæsare appetitum dupliciter potest considerari; vno modo vt quoddam bonum secundum se: alio modo vt exercet rationem finis, quatenus scilicet propter ipsi appetitum amicitia Ciceronis apti ad persuadendum, vt Cæsar accipetur in regem, & fauor populi vel optimatum, ad quos spectat electio: & finis quidè primo modo sum;

Obiectio: 2a

Sol.

Respon.

Sol.

do sumptus prius est volitus quam secundo modo; prius enim Cæsar appetit regnum secundum se consideratum, quam velit & eligat media ad ipsius acquisitionem ordinata; atque adeo quam appetat Regnum, prout exercet rationem finis: Sic igitur secundum ordinem intentionis Incarnatio, prius fuit à Deo volita, prout est quoddam bonum secundum se, & in ordine ad humani generis redemptionem. Deinde volita fuit ut finis meritorum Sanctorum Patrum: & ita merita Sanctorum Patrum fuerunt secundum hunc ordinem posterius volita; at secundum ordinem executionis, ut sic, & effectiois moralis prius volita sunt Patrum merita quam Incarnatio. *Ad cuius evidentiam scito*, medium morale longe aliter mouere voluntatem, quam moueat finis; quoniam hic mouet ut finis, id est per modum causæ finalis, illud mouet per modum efficientis moralis ad finem ordinati: cōcipitur enim ab intellectu, ut bonum propter aliud: & ideo non mouet voluntatem ad sui appetitionem ut finis, sed ut medium ducens efficienter, non physice sed moraliter ad finem assequendum: Cum autem dico, efficiens morale, dico efficiens media apprehensione & volitione eius propter finem, siue ut ordinati ad finem consequendum: sicut ergo phys. media priora sunt in executione & effectioe sua physica quam cōsecutio finis, ita media moralia priora sunt in executione & effectioe sua morali, quæ illis conuenit media apprehensione intellectus & appetitione voluntatis, quam cōsecutio finis; ac proinde secundum ordinem executionis prius fuerunt volita Patrum merita quam Incarnatio. *Ad argum. itaque* admissio antec. cum prima confeg. dico secundam consequentiam falsam esse, si consequens eius loquatur de prioritate secundum ordinem intentionis. Ad cuius probationem respondetur eandem esse voluntatem dandi in executione & in consultatione secundum rem, sed ratione diuersam; quoniam in intentione, id est prout vult finem, quatenus finis est prius vult finem quam media: in executione verò ut executio est à Deo concepta & volita, prius vult media quam finem; quia vult media ut efficientia respectu finis: prior est autem efficientia mediorum quam affectio finis: Nec verum est, voluntatem dandi in consultatione ab eodem moueri, à quo mouetur in executione: quia in consultatione mouetur à fine à quo veluti principio incipit consultatio: in executione verò prout executio distinguitur contra intentionem, mouetur voluntas à medijs effectiue moraliter, ut ante diximus. Posset etiam breuiter dici eandem esse voluntatem, sed non esse eundem ordinem volitorum secundum intentionem & secundum executionem. Si autem sermo sit de prioritate secundum ordinem executionis & effectiois moralis, & sumendo vocabulum intentionis pro volitione, (cum intentio proprie non sit eius, quod est ad finem, sed potius finis) admissa illa secunda consequentia neganda est vltima; quoniam ex hoc, quod merita secundum ordinem executionis & effectiois moralis, quam habent media apprehensione & volitione, mouent voluntatem ad conferendum finem; atque ideo prius ordine executionis volita sunt, non sequitur in bona Metaphys. Deum in aternitate non prædefinire se finem daturum, nisi ex præscientia meritorum: sit enim transitus ab ordine executionis ad ordinem intentionis, ut patet: Verum est tamen, Deum ab aeterno cōcepisse & voluisse ordinem illum executionis, qui fuit in tempore: voluit enim in secundo si-

gno rationis merita Patrum ut quoddam medias causas morales Incarnationis, ut ante diximus: sed ex hoc non sequitur, Deum prædefinisse se missurum filium ex præscientia meritorum: Ad probationem autem vltimæ consequentiæ neganda est illatio; ex dictis enim patet esse eandem Dei voluntatem, qua Deus ab aeterno finem prædefiniuit, & vult ipsum priusquam media. Et quia vult etiam ab aeterno finem acquiri per media, quæ hoc ipso sint executionis ordine priora: ideo in eodem actu volitionis, necesse est distinguere diuersa signa rationis propter duos illos oppositos ordines, scilicet intentionis & executionis, qui nascuntur ex ipsis ordinatorum naturis, scilicet ex fine, & medijs: ille enim ex sua natura prior est intentione: posterior autem in executione vel affectioe; hæc autem scilicet media suapte natura priora sunt in executione: cum prius necesse sit ea agens habere quam finem; eo quod per ea ducatur ad finem: sunt autem intentione posteriora; quia non nisi propter finem primò intentum sunt volita.

CONTRA quartam concl. sunt argum. quæ referunt & soluit Med. in fine Commentarij. Suar. disp. 10. sect. 6. Astur. in allegata q. 5. in resp. ad 4. argum. concl. 4. pag. 482. & Aluar. disp. 17. Contra eandem concl. argum. Vafq. cap. 4. Primò: Quia S. Th. hic ad 3. concedit, B. Virginem meruisse maternitatem; negat autem meruisse Incarnationem: at S. Th. non concedit in B. Virgine meritum condigni respectu maternitatis; sed tantum meritum congrui; ergo negat etiam meritum congrui in B. Virgine respectu Incarnationis; ac proinde multo magis illud negat in SS. Patribus.

Resp. primò. Valde mirum esse, virum hunc audere suam opinionem imponere D. Th. qui tertia sua conclusione contrariam sententiam diuersis verbis expresseerat, quam etiam in vtroque scripto super sententiis perspicue docuit, ut videre est in 3. disp. 4. q. 3. a. 1. ad 2. & 4. Et ad Ambaldum eadem disp. q. vnicā, a. 4. &c. *Secundo dico* D. Th. in illa responsione asserere B. Virginem condigne ex gratia sibi data illum puritatis & sanctitatis gradum meruisse, ut congrue posset esse mater Dei, ut etiam aduertit Med. in fine Commentarij, & ratione probari potest: quia argumentum gratiæ cadit sub meritum de condigno, ut patet ex doctrina D. Th. & expositum in 2. 2. q. 24. a. 6. gradus autem puritatis & sanctitatis, quem sibi meruit B. Virgo, ut congrue posset esse mater Dei, ad augmentum gratiæ pertinet; ergo meriti de condigno præmiū fuit.

Secundo: Si antiqui Patres meruissent Incarnationis mysterium in executione, vno ex duobus modis illud meruissent, aut ex gratia ad hoc accepta à solo Deo non intuitu ipsius Christi & meritorum eius, sed sola liberalitate & misericordia ipsius Dei, aut ex gratia accepta à Deo intuitu Christi: at neutro modo SS. Patres meruerunt Incarnationem; ergo: Maior patet ex dictis: Minor, quo ad primam partem probatur; quia Patribus veteris testamenti nihil fuit gratiæ concessum, nisi ex meritis Christi: quo ad secundam verò; quia sequeretur principium meriti cadere sub ipsum meritum, quod est absurdum; ergo nullo modo Patres antiqui Incarnationis mysterium meruerunt.

Resp. principium meriti, ea ratione qua principium est, non cadere sub meritum; mysterium autem Incarnationis principium est omnis meriti SS. Patrum secundum ordinem intentionis &

nis & ad modum finis; prout scilicet fuit in intentione & praedestinatione Dei: & hoc modo consideratum non potuit cadere sub merita Sanctorum Patrum: at secundum ordinem executionis ab aeterno à Deo conceptum & volitum ac in tempore factum, potuit vt primum merita Patrum congrua terminare, vt satis ostendimus in praecedentibus. Et ratio praecipua est; quia meritum congrui non innitur iustitiae sed gratiae & amicitiae; neque necesse est illud habere suapte natura proportionem ad primum aut rationem iustitiae; & ideo non tollit aut diminuit rationem gratiae, quae illi datur vt praemium.

Replica. Sed hanc responsionem impugnat Vasq. primò; quia mysterium Incarnationis fuit principium gratiae & meriti SS. Patrum non solum in intentione & praedestinatione; sed etiam re ipsa futurum; ergò. Probatur antec. quia Incarnatio Christi fuit principium meriti antiquorum Patrum; quia gratia qua merebantur data est illis ex meritis Christi prauiis; at merita Christi prauideri non poterant; quin prauidetur ipse Christus, vt re ipsa & in executione futurus, & non solum vt praedestinatus, & prauiusio Christi futuram eius existetiam & non solum praedestinationem supponebat; igitur Christus vt re ipsa & in executione futurus mouit Dei voluntatem, vt daret gratiam Patribus & fuit principium meriti ipsorum; ita vt non solum verè dicamus: Patres antiqui meruerunt & rectè operati sunt; quia Christus praedestinatus est; sed etiam quia Christus re ipsa venturus erat: quo modo loquendi denotamus ex parte Christi venturi causam, non finalem sed meritoriam: è còtra verò, non licet dicere; ideo antiqui Patres operati sunt vel meruerunt, vt praedestinaretur Christus, aut vt re ipsa veniret; in quo denotaretur causa meritoria ex parte operum antiquorum Patrum; ergò.

Id. Huc argumento, suppositis ijs, quae latissime diximus, q. 1. a. 3. *Controu. vnica*, respondetur praemissis tribus distinctionibus. *Prima distinctio est:* Incarnatio Christi siue Christus ipse & eius merita, & similiter Patrum merita dupliciter possunt considerari: Vno modo, prout ab aeterno sunt in mente diuina praconcepta & volita seu Praedestina secundum vtrumque ordinem, scilicet intentionis & executionis: *Alio modo*, prout re ipsa producuntur in tempore. *Secunda distinctio est:* in vtraque causa, scilicet finali & effectiua morali duo consideramus, scilicet causalitatem & eius complementum. *Vltima distinctio est:* In causalitate finali duo consideramus, scilicet rationem finalizandi & haec est esse in rerum natura, & conditionem cauendi & haec est esse in intentione: quae duo conueniunt causae finali toto eo tempore quo durat agentis actio: alioquin agens ageret & non propter finem. *Quibus praemis.*

Dico primò, merita Christi & patrum gratiam & merita; quatenus à Deo sunt ab aeterno praconcepta, & praordinata secundum ordinem executionis à Deo volitum, mutua habere causalitatem efficientem moralem, & etiam finalem; quia nimirum vnum vt est à Deo volitum, est alteri ratio, vt sit à Deo volitum; ita vt causalitas referatur ad obiecta volita; non autem ad volitionem, vel etiam vt referatur ad volitionem non secundum se, sed vt terminatur ad volita, vt explicauimus in 1. p. q. 19. a. 5. *Controu. 1.* Et causalitas quidem effectiua ex parte Christi & meritorum eius, perspicua est; quia bona opera Christi siue merita prauiis fuerunt causa meritoria mouens quodammodo effectiue diuinam voluntatē ad volenda & praedestina Patrum merita, vt dis-

Naz. in D. T. ho. 3. partem

A positiones ad exhibitionem Christi & meritorum eius ordinata. Causalitas verò finalis ex eo patet, quod Christi gloria finis est totius ordinis gratiae & meritorum purae creaturae, vt ostendimus, q. 1. a. 3. *Contr. vnica*. Gratiae verò & meritis Sanctorum Patrum causalitas còuenit effectiua moralis respectu Christi & meritorum eius, hoc ipso quod illis meritis Patres Christi merentur Incarnationem; quia causa meritoria est efficiens causa moralis. Sed quoniam, vt supra diximus, merita Patrum rationem habent dispositionis respectu Incarnationis; ideo comparantur ad eam, magis vt causae materiales in genere moris, quam vt causae efficientes morales. Et quoniam vt in *allegata Contro.* diximus reparatio & exaltatio humanae naturae finis est Incarnationis immediatus ac proximus, licet secundarius; ideo gratia & merita Sanctorum Patrum quandam habent finalem causalitatem respectu Incarnationis Christi & meritorum eius. Vt autem in *dicta Contro.* notauimus, causa finalis secundum propriam causalitatem mouet immediate; secundum effectiuam autem causalitatem mouet medio agente ab ipsa finaliter moto. Sic igitur Incarnatio Christi secundum ordinem intentionis mouet Deum finaliter & immediate ad sui volitionem, & etiam ad volenda ea quae ad ipsam vt ad finem ordinantur, qualia sunt gratia & merita Patrum. Secundum ordinem autem executionis eadem Incarnatio mouet effectiue mediante agente scilicet Deo operante Incarnationem & inclinante Patrum voluntates efficaciter ad opera meritoria. Sed Patrum merita, quia secundum vtrumque genus causalitatis à Christi Incarnatione vt principali causa dependent, & non sunt eius finis principalis sed secundarius, verè dici non possunt mouere Dei voluntatem immediate ad volendum & praefiniendum Incarnationis mysterium; iam enim fuerat à Deo volitum, vt finis praecipuus totius ordinis gratiae; sed dici possunt Patrum merita voluntatem quodammodo mouere ad executionem dicti mysterij iam ab aeterno praedefinit; atque ita immediate mouere, tamen per modum finis quam per modum etiam efficientis moralis; vel magis concurrere per modum dispositionis: quatenus scilicet apud Deum immediate merentur Incarnationem de congruo; atque ita mouent Dei voluntatem ad efficiendum Incarnationis mysterium: Et quoniam haec effectio Dei physica est; ideo dici possunt etiam Patrum merita à Deo volita & intenta, vt finis Incarnationis secundarius mouere ad effectiue phylicam mediatē.

Secundo dico, Patrum merita prout sunt iam re ipsa producta, esse causas moraliter; quamuis non efficaciter effectiuas Incarnationis future, & post eorum seculum & mortem à Deo producta: hoc patet quia Patres pii suis desiderijs ac precibus vt meritis de congruo apud Deum meruerunt, vt Dei filius tali tempore nostram assumeret humanitatem; iam autem diximus causam meritoriam esse causam effectiuam moralem.

Tertio dico, Incarnationem actu iam factam fuisse causam effectiuam moralem meritorum SS. Patrum, quo ad eorum perfectionem & complementum, quod habuerunt ex gratia Christi capitali.

Quarto dico, eandem Incarnationem Christi iam factam non causasse tunc actu effectiue gratiam, & merita Patrum quo ad eorum substantiam proprie loquendo, sed antiquam suam respectu eorum còplese causalitatem. Prima pars probatur; quia causa in actu respondet effectus in actu; qui scilicet actu saltem dispositiue procedat

T cedat

cedat à causa: tempore autem Incarnationis iam erant producta Patrum merita: Secunda verò pars probatur; quia tunc Christus Deo sua obtulit merita, quorum respectu iam antea Deus antiquis Patribus gratiam infuderat: qua congruè possent Incarnationis mysterium promereri.

Quintò dico, eandem Christi Incarnationem actu productam actu finalizasse Patrum merita ad eam, ut finem obtinendam ordinata, non quia tunc incipiat actu finalizare; nam ab æterno ut à Deo prædefinita, tanquam finis gratiæ & meriti SS. Patrum finalizabat; & multò magis positus in actu meritis Sanctorum Patrum ad eam, ut ad finem ordinatis: sed idè finalizavit actu producta; quia actum finalizandi complevit. Legenda sunt ea, quæ latè & subtiliter scribit Cai. & alij post eum in 1. 2. q. 1. a. 1. de causalitate finali.

Ad argum. in forma, dico primò; Mysterium Incarnationis futurum, id est secundum esse in rerum natura, quod ab æterno non erat; & tamen suo modo causabat finaliter & effectivè moraliter, ut ante diximus, fuisse principium gratiæ & meriti Sanctorum Patrum utroque modo, scilicet finaliter & effectivè moraliter, pro tempore tamen à Deo prædefinito. Nec tamen sequitur, Patres non meruisse de congruo Incarnationem secundum eius substantiam & quo ad complementum causalitatis effectivè ipsius Incarnationis; & quatenus per eam complenda erant gratia & merita Patrum: & secundum hoc falsa est argumenti consequentia; quia non implicat contradictionem, mysterium Incarnationis esse causam moraliter effectivam gratiæ & meritorum Patrum, antequam essent Patres, aut eorum merita; & Patres mereri Incarnationem, ut est completiva gratiæ, & meritorum: sic enim non est principium gratiæ & meritorum, sed quasi terminus & perfectio: Probatio verò antecedentis hoc solum euincit, quod Incarnatio Christi secundum esse reale in rerum natura fuerit principium gratiæ & meritorum Patrum, non ut ea primò causans; quia iam erant causata; sed ut sua circa ea iam producta complens causalitatem. Iam autem diximus Patrum gratiam & merita fuisse producta, quo ad eorum substantiam non autem quo ad complementum, quod solum habere potuerunt post exhibitum Incarnationis mysterium: & circa hoc versantur Patrum merita: & secundum hoc dici possunt meruisse Incarnationem; & ut Christus re ipsa veniret, ut actum merendi compleret, per actualem operationum exhibitionem & ut gratiæ & meritis Patrum ultimum afferret complementum. *Secundò respond.* nullum inconueniens esse, Patres meruisse de congruo Incarnationem, & merita Christi nondum actu exhibita fuisse, & tamè gratiam & merita Patrum eis fuisse data ex meritis Christi gratis prædestinatis & præiis; quia meritum congrui nõ repugnat gratiæ. Et rursus non meruerunt Incarnationem secundum eam rationem, qua fuit principium gratiæ & meriti Sanctorum Patrum, ut ante diximus.

Replica 2. *Secundò arguit eandem responsionem*: Quoniam hoc est discrimen inter causam efficientem physicam, seu media physicè operantia ad consecutionem finis, & causam meritoriam seu merita ipsa, quæ sunt causa mercedis, quòd causæ & media quæ physicè operantur ad consecutionem finis re ipsa attingunt efficacia sua finem ipsum, neque operantur in illum mouendo aliquam voluntatem, & ita in executione sunt priora ipso fine; licet finis fuerit prior in intentione, id est in voluntate operantis: at ve-

ro merita, quæ sunt media moralia, nunquàm operantur re ipsa ad finis consecutionem, nisi mouendo voluntatem alicuius; ergò, siue in intentione, siue in executione, semper merita præcedere debent retributionem; ergò, si merita Sanctorum Patrum fuerunt causa moralis Incarnationis, ac proinde meritorum Christi, quæ ex ipsa Incarnatione ortum habuerunt, sequitur fuisse causam, tam in æterna electione quam in executione, quasi mouendo voluntatè Dei ad prædestinandum mysterium Incarnationis in præscientia, & in tempore illud faciendi; ergò non possumus dicere, mysterium Incarnationis fuisse prius in intentione quam merita Sanctorum Patrum, & posterius illis in executione, &c. *Resp.* falsam esse primam conseq. quia res apprehensa & volita dupliciter potest mouere voluntatem ad aliquid aliud volendum: *Primo modo* per modum finis, qui mouet ad electionem eorum, quæ fini consequendo sunt idonea: *alio modo*, per modum medij moraliter efficientis, quod mouet voluntatem alterius ad aliquid efficiendum in actu, puta ad retribuendam mercedem benè merenti: vel etiam ad gratiam alteri concedendam: primo modò scilicet per modum finis Incarnatio siue Christus cum omnibus suis perfectionibus ac meritis mouet Dei voluntatè ad gratiam & merita patribus concedenda, & etiam secundo modo non quomodocunque, sed ut prima causa effectiua in genere causæ meritoria: Merita verò patrum, mouerunt Dei voluntatem dupliciter; *Primò* ut finis secundarius Incarnationis præuentus ab ipsa Incarnatione, ut fine principali gratiæ & meriti Sanctorum Patrum; atque idè non potuit mouere ad electionem, aut prædestinationem Incarnationis; quæ iam in primo signo rationis intelligitur à Deo prædefinita. *Secundò* mouerunt Dei voluntatem moraliter effectivè ad exhibendum Incarnationis mysterium cum omnibus eius perfectionibus & meritis: quæ motio manifestè pertinet ad ordinem executionis: quemadmodum enim causa physica exequendo præconceptum ac prædefinitum ordinem reali sua efficacia finem attingit; ita causa moraliter efficiens exequendo præconceptum ordinem media conceptione & volitione, quam de ipsa habet; non ipsa causa moralis, sed aliud, attingit effectum: exempli gratia: princeps vult ciuitatem ab hostibus captam recuperare, ad hunc finem bonum esse iudicat uti opera cuiusdam strenuissimi Ducis; & ut suauius ac melius agat negotium, vult sibi à populo captiuo preces porrigi, ut strenuum illum Ducem ad eum ab inimici tyrannide liberandum mittat, & ita denum exequendum esse decreuit. In hoc exemplo manifestè constat preces à populo captiuo porrectas non mouere finaliter animum Principis, nec habere rationem principij secundum ordinem intentionis, nec esse causam mouentem effectivè animum Principis ad eligendum Ducem illum, sed esse tantum causam motiuam ordinem ad exhibendum Ducem iam electum: quia scilicet preces illæ apprehensæ, & iam antea volitè mouent, ut media ad hunc finem electa Principis animum ad exhibendum actum, quod medijs populi precibus exhibere decreuerat; atque ita preces media principis voluntate per eas mota causant effectivè exhibitionem ducis, & sunt illa priores secundum ordinem executionis; posteriores autem secundum ordinem intentionis: sic in proposito, &c.

Alia

Alia eiusdem authoris argumenta ex preno-
tatis facile diluuntur.

*Cont. eandem
concl. obi. 1.* Contra eandem concl. argum. Pelantius; primo;
quia Fulg. lib. de Incarnatione, cap. 7. Glossa. in
Psal. 73. Hierony. Dialogo primo contra Pelag. &
alii ex Patribus negant absolute Incarnationem
factam esse ex meritis; ergo videtur excludere
Sol. omne meritum etiam de congruo. Resp. SS. Pa-
tres loqui de merito simpliciter & proprie di-
cto, quod est meritum ex condigno; & ideo fal-
sa est argumenti consequentia.

Obi. 2. Secundo, August. de Prædestinatione SS. c. 15.
vult Incarnationem ita esse factam gratis, sicut
gratis datur gratia: at hæc datur sine ullis meri-
tis etiam de congruo; ergo. Resp. August. loqui
de Incarnatione in ordine ad merita Christi; nõ
autem in ordine ad merita SS. Patrum; & ita cur-
rit similitudo, ut quædam nullus potest etiã
de congruo sibi mereri primam gratiam, sed al-
teri; ita Christus sibi non meruerit Incarnatio-
nem, quam SS. Patres congruè meruerunt; non
quidem illi sed sibi & humano generi.

Obi. 3. Tertio: Deus propter merita Christi mouetur
ad dandam gratiam antiquis Patribus & merita
non sunt, nisi solum existentia in præsentia
Dei; ergo necesse est, ut fuerint præiusta futura
independentem a meritis Sanctorum Patrum; er-
go hæc non potuerunt esse illius meritoria. Pro-
batur prima consequentia: quia nunquã id quod
est prius causalitate, posterius sit in eodem ge-
nere causæ, etiam quo ad executionem; sed sem-
per in eodem genere prius est, licet possit esse
posterius tempore, vel in aliquo alio genere, ut
patet in sanitate, quæ semper tam in intentione,
quàm in executione prior est medicina in gene-
re causæ finalis; posterior autem utroque modo
in genere causæ efficientis. Resp. nullam esse pri-
mam consequentiam, si sermo sit in consequen-
te de dependentia Christi, & meritorum eius à
meritis Patrum secundum omnem rationem, &
modum dependentiæ sumendo latè dependen-
tiam, prout etiam id quod ex merito congrui
veluti ex causa datur, dici potest ab eis depende-
re, quo ad eius acquisitionem à meritis. Ad pro-
bationem consequentiæ negatur antecedens lo-
quendo de eadem re secundum diuersam ratio-
nem & modum dependentiæ, ut patet ex dictis:
nulla enim repugnantia est merita SS. Patrum
quo ad substantiam dependere à meritis Christi
in genere causæ meritoria merito condigni; &
eadem merita esse congruè meritoria aduentus
Christi & meritorum eius, quatenus hæc meri-
ta completiua sunt gratiæ & meriti SS. Patrum;
atque ita diuersa ratione esse priora & posteriora.
Vel dicas merita sanctorum Patrum esse dis-
positionem ad Saluatorem à Deo missum reci-
piendum.

Obi. 4. Quarto: Si SS. Patres meruerunt Incarnatio-
nem; sequitur post lapsum hominis sibi meruisse
habere redemptionem; ergo primum princi-
pium redemptionis nõ esset ex Deo sed ex no-
bis, quod est Pelagianum. Resp. nullam esse con-
sequentiã, quia gratia qua meruerunt ex congruo san-
cti Patres Incarnationem, erat à Deo & ex me-
ritis Christi; nec innitebantur merita Patrum
iustitiæ sed benevolentie Dei: & ideo nec tol-
lunt nec minuunt rationem gratiæ in beneficio
redemptionis.

Solut. Contra sextam concl. sunt plura loca di-
uina scripturæ, quæ referunt & exponunt Sua-
rez disp. 10. sect. 6. & Asturicensis in alleg. quæst. 5.
pag. 475. Hæc verò sunt. Psal. 11. Propter mi-
seriam inopiam, & genitum pauperum nunc exur-

Agam dicit Dominus. Psal. 71. Cito anticipent nos
misericordie tue. Isaia 4. Vinum dirumpetis Cæ-
los, & descenderes. Et capit. 51. Cito veniet sa-
lus tua. Abacuch 2. Veniens veniet, & non tar-
dabit. Daniel. 9. Septuaginta hebdomada abbre-
uiata sunt, &c. Quæ omnia de acceleratione
in sensu septimæ conclusionis sunt intelligen-
da

CONTRA Vltimam concl. argum. Rada: Si obi. cont.
liceret asserere Abraham & David meruisse de
congruo ut fieret illis specialis de Christo
promissio, & B. Virginem ut congruè dispo-
neretur ad Christi conceptionem, simili ratio-
ne liceret affirmare populum Hebræorum me-
ruisse, ut ipsum Deus in populum peculiarem
eligeret contra illud, Deuter. 9. Neque enim pro-
pter iustitias tuas, &c. Et confirmatur; quia iam
omnes circumstantiæ Incarnationis ante præ-
iusta merita Patrum fuerant à Deo prædetermi-
nata; ergo. Probatur antecedens; quia per specia-
lem gratiam ordinabantur illis Patres antiqui
ut se disponerent congruè ad Incarnationem,
scilicet Abraham & David, ut fieret illis specia-
lis de Christo repromissio, & beata Virgo ut cõ-
gruè disponeretur ad Christi conceptionem; er-
go illa gratia supponebat electionem ad hæc mu-
nera, quæ sunt Incarnationis circumstantiæ; er-
go hæc electio non cecidit sub merito; sed po-
tius ipsum meritum ab ea processit. Secundo:
quia homines non se disposerunt ad susceptio-
nem Incarnationis tali tempore, potius quam a-
lio, nisi per auxilium gratiæ omnia merita præ-
cedens: sed quod hoc auxilium datum fuerit
potius hoc tempore quàm alio ex sola Dei vo-
luntate processit; ergo prima temporis prædefi-
nitio, quo Christus incarnari debuit; non fuit
ex meritis hominum præiustis, sed ex sola Dei
voluntate; idemque de alijs Incarnationis cir-
cumstantijs dicendum est. Respond. nullam esse
consequentiam; quia plus est mereri electionem,
quàm rem ipsam electam: nos autem non asseri-
mus sanctos Patres meruisse electionem, aut præ-
destinationem circumstantiarum; sed ipsas cir-
cumstantias iam à Deo prædefinitas. Ad confirma-
tionem negatur consequentia; quia potest eadem
res fieri pluribus titulis debita, & ut talis ijs qui-
bus debita est exhiberi; ut supra diximus de glo-
ria corporis Christi, quæ illi debebatur ex ani-
mæ gloria; ex qua naturaliter sequebatur; & ta-
men facta est illi debita ex merito passionis. Sic
Incarnatio Verbi diuini cum omnibus circum-
stantijs nobis à Deo ex diuina & æterna prædefi-
nitione, veluti causa principali debebatur; & ta-
men voluit eam alio titulo nobis deberi, scilicet
ex merito congrui, veluti medio ad eam suauiter
hominibus exhibendam.

TERTIA CONTROVERSIA.

An Beata Virgo condignè, aut congruè meruerit
esse Mater Dei?

QVIDAM ex antiquis Theologis, quos refe-
runt hic recentiores, asserunt Beatam
Virginem meruisse de condigno esse matrem
Dei; ex his præcipui sunt Gab. in 3. disp. 4. q. v-
nica, art. 3. dub. 3. Almainus q. 1. dub. 3. Maior
q. 4. in fine, & Abul. Paradoxi. c. 34. & 38. Alij
verò antiquiores moderatius se loqui putantes
dicunt Beatam Virginem non de condigno, sed
de digno maternitatè sibi diuinã meruisse: ita S.

Bonau. in 3. dist. 4. a. 2. q. 2. & ibi Ricard. a. 3. A q. 1. & Marfil. q. 5. a. 3. dub. 1. concl. 2. & 3. Val. puncto ult. huius q. duo dicit: Primum est B. Virginem ex congruo tantum incarnationem; ac proinde etiam eodem modo diuinam maternitatem meruisse; & meritum hoc in pijs actionibus Virginis fuisse, non ut habebant vim à donis gratiæ; atque adeo ab ipsa incarnatione diuinitus præuisa, tanquam à prima donorum omnium radice, sed ut ipse erant rectæ ac bonæ moraliter. Secundum est; Hoc ipso quod B. Virgo, & alij SS. meruerunt de congruo incarnationem, ipsam meruisse quoque per eadem opera à Deo præuisa, ut Deus præordinaret & vellet mysteriū incarnationis peragere. Eandem sententiam sequitur Vasq. disp. 23. a. 1. cap. vsque ad 4. inclusiue.

Suar. dicit nouem. Primum est Beatif. Virginem fuisse condignè dispositam ut esset mater Dei. Secundum Beatif. Virg. consecutam esse hanc dispositionem, partim ex sola diuina gratia eam præueniente, partim per opera sua & merita de condigno. Tertium est B. Virginem non meruisse de condigno esse matrem Dei. Quartum est B. Virginem per Dei potentiam absolutam potuisse dictam maternitatem condignè promereri; si videlicet intercederet pactum seu promissio de tali præmio conferendo. Quintum est tertium dictum esse quidè magis probabile & simpliciter verum; sed contrariam sententiam nulla nota esse dignam, præterquam minoris probabilitatis & falsitatis. Sextum est non potuisse B. Virginem de condigno mereri maternitatem simpliciter & absolute, non merendo de condigno incarnationem. Septimum est potuisse Beatam Virginem mereri ex condigno maternitatem, quasi sub conditione seu facta suppositione, quod Deus sit futurus homo, non merendo ex condigno incarnationem. Octauum est Beatam Virginem non meruisse de congruo, ut prædestinaretur seu eligeretur in matrem. Vltimum est B. Virginem meruisse de congruo ut esset mater Dei.

Magister Porrecta circa respon. ad 3. ait: aliud esse mereri Deum incarnari, & aliud esse mereri ipsum ex mera bonitate sua incarnandum recipere in vtero proprio virginali, portare, parere, lactare & fouere more matris debito; & de hoc secundo merito, non de primo Ecclesiam loquitur; cum prædicat illam meruisse dominum portare. Videtur autem hic expositor loqui de merito condigni; nam de merito congrui S. D. 3. sua cōcl. affirmat in textu SS. Patres, ac proinde multo magis B. Virginem incarnationem desiderando & petendo meruisse.

Med. super hoc a. dicit quinque. Primum est B. Virginem non meruisse de condigno esse matrem Dei. Secundum est oppositam sententiam non esse satis tutam in fide. Tertium est eam opinionem esse friuolam & periculofam in fide, quæ dicit B. Virginem non meruisse absolute incarnationem merito condigni, sed supposita prædestinatione diuina & sub conditione. Quartum est B. Virginem meruisse de congruo incarnationem & illam ineffabilem dignitatem, ut esset mater Dei. Vltimum est B. Virginem de condigno meruisse eum puritatis & sanctitatis gradum, ut congruè esset mater Dei.

Asturicensis à Medina discordat in tertio, & 4. dicto; ait enim sententiam illam oppositam posse defendi salua fide & absque vilo erroris periculo; in alijs cum eo conuenit. Quibus etiam consentit Alvarez, & alij Tho-

mistæ communiter, & colliguntur ex littera præsentis articuli.

RECOLENDA est hic in primis distinctio meriti superius explicata; nimirum duplex esse meritum: alterum ex condigno; & alterum ex congruo. Sed præterea supra q. 1. a. 2. Contro. 2. meritum ex condigno diximus esse duplex: alterum ex toto rigore iustitiæ; alterum autem diuinam præsupponens misericordiam & gratiam gratificantem & acceptantem opus, ut sit Deo acceptum in ordine ad præmium. Denique meritum ex congruo tripliciter dicitur: primum per affectionem rei eo modo quo Crux dicitur meruisse portare talentum mundi. Et de bono Latrone dicitur, quod meruit indulgentiam idest obtinuit. Huius acceptionis plura exempla vide apud Canisium lib. 2. de Deipara, cap. 16. Secundò dicitur meritum congrui dispositio proxima & supernaturalis ad aliquod donum Dei supernaturalis recipiendum, ut explicauimus in præcedenti Contro. Et his duobus modis satis improprie dicitur meritum congrui. Tertiò itaque dicitur proprie meritum congrui operatio supernaturalis, cui non secundum leges iustitiæ, sed secundum leges amicitie conuenit retributio præmij; ut supra declarauimus cum D. Th. & ad hoc membrum videtur pertinere meritum digni, quod statuunt Ricard. & Bonau. quamuis alij fortasse nomine talis meriti intendunt meritum illud ex condigno, quod non est ex toto rigore iustitiæ.

Secundò notandum est, meritum non solum condigni sed etiam congrui proprie sumptum respectu præmij supernaturalis in solis actibus consistere supernaturalibus, ut probat S. D. in 1. 2. quest. 109. art. 5. Vbi loquens de merito in cōmuni, prout extenditur ad meritum condigni & congrui, ut notat ibi Contr. docet, hominem non posse per sua naturalia, sed per gratiam tantum mereri vitam æternam, quod probat: Quia nullus actus excedit proportionem principij actiui: vita æterna est finis excedens proportionem naturæ humanæ; ergo non potest homo per sua naturalia producere opera meritoria proportionata vitæ æternæ; ergo requiritur altior virtus, quæ est virtus gratiæ. Probat maiorem; quia videmus in rebus naturalibus, nullam rem posse perficere effectum per suam operationem; qui excedat virtutem actiui; sed operatione sua solum potest effectum producere suæ virtutis proportionata. Quo etiam medio probat eandem conclusionem eodem lib. quest. 114. artic. 2. Igitur meritum illud, quod habuit Beata Virgo respectu maternitatis, fuit tantum per actus supernaturales, ut etiam affirmant Hieronymus Epist. 12. de custodia virginitatis ad finem. Anselmus de Laudibus Virginis, cap. 8. Ambrosius Epist. 32. Bernard. serm. 4. de assumptione. & Chrysost. Hom. 49. in Gen. & Maxentius Dialogo 1. cap. 12. ait; Mariam fide plenam Deum meruisse concipere. Et Augustin. lib. de Natura, & gratia, cap. 36. Petrus Damianus in serm. 2. de Assumptione docent; B. Virginem id meruisse ex abundantia gratiæ, & Greg. lib. 1. reg. cap. 1. ait id meruisse per merita excellentiora meritis Angelorum. Cum itaque abundantia gratiæ & merita excellentiora meritis Angelorum sint supernaturalia ex Dei auxilio supernaturali deriuata; sequitur etiam merita Beatæ Virginis quibus diuinam meruit maternitatem, fuisse supernaturalia.

Tertiò sciendum est, aliud esse loqui de merito maternitatis, & aliud de merito talis gratiæ virginis

condigne sibi
me uisse di-
spotionem
ad materni-
tatem, non
autem ipsam
maternitati-
tem.

us puritatis & sanctitatis, quo B. Virgo con-
grue posset esse mater Dei: sicut etiam aliud est
loqui de acquisitione formæ, & aliud est loqui
de acquisitione dispositionis ad formam: talis
enim gradus puritatis &c. qui est congrua dis-
positio ad maternitatem potest cadere sub me-
ritum, non solum congrui sed etiam condigni,
ut infra patebit: maternitas autem cadere non
potest sub meritum condigni sed congrui tantum:
sicut etiam dispositiones ad formam hominis,
quæ est anima intellectiua, produci possunt ef-
ficaciter à generate; à quo tamen non potest ani-
ma intellectiua produci, sed eam solus Deus
creat & infundit corpori à generate medijs dis-
positionibus preparato: Quod autem non po-
tuerit B. Virgo diuinam maternitatem ex con-
digno mereri, patebit ex probationibus primæ
conclusionis: potissimas tamen hic afferemus
probationes. Ad cuius videntiam.

Quarto notandum est, maternitatem Beatissi-
mæ Virginis respectu Christi dupliciter posse
considerari: vno modo, prout est coniunctio cum
Christo, quatenus homo est, abstrahendo à di-
gnitate personæ, & ita dicitur maternitas secun-
dum quid & imperfectior est quam gratia & glori-
a, ut ita Aug. in Epist. 38. & lib. de sancta Virgi-
nitate, cap. 3. & Iustinus q. 136. ad orthodoxos, &
Cyprianus in sermone de passione Do. atque ideo
potest cadere sub meritum tam congrui quam
condigni, non minus sed multo magis quam
gratia & gloria: Alio modo potest considerari, pro-
ut est quadam affinitas cum Christo Deo & ho-
mine, ut ait S. D. 2. 2. q. 103. a. 4. ad 2. & quate-
nus operationes matris Dei attingunt fines diui-
nitatis, ut ait ibi Cai. & hoc modo dicitur ma-
ternitas simpliciter, & non potest cadere sub me-
ritum condigni: Primo, quia maternitas secun-
dum hanc rationem nobilior est omni gratia ad-
optionis & omni merito eius, ut asserunt Au-
gust. in lib. de Assumptione. Bernardus in sermone
de nativitate Virginis exponens illud Apoc. 12. Signum
magnum apparuit in Cælo. Ansel. lib. de excellentia
Virginis à principio, & Origenes Hom. 1. ex diuersis,
& Laurentius Iustinianus serm. 2. de Purificat. &
huius signum est, quod B. Virgini propter ma-
ternitatem Dei debetur excellentior adoratio,
quam cuilibet alio Sancto propter excellentiam
gratiæ, ut ait S. D. loco supra notato. Secundo, quia
meritum B. Virginis procedebat ex gratia ado-
ptionis, quæ ut hic solum respicit & inclinatur
ad augmentum ipsiusmet gratiæ, & conseruationem
beatitudinis in eodem subiecto in quo est,
& ad alia similia; non autem ordinatur ad ea pro-
merenda, quæ pertinent ad ordinem hypostatium
& reparationem totius humanæ naturæ. Ter-
tio: si B. Virgo meruit ex condigno ut esset ma-
ter Dei; ergo meruit de condigno ut Deus ex ea
nascetur & ut esset filius eius, ergo meruit ut
Deus incarnaretur, & ut Christus esset in rerum
natura: at hoc meritum in B. Virgine sicut etiam
in Patribus esse non potuit, ut ostendimus Con-
trouersia præcedenti; ergo: Prima consequentia
patet; quia consequens includitur intrinsicè in
anteecedente: maternitas enim & filiatio sunt cor-
relatiua. Secunda etiam consequentia est eu-
dens; quia Deus per hoc quod in Virgine concip-
itur & in eius utero nascitur dicitur incarnari,
& Deum incarnari est Christum poni in rerum
natura; quia Christus idem est quod Deus Incar-
natus. Alias probationes vide apud Medinam &
alios recentiores & præsertim Suarezium &
Valq.

Quinto Considerandum est dupliciter intelligi

A posse, B. Virginem Dei maternitatem condig-
nè meruisse: Vno modo absolute & absque vlla
suppositione: & hoc modo certum est tale me-
ritum in se claudere meritum Incarnationis, ut o-
stendimus: Alio modo potest intelligi Beatam
Virginem eandem maternitatis dignitatem me-
ruisse ex hypothesi, quod Deus futurus esset ho-
mo & humanam naturam ex vna aliqua societa-
te assumpturus: & dummodo sentit Suarez
præcindi posse meritum maternitatis, à merito
Incarnationis. Sed oppositum docet Medina su-
pra relatus & cum eo alij recentiores viri doctis-
simi. Et probatur huius sententiæ veritas opti-
mis argumentis. Primo: quia supposito Incarna-
tionis decreto Verbum concipi ex Virgine erat
bonum infinitum pertinens ad ordinem superio-
rem, quam sit gloria, per quam ultra condignū
præmiatur meritum Virginis; ergo illud non
potuit cadere sub meritum eiusdem Virginis de
condigno. Secundo probatur; quia alias supposito
eiusdem Incarnationis decreto meruissent A-
braham & Dauid ex condigno, ut Christus ex
eorum semine nasceretur, quod non est admit-
tendum. Tercio, quia decretum Incarnationis per-
fectum respicit illam secundum omnes eius cir-
cumstantias: ex quibus vna præcipua est cōcur-
sus Virginis tanquam matris. Denique meritum
ex condigno postulat, ut opus meritorium or-
dinetur in præmium ex inclinatione gratiæ, vel
ut aliqui volunt ex diuina promissione: sed præ-
supposita futuritione Incarnationis merita B.
Virginis neutrorum modorum ordinabantur
in maternitatem Dei veluti in præmium; ergo.
Maior patet. Minor quo ad primam partem
probat: Quia gratia B. Virginis, à qua proce-
debant eius merita, erat gratia adoptionis; ergo
ex sui natura ordinabantur solum ad augmentū
propriū, & ad beatitudinem promerendam,
& non extendebantur ad aliquid pertinens ad
ordinem vnionis hypostatice, ad quem perti-
net maternitas Dei; ratione cuius B. Virgo ha-
bet affinitatem cum ipso Deo, ut ait S. D. in 2. 2.
loco supra notato, & explicat ibi Caietanus. Quo
ad secundam verò partem probatur primo; quia
nullibi extat talis promissio. Secundo, quia li-
cèt fuisset à Deo facta; non tamen imprimeret o-
peribus B. Virginis valorem aliquem illis in-
trinsecum, ratione cuius ad æqualitatem & de
condigno mererentur talem maternitatem. De-
nique facta illa suppositione meritum materni-
tatis, est meritum executionis mysterij Incarna-
tionis iam à Deo prædefiniti; ergo est meritum
ipsius mysterij, prout est in executione hic &
nunc, &c.

Sexto obseruandum est; aliud esse loqui de me-
rito prædestinationis & electionis ipsius B. Vir-
ginis in matrem Dei, & aliud de merito mater-
nitatis. Nam ut B. Virgo mereretur prædesti-
nationem & electionem suam in matrem Dei, o-
porteret eius merita à Deo prædefinita & præ-
uisa esse causas prædestinationis & electionis e-
ius in matrem Dei; non autem è contra, id est e-
lectio eius in matrem non esset causa meritorum
eius: ut autem B. Virgo maternitatem, saltem
ex congruo mereatur, id non requiritur; sed po-
tius supponitur, sicut de facto fuit, ex electione
Virginis in matrem Dei eius merita causari, qui-
bus secundum ordinem executionis diuinæ prou-
idetur maternitas Dei, ad quā ab æterno fuit e-
lecta, de cōgruo mereatur. Vnde sic possumus
arguere: Electio B. Virginis ad maternita-
tē fuit principium omnis gratiæ & meritorum eius;
ergo non fuit electa in matrem Dei ex suis meritis.

Virginē ne-
que meruisse,
neque mereri
condignè po-
tuisse, ut ef-
ficeret mater
Dei ex hypo-
thesi, quod fi-
lius Dei sum-
mus esset ho-
mo.

Beatissimam
Virginē no-
meruisse sibi
electionē in
matrem Dei

Beatissimam

Consequentia patet ex dictis in precedenti Cont. Antec. verò prob. quia S. Thom. & Caiet. infra q. 27. a. 5. & 6. docent, excellentem gratiam Beatæ Virginis fuisse à Deo collatam; quia electa fuerat in matrem Dei. Quod idem affirmant S. Bern. Epist. 174. S. Bon. in speculo Maria, cap. 5. 6. & 7. Damasc. oratione prima de dormitione Mariæ. August. serm. 21. de tempore Cyp. sermone primo de Natiuitate, Alb. M. lib. de B. Maria, c. 69. 70. & 71. & alij. Confirmatur hoc & explicatur. Nam prædestinatio B. Mariæ V. ad tantam gloriam præcessit merita illius: sed electionem illius ad tantam gloriam præcessit illius electio ad dignitatem matris Dei; quia ideo fuit electa ad tantam gloriam; quia decebat sic exaltari Matrem Dei; ergò. Scio Vasq. hæc impugnare; sed ex ijs, quæ diximus in precedenti Controversia, & alibi, patet eius impugnationes & responsiones nullius esse momenti.

Conclusiones
deductæ,
& probatæ.

Prima concl. B. Virgo non meruit sibi diuinam mat-
ternitatem per actiones moraliter tantum rectas &
bonas. Hæc concl. est contra Val. & patet ex di-
ctis.

SECUNDA CONCL. B. Virgo non meruit nec
mereri potuit etiam per Dei potentiam absolutam ex
condigno maternitatem Christi simpliciter dictam.
Hæc concl. patet ex dictis in quarto Notabili &
ex precedenti Contro. Vbi diximus, meritum
Incarnationis si aliquod esse posset debere esse
simpliciter infinitum. Iam autem ostendimus
in merito condigno maternitatis includi meri-
tum Incarnationis. Cum itaque nullum B. Vir-
ginis meritum fuerit simpliciter infinitum, nul-
lum etiam esse potuit respectu maternitatis ex
condigno.

TERTIA CONCL. B. Virgo maternitatem nõ
meruit nec mereri condignè potuit ex facta suppositio-
ne, quod Deus futurus esset homo. Hæc patet ex quin-
to fundamento.

QUARTA CONCL. Beata Virgo neque ex con-
digno neque ex congruo meruit, vt eligeretur in matr-
em Dei. Hæc patet ex vltimo fundamento.

QUINTA CONCL. B. Virgo ex gratia illi à
Deo collata condignè meruit eum gradum puritatis &
sanctitatis, quo posset esse congruè mater Dei. Hæc
est S. D. hic ad tertium, & probatur. Nam gra-
dus ille sanctitatis, qui dicebat eam quam Deus
elegerat in Matrem Christi Dei & hominis, est
illa summa perfectio gratiæ & virtutum, quam
habuit quando Christum concepit: sed hanc per-
fectionem meruit ex condigno; ergò. Probatur
minor; quia hæc pertinet ad augmentum gratiæ
& virtutum: constat autem nos augmentum gra-
tiæ & virtutum ex condigno mereri. Ad huius
confirm. afferunt recentiores dictum singulare
S. Bern. Senensis in sermone sr. ita loquentis: Bea-
ta Virgo per consensum, quem præbuit conceptioni Ver-
bi, plus meruit, quam omnes homines, & Angeli simul
suis actibus meritorijs meruissent: Sed hic erat gra-
dus supremus sanctitatis, qui dicebat eam, quæ
erat futura Mater Dei; ergò. Nec verum est,
quod ait Suarez hic disput. atione decima, sectione se-
ptima, conclusionem secundam, videlicet: B. Virginem
non propriè meruisse dispositionem hoc con-
sensu factam, sed illam effecisse libera sua volun-
tate, diuina gratia singulariter excitata & adiuta.
Nam licet huius dicti secunda pars vera sit: pri-
ma tamen omnino falsa est; nam sicut alia prio-
ra gratiæ & virtutum augmenta Beata Vir-
go per actus singula augmenta præcedentes
promeruit; ita & hoc vltimum gratiæ & vir-
tutum; ac proinde dispositionis ad materni-
tatem Dei complementum per actum, quo

præbuit conceptioni consensum, promeruit.
Vide, si placet, dictum expositorem loco
notato conclusionem hanc declarantem.

SEXTA CONCL. Beata Virgo mereri condi-
gnè potuit & fortasse meruit maternitatem Chri-
sti secundum quid acceptam, prout scilicet est con-
iunctio cum Christo, quatenus homo est, abstrahen-
do à dignitate personæ: Hæc patet ex dictis &
ex eo præsertim, quod meritum hoc non ex-
cedit proportionem gratiæ Beatæ Virginis &
eius maximè decet excellentiam.

VLTIMA CONCL. Beata Virgo merito con-
grui, non solum impropriè sed propriè dicto meruit
esse mater Dei. Probatur quia non solum fuit
actu per Dei gratiam facta mater Dei: nec
solas habuit dispositiones excellentis gratiæ
gratum facientis in sua conceptione, & gra-
tiæ præuenientis & adiuuantis, & priuilegio-
rum perpetuæ innocentiae, & carentiæ fomi-
tis & similibus, quæ in prima sanctificatione
gratis accepit: sed alias etiam habuit disposi-
tiones ex sua libera voluntate gratiæ Dei ac
donis eius cooperante deriuatas, & augmenta
gratiæ & virtutum vsque ad filij Dei conce-
ptionem; quibus non solum quotidie sed per
singulas horas & ferè momenta disponebatur;
Quæ augmenta pijs ac sanctissimis suis acti-
bus sibi promeruit; vt ante diximus. Dicta
sanctorum Patrum ad huius conclusionis pro-
bationem lege, si placet, apud Val. & Suar.
sect. 8. & Vasq. disp. 23.

CONTRA primam concl. sunt argum. Val. to-
mo 2. disp. vltima, quest. vltima. Quibus in pro-
prio loco, Deo dante, satisfiet.

CONTRA secundam concl. sunt argum. quæ
referunt & soluunt Vasq. in allegata disput.
23. Contra eandem conclusionem quo ad eam
partem, quæ loquitur de potentia Dei absolu-
ta, argumentatur Suar. Quoniam hæc digni-
tas Matris non est tam infinita, sicut ipsa vnio
hypostatica; ergò quamuis opera gratiæ ex na-
tura sua non tendant ad hoc præmium; si ta-
men intercederet pactum siue promissio de
tali præmio conferendo, possent re vera ha-
bere valorem sufficientem, & dignitatem pro-
portionatam tali præmio, vt esset in eis vera
ratio iustitiæ; ac proinde meritum ex condi-
gno. Et confirmatur; quia non est essentiale
huic merito, vt opus in quo fundatur ex na-
tura sua tendat in præmium, sed sufficit que-
cunque proportio & condignitas in æstimatio-
ne morali suppositis alijs conditionibus, & præ-
sertim promissione & lege; quod etiam in hu-
manis præmijs seu brauijs videre est. Respond.
nullam esse consequentiam, primò quia me-
ritum maternitatis Dei claudit intrinsecè, li-
cèt secundariò meritum Incarnationis quod
est præmium simpliciter infinitum: Secundò
quia pactum & promissio Dei non augeat in-
trinsecum operum valorem; atque ideo
nullam operi conferunt proportionem ad præ-
mium, quod est altioris dignitatis & ordinis.
Ad confirmationem negatur antecedens, si ser-
mo sit de tendentia secundum operis propor-
tionem: hanc enim esse necessariam affirmat
Sanct. Doct. locis supra notatis ex prima secun-
da.

CONTRA tertiam conclusionem argu-
mentum Suarez Quia facta suppositione quod
Deus futurus sit homo, præcindi potest me-
ritum maternitatis à merito Incarnationis;
ergò. Probatur antecedens: quia præsupponit
illam

illam futuram & aliunde potest meritum habere aequalitatem cum illa dignitate praecise sumpta & non cum Incarnatione; quod potest exemplo declarari: Nam si Princeps venturus ad ciuitatem sit, & ciuis aliquis impetret ac mereatur, vt potius in suam, quam alterius domum diuertat, recte intelligitur non mereri aduentum simpliciter; & nihilominus mereri circumstantiam qua illum necessario praesupponit. Respond. falsum esse antecedens. Ad cuius probationem negatur antecedens, absolute loquendo; cum nihil sit verè propriè ac simpliciter in abstracto futurum; sed in indiuiduo: Incarnatio autem Verbi indiuiduatur secundum hanc vnam numero humanitatem assumptam ex hac Virgine, tali modo scilicet Spiritus sancti virtute agente, & ipsa etiam Virgine concurrente & purissimum sanguinem ministrante: alioquin si ex alia materia, aut Virgine vel muliere aut alio modo fieret, iam non eadem incarnatio numero sed alia. Sed obijcit Vasq. quia bene (inquit) potuit intelligi hac numero humanitas cum hoc corpore & carne sumpta ex Virgine, sine concursu ipsius tanquam matris; quoniam hac materia eadem omnino esset; etiam si Virgo munus matris non subiisset, sed solum materia ex ipsa sumeretur, sicut costa ex Adamo. Deinde quia hac numero materia intelligi potuit in humanitate, etiam si prius non fuisset in Virgine; nam ad rationem indiuiduam materiae; sicut non requiritur dignitas & munus matris in Virgine; ita etiam non fuit necesse prius eam extitisse in ipsa Virgine; nam ex quauis alia re, in qua esse poterat, desumi posset & ex ea formari eadem numero humanitas. Respon. primo: aliud esse loqui de Incarnatione, & aliud de humanitate: illa enim est actio: hac autem substantia: actio verò physice sumpta eadem est realiter cum ipsa mutatione includente actionem & passionem: constat autem mutationem in mysterio Incarnationis ex parte materiae factam esse per hoc, quod Virgo mater materiam ministravit, quam Spiritus sanctus actiua sua virtute formauit. Si autem alio modo, puta, sine concursu matris aut aliunde sumendo materiam eam eadem numero, facta fuisset Incarnatio iam non esset eadem sed alia mutatio; & per consequens alia esset Incarnatio. Cum autem Incarnatio quocunque modo fiat, principium sit omnium meritorum: & meritum maternitatis etiam ex suppositione iam dicta includat meritum Incarnationis, consequens est vt mereri condignè maternitatem sit mereri condignè principium meritorum. Secundo resp. Quamuis absolute possit intelligi hac numero humanitas praedictis modis; non tamen potest intelligi aut esse hac numero humanitas, vt à Deo propriè & simpliciter praedefinita: Deus enim res praedefinit in indiuiduo, & secundum omnes & singulas eius circumstantias. Ad exemplum autem dico, illud esse valde dissimile: nam Principis aduentus in ciuitatem vnus & idem numero erit, siue ad hanc siue ad illam domum diuertat; quia domus omnes partes sunt vnus integræ ciuitatis; & rursus potest Princeps in ciuitatem venire, & ad nullam domum particularem diuertere, vel prius venire quam domum aliquam eius ingrediatur: & ideo potest aliquis aduentum Principis in domum suam mereri absque hoc, quod eius aduentum simpliciter in ciuitate mereatur: non potest autem Deus incarnari hac vna numero incarnatione, nisi ex tali materia, & tali modo carnem sumat; nec prius

A incarnari potest abstractè & postea singulariter, &c.

CONTRA quartam concl. sunt argum. Vasq. in allegata disp. 23. c. 4. Quibus nunc ea sufficient, quæ in praecedenti Controu. de Patrum meritis circa praedestinationem Incarnationis notata sunt. Contra eandem concl. est hoc argum. Beata Virgo facta fuit in tempore Dei mater ex meritis; ergo ab aeterno electa fuit in matrem ex meritis. Antecedens patet ex supradictis: consequentia verò probatur: Quia quæ Deus in tempore tribuit ex meritis, ab aeterno praeparauit dare ex meritis, & è contra; ergo si in tempore fecit illam matrem ex meritis, etiam ab aeterno elegit eam in matrem ex meritis. Respond. nullam esse consequentiam, quia Deus non tribuit Sanctis gloriam sine meritis; nec tamen eos ad gloriam praedestinauit ex meritis; quamuis eadem voluntate qua voluit eis beatitudinem voluerit etiam illos eam assequi per merita: diximus enim in praecedenti controuer. duplicem ordinem esse contemplandum in mente Dei praordinantis homines ad vitam aeternam: alterum intentionis, quo Deus ex sola libera sua & gratuita voluntate, quos voluit elegit ad gloriam; alterum executionis, quo voluit electos ad gloriam suis eam meritis adipisci. Sic igitur in proposito Deus libere & ex sua gratia voluit eligere B. Virginem in matrem; voluit tamen vt ipsa per sua merita causata à tali libera electione Dei disponeretur ad assequendam illam dignitatem.

CONTRA vltimam conclus. sunt argum. quæ profert & soluit Suar. in supra notata sect. 8. Quorum solutiones impugnat Vasquez assumptis falsis suæ doctrinae principijs; de quibus alibi.

ARTICVLVS XII.

Vtrum gratia vnionis fuerit homini Christo naturalis.

AD duodecimum sic proceditur. Videtur, quod gratia vnionis non fuerit homini Christo naturalis. Vnio enim Incarnationis non est facta in natura, sed in persona: vt dictum est: sed vnamquodque denominatur à termino. Ergo gratia illa magis debet dici personalem, quam naturalem.

Præterea: Gratia diuiditur contra naturam: sicut gratuita, quæ sunt à Deo, distinguuntur contra naturalia, quæ sunt à principio intrinseco. Sed eorum, quæ ex opposito diuiduntur, vnum non denominatur ab alio. Ergo gratia Christi non est ei naturalis.

Præterea: Naturale dicitur, quod est secundum naturam. Sed gratia Vnionis non est naturalis Christo secundum naturam diuinam (quia sic conueniret alijs personis) nec etiam naturalis est ei secundum naturam humanam: quia sic conueniret omnibus hominibus, qui sunt eiusdem naturæ cum ipso. Igitur videtur, quod nullo modo gratia Vnionis sit Christo naturalis.

Sed contra est, quod Aug. dicit in Enchir. In humana natura susceptione sit quodammodo ipsa gratia illi homini naturalis, qua nullum possit admittere peccatum.

Respondeo dicendum, quod secundum Philosophum in quinto Metaphys. natura vno modo dicitur ipsa naturitas, alio modo essentia rei. Vnde naturale potest aliquid dici dupliciter. Vno modo, quod est tantum ex principijs essentialibus rei. Sicut igni naturale est sursum ferri. Alio modo dicitur esse homini naturale, quod ab ipsa naturitate habet: secundum

Obi. cont. 4. concl.

Inf. qu. 7. 4. 13. 2. & qu. 34. 4. 32. & 3. dist. 4. q. 3. 4. 2. q. 1. a 1. & 2. b. 4. in q.

Cap. 4. 1. 2.

Sol.

Rep. a. Vasquezij

q.

Solutio 2. q. Obi.